Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP

75. évfolyam, 45. szám ■ 2010. november 7. ■ Szentháromság ünnepe után utolsó előttit előző (ítélet-) vasárnap Ára: 250 Ft

„Mára már a keresztények háromnegyed része földünk déli és keleti régióiban él. Ezt a területi elmozdulást felismerve rendezték meg a III. lausanne-i világkongresszust Dél-Afrikában."
„Isten mozgásban van" ▶▶ *5. oldal*

„A hat filmet még soha sehol sem mutatták be együtt, a békési volt az országos premier."
Modern formában szólt az üzenet ▶▶ *13. oldal*

„Miközben egyházi berkekből túlnyomórészt bírálatok, éles kritikák és negatív vélemények érkeztek, addig a világi közvélemény – a szakmai körök és a szekuláris média – egyöntetű elismerésének adott hangot, és pozitívan értékelte az evangélikusok bátor kezdeményezését, akik elsőként adtak közre tanulmánykötetet az ügynökkérdésről."
„A tiszta szavak gyógyítanak" ▶▶ *13. oldal*

Jövendőmondó látomás ▶▶ *2. oldal*
Őrtorony a Sárvíz mellett ▶▶ *3. oldal*
Szerzőnk kapta a Prúsz életműdíját ▶▶ *6. oldal*
A Megfeszített tekintete ▶▶ *6. oldal*
EHE-melléklet ▶▶ *7–10. oldal*
Interjú a licista teniszcsillaggal ▶▶ *12. oldal*

FOTÓ: MÉSZÁROS GÁBOR

1517 óta frissebben – ezzel a mottóval rendeztek reformációi emlékfutást október 30-án délután Budapesten, a VII. kerületi baptista, metodista, református egyházközségek, valamint a Pesti Evangélikus Egyházmegyéhez kötődő gyülekezetek és intézmények (iskolák) képviselőinek részvételével. A mintegy félszáz rajthoz állónak az 1517 méteres távon felül 1517 forint nevezési díjat is le kellett rónia, „cserébe" viszont nemcsak egy – mottóval ékesített – egyenpólóban futhatták ki magukat a Városligetben, de abban a jóleső tudatban is, hogy a nevezési díjat a szervezők (*Aradi György* és *Smidéliusz Gábor* evangélikus lelkészek) a kolontári iszapkárosultak javára ajánlották fel.

Reformációi megemlékezések

▶ Országszerte számos megemlékezés, istentisztelet tette különösen is hangsúlyossá október 31-én a reformáció emléknapját. Nem véletlenül, hiszen – miként a lapunk múlt heti számának *Égtájoló* rovatában megjelent írás is rámutatott – a reformáció ünnepe idén vasárnapra esett; ebben az esztendőben tehát „együtt ünnepelhettük Jézus feltámadását (ezt hirdeti, hirdetné minden vasárnap) és Krisztus testének, az egyháznak az újjászületését". A lehető legszélesebb nyilvánosság számára tette lehetővé a protestánsok ünnepében való osztozást a közszolgálati rádió (MR1 –Kossuth rádió) és a közszolgálati televízió (m1), de a fővárosban sokan vágytak személyesen is részt venni a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) által szervezett, az *Október a reformáció hónapja* ünnepségsorozatot záró központi rendezvényeken – a fasori evangélikus templom tövében kialakított Reformációi emlékparkban, illetve a Deák téri evangélikus templomban.

A korán ébredők a Kossuth rádió *Lélektől lélekig* című műsorában *dr. Szabó István* református püspök reformációi gondolatait hallhatták, majd *Betlen János* műsorvezető *D. Szebik Imre* nyugalmazott evangélikus püspök segítségével idézte fel *Luther Márton* alakját a Magyar Televízió *Ma reggel* című műsorában.

Több más településhez hasonlóan Kaposváron is régi történelmi hagyományt elevenítettek fel múlt vasárnap: Luther és *Kálvin* mai követői közös istentiszteletet tartottak. A református templomból a Kossuth rádió által élőben közvetített alkalmon *Bellai Zoltán,* a házigazda lelkipásztor prédikált, *Szemerei János* evangélikus esperes pedig reformációi megemlékezést tartott. Az m1 *Evangélikus ifjúsági műsorának* nézői Luther életét bemutató hétrészes sorozatot követhetnek figyelemmel *dr. Blázy Árpád* lelkész, egyháztörténész segítségével. Október 31-én ennek utolsó előtti részét láthatták az érdeklődők.

* * *

„Reformációkor ne az embereket – Luthert vagy *Melanchthont* – ünnepeljük, hanem azt a szerető Istent, aki Szentlelke erejével felismertette velük: egyedül Jézus Krisztus az, aki békességet, szabadságot és örök életet tud adni" – hangsúlyozta Zsolt 36,6–10 alapján tartott igehirdetésében *Ittzés János* elnök-püspök a Deák téri gyülekezet 11 órakor kezdődött istentiszteletén. *(A történelmi hűség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a Magyar Televízió 1-es csatornáján élőben sugárzott, az m2-n pedig felvételről megismételt istentiszteletet eredetileg Bakonycsernyéről tervezték közvetíteni, a helyszíncserét a Magyar Televízió kérte, gazdasági okokra hivatkozva.)* Az alkalomnak különös hangulatot adtak *Johann Sebastian Bach Ein feste Burg ist unser Gott (Erős vár a mi Istenünk)* című kantátájának felcsendülő dallamai; a Lutheránia énekkart *dr. Kamp Salamon* vezényelte.

FOTÓ: LUKÁCS GABI

Televíziós istentisztelet-közvetítés a Deák téri evangélikus templomból

* * *

Bár a televíziós közvetítés műsoridejébe már nem férhetett bele, az ünnepi reformációi istentisztelet keretében adták át egyházunk Ordass- és Prónay-díját. A csak lelkészeknek adható legmagasabb rangú kitüntetést, az *Ordass Lajos* püspökről elnevezett díjat az országos presbitérium 2010-ben *Pátkai Róbertnek,* az Egyesült Angol Nyelvű Evangélikus Egyház nyugalmazott püspökének ítélte oda.

FOTÓ: MÉSZÁROS GÁBOR

Megemlékezés a Reformációi emlékparkban

Az egykori zsinati elnökről, a mecénás *Prónay Sándor* báróról elnevezett díjat – a 2007-ben hozott szabályrendelet értelmében – azok a *világi* személyek kaphatják, akik kiemelkedő szellemi vagy anyagi támogatással állnak a Magyarországi Evangélikus Egyház mellett. Az illetékes grémium döntésének megfelelően *Prőhle Gergely* országos felügyelő és Ittzés János elnök-püspök a Prónay-díjat múlt vasárnap *dr. Boleratzky Lóránd* egyházjogásznak, volt egyetemi magántanárnak, nyugalmazott ügyvédnek nyújtotta át.

* * *

A budapesti Reformációi emlékparkban az Üdvhadsereg zenekara várta fúvószenével a reformációi megemlékezésre érkezőket. A rövid, de annál tartalmasabb délutáni ünnepségen a MEÖT elnökének, D. Szebik Imrének imádsággal egybekötött köszöntője után – *Nováky Andrea* tanárnő vezetésével – a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium diákjai szolgáltak kulturális műsorral. Ezt követően *Lengyel Anna* szerkesztő-riporter, a Déli Egyházkerület felügyelője, országosfelügyelőhelyettes mondta el ünnepi beszédét, majd – az alkalom lezárásaként – a jelen lévő lelkészek áldást mondtak, illetve a szolgálattevők virágokat helyeztek el a fasori emlékművön.

* * *

Az *Október a reformáció hónapja* elnevezésű rendezvénysorozat 2010-ben az *Ébredj, bizonyságtévő lélek!* mottó köré épült. A záró eseményen a hagyományos ökumenikus istentisztelet idén kiegészült egy orgonazenés áhítattal, valamint egy reformációi könnyűzenei koncerttel, előtte pedig a Baptista Központi Fúvószenekar tett „utcai" tanúbizonyságot: valóban erős vár a mi Istenünk!

A Deák téri evangélikus templomban tartott istentisztelet ünnepi liturgiájában a MEÖT tagegyházainak főpásztorai vettek részt, imádságot *dr. Hecker Frigyes* nyugalmazott metodista szuperintendens és *Mészáros Kornél* baptista főtitkár mondott. A zenei szolgálatot az evangélikus egyház fúvószenekara, valamint a *Cantores Ecclesiae rézfúvósegyüttes* végezte *Johann Gyula* és *Kovács Zalán* vezetésével.

▶▶ *Folytatás a 4. oldalon*

„Legyetek büszkék a Sztehlo Gábor-ösztöndíjra…"

▶ „Az MEE Országos Presbitériuma a gyermekmentő Sztehlo Gábor emlékére, valamint az oktatási és nevelési hagyományainak ápolására ösztöndíjak adományozásáról határozott. A Sztehlo Gábor-ösztöndíjat tehetséges, anyagilag rászoruló diákok kapják" – ez a szöveg és egy-egy kerek pénzösszeg olvasható azokon az okleveleken, amelyeket első ízben október 29-én délután adtak át evangélikus tanulóknak a Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermében. Egyházunk újonnan alapított ösztöndíja nem készpénzként került a nyertesekhez, hanem a nyertes tanuló iskolájának átutalva nyitja meg az utat a kitűnő képességű fiatalok előtt, a megjelölt célok, vágyak, ambíciók eléréséhez szükséges anyagi háttér biztosításával. Ezért sem egyforma összegek álltak az okleveleken. Ki-ki arra kapta meg az – átlagosan ötvenezer forintnyi – támogatást, amire szüksége van: kollégiumi díjra, tanulmányi útra, hangszervásárlásra…

Az okleveleket Lengyel Anna, az ösztöndíjbizottság elnöke és Ittzés János elnök-püspök nyújtotta át a díjazottaknak

▶▶ *Folytatás a 12. oldalon*

Oratio œcumenica

Urunk, Istenünk! Pár napja csak, hogy fejet hajtva álltunk, elhunyt szeretteinkre emlékeztünk. Sírtunk, ahogy felidéztük őket magunk előtt. És sírtunk, mert fájt az elvesztésük. Akkor szinte csak arra figyeltünk, hogy az élet és a halál összetartozik. Mai igéd arra is emlékeztetett bennünket, hogy elmúlás és számonkérés is elválaszthatatlanok.

Egyszer majd elérkezik az ítélet ideje, kinyílik az élet könyve, és a halottak a könyvbe írottak alapján ítéltetnek meg cselekedeteik szerint. Mert igaz, hogy most még tart a kegyelem ideje, de egykor eljön majd az a nap is, amikor te, szentséges Isten, ítélni fogsz. Még a tenger is ki fogja adni a benne levő halottakat, a halál és a pokol is kiadják a náluk levő halottakat, és megítéltetik mindenki cselekedetei szerint.

Ekkor kinek-kinek egyedül kell majd felelnie előtted. Ott már nem lesz kiút, és nem lesz mellébeszélés. Mindenre fény derül, semmi sem marad titokban. *„Az igaz azt kapja, amit igazságáért érdemel, a bűnös pedig azt kapja, amit bűnéért érdemel."* (Ez 18,20)

Urunk, ijesztő ez, és mégis köszönjük, hogy emlékeztetsz ma bennünket erre! De épp így emlékeztetsz bennünket a reformáció egyik nagy felismerésére is: arra, hogy a földi létben nem a cselekedetek tartanak meg közülünk bárkit is, hanem a neked szentelt, átadott élet. Krisztus követése a mindennapokban. Csak ez által kerülhetünk be az élet könyvébe. Add, hogy nevünket oda feljegyezzék, és ki ne töröljék!

Te segíts ezért, kérünk, hogy megújítsuk és megerősítsük veled való kapcsolatunkat, teljes szívből, őszintén köszönve meg neked az örök élet és az üdvösség ajándékát.

Jöjj, Urunk, Szentlelkeddel, és nyisd meg szívünket! Formálj mindnyájunkat akaratod szerint. Segíts, hogy ne erőtlenedjünk el, és ne fáradjunk meg követésedben. Add, hogy újra járjon át és elevenítsen meg minket az első szeretet tüze.

Jöjj, Urunk, Szentlelkeddel, és emlékeztess minket újra meg újra egyszülött Fiad értünk hozott áldozatának nagyságára. Hálát adunk neked azért, hogy ő földre jött, meghalt és feltámadott megigazulásunkra. Ez legyen a mi erőnk és reménységünk mindaddig, míg el nem érkezik az ítélet ideje. Ő legyen és maradjon a mi erőnk és reménységünk addig is – életünkben és halálunkban. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Hogy pedig ezeket a szavakat (Zsolt 6,2) bűnös ember mondja, vagy a bűnösök nevében Krisztus, azt abból látjuk, hogy büntetést említ, mert Isten büntetése nem az igazság miatt van. Azért minden szenteknek és keresztyéneknek meg kell ismerniük bűnösségüket és félniük Isten ítéletét; mert ez a zsoltár mindenkinek szól, és nem tesz kivételt. Azért jaj mindazoknak, akik nem félnek, és nem érzik bűneiket, és nyugodalmasan mennek Isten borzasztó ítélete elé, ahol pedig semmiféle jó cselekedet elegendő nem lehet."

▶ *Luther Márton:* Bűnbánati zsoltárok – A hatodik zsoltár *(Schulek Tibor fordítása)*

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN UTOLSÓ ELŐTTIT ELŐZŐ (ITÉLET-) VASÁRNAP – JEL 20,11–15

Jövendőmondó látomás

Sokan súlyos pénzeket fizetnek azért, hogy lássák a jövőjüket. Nem új keletű vágy ez, megfékezésére már a mózesi időkben törvényt kellett hozni: Isten népe ne a jövendőmondók szavait lesse, ha a sorsára kíváncsi, hanem Istenre hagyatkozzon. Az Úr mégis figyelembe veszi ezt az emberi vágyat, és hol Jézus példázataiban, hol meg eszkatologikus prófétai leírásokban tár fel belőle valamit. Éppen annyit, amennyit megértenünk még lehetséges ahhoz, hogy segítse és meghatározza életünk menetét itt a földi keretek között. Merthogy vannak másmilyen keretek is – no, ezek azok, amelyeket Istennek kell megmutatnia ahhoz, hogy egyáltalán tudjunk a létezésükről.

János apostol látomásán át nekünk is bepillantást enged a jövőbe. De ennek a bepillantásnak csak akkor lesz értelme, ha a látottak Isten szolgálatára formálják a jelent: engedik, hogy Istenre bízzuk az eseményeket, hittel megértsük az érthetetlent, sőt cselekedjük azt, amihez enélkül nem lenne se indíttatásunk, se erőnk, de még lehetőségünk sem. Merthogy ebben az elénk táruló látomásban már múltként kerül megítélés alá mindaz, ami számunkra még a ma és a holnap. A vágyott, sejtett, remélt – olykor rettegett – jövő. Ahol egyértelműen rajzolódik ki, mi az, ami igazán számít, ami maradandó. Ami értékállóbb annál, mint amilyennek ma emberszemmel tűnik.

A nagy, fehér trón, és aki azon ül – ma még nagyon szeretnénk abban a tudatban élni, hogy ő térben és időben is elég messze van ahhoz, hogy számolnunk kelljen a létezésével, a hatalmával s azzal, hogy mindnyájan része vagyunk annak a folyamatnak, amelyet ő indított el, és amely nála ér véget. Ma még nem is véljük azt a trónt olyan nagynak és makulátlannak. De a látomásban feltáruló jövő azt engedi meglátnunk, hogy őelőle még az ég és a föld is – amely emberlétünk dimenzióit meghatározza – eltűnik, elmenekül. Égnek és földnek nincs már értelmes szerepe, nincs számukra hely – mint volt a teremtés hajnalától mindaddig.

Éghez és földhöz képest vajon micsoda az emberélet? Porból lett és porrá lesz, eltűnik hát velük együtt? Nem. Az emberélet marad. Oda kell állnia a mindenható Úr királyi fensége elé, ahol nyilvánvaló lesz, kiki hogyan érzett, gondolkodott, értett születésétől az utolsó szívdobbanásáig. És látható lesz mindaz, ami ezekből kialakult: a tetteink. A megélt mindennapok. A cselekvéssé formálódott tervek, szándékok. Mindaz, amiben láthatóvá formálódott a lelkületünk. A szemmel is látható tulajdonságok, a szavakban kifejezésre jutó belső értékrend s mindazok az eredmények, amelyek a cselekvő kéz nyomán születnek. Ezek nem tűnnek el.

Hiába forog ma még közszájon mint bölcsesség, hogy „a szó elszáll", „az idő mindent elfeledtet". Csak reméljük, hogy ez így is van, különben agyonnyomna vétkeink és mulasztásaink súlya, mielőtt új nap virradna ránk. De nem vesznek a semmibe, bármennyire szeretnénk is. Feljegyeztetnek. Ott, ahol és akinek ez fontos. Aki úgy teremtett meg minden egyes embert a földi létre, hogy a vele való kapcsolatában kiteljesedve járja még a göröngyös részeit is a földi életútnak, s az ő Lelkének vezérlete alatt szülessenek meg tervei, valósuljanak meg szándékai, legyen láthatóvá lelkülete.

A VASÁRNAP IGÉJE

Ott a nagy, fehér trón előtt, a rajta ülő színe előtt mindez nyilvánvalóvá válik. Kivétel nélkül mindegyikünk életéről. Azokéról is, akikről emberek lemondtak. A tenger, de még az alvilág is átadja őket, hogy a trón előtt megálljanak. Mert bizony, ott meg kell állnunk. Nem bújhatunk egymás háta mögé, nem tehetünk úgy, mintha ott sem lennénk, nem menekülhetünk el a trónon ülő színe elől a földdel és az éggel együtt.

A könyvek kinyittatnak. S még amelyiknek a tartalma nem derül ki a látomásból, arról is tudjuk: rólunk szól. De igazán csak annak a könyvnek kell magára vonnia a figyelmünket, amelyet ezek mellett nyit ki az, aki méltó rá. Ennek a könyvnek neve is van, amely a tartalmára utal: az élet könyve.

Adminisztrációkényszerben vergődő jelenünkben még csak nem is meglepő, hogy még valahol név szerint számon tartanak. De mit ér, ha az élet könyvébe bejegyeztek? Azt, amit Jézus így fogalmaz: *„Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdete óta számotokra elkészített országot."* (Mt 25,34) Azt, amit Isten Jézus Krisztusban alkotott övéiért.

Mit sem ér nekünk, ha feltárul a jövendő, de nem serkenti életre a mát! Nem a fenyegetettségtudat ösztökéjével, nem is a számító előrelátás furfangjával vagy a görcsös megfelelni akarás kényszerével. Hanem a szeretetbeöleltség bizonyosságával. A megváltottságtudat felszabadító örömében. Az örök életbe kézen fogva bevezetettek engedelmességével.

Miközben ismerhetjük a másik eshetőséget is: aki az elhívásakor kapott alapra nem maradandót épített, az oda kerül, ahova minden más, ami értéktelen, felesleges, többé említésre sem méltó. Mint amilyen a legyőzött halál, a pokol s velük a lelepleződött hamis, önáltató reménységek, az isteni mindenhatóságot nevetségessé alacsonyító számtalan eszközzel együtt. Mindez a tűz tavába vettetik. Az örök megsemmisülésbe.

Ma a jövőt így mutatja meg az Úr. Annak, aki látni akarja. És annak is, aki nem. S hogy addig is, míg ez elérkezik, el ne feledjük, hogy milyen néven vagyunk a könyvbe bejegyezve, keressük meg nevünket a könyvek könyvének, a Bibliának a lapjain: *Megrepedt Nádszál, Füstölgő Mécses, Folyóvíz mellé ültetett Fa,* avagy éppenséggel *Bartimeus, Tamás, Péter.* Bármelyik a mi nevünk lehet, attól függően, hogy éppen melyik fejezetét lapoztuk fel életünknek.

Olvassunk a könyvek könyvéből úgy, hogy ne bizonytalan ember bizonytalan cselekedeteivel legyenek teleírva azon a napon a felnyíló könyvek rólunk szóló lapjai, hanem találtassanak tetteink teljesnek az élet könyvében – az értünk munkálkodó Szeretet nyomán! Ámen.

■ Farkas Etelka

Életünkben szüntelen halál lesi léptünk

▶ **Az egyházi esztendő utolsó három vasárnapján hangsúlyosabban találkozunk a halál és az örök élet kérdéseivel. Heti énekünk, az *Életünkben szüntelen halál lesi léptünk* (EÉ 499) is ezt a témát fejti ki.**

A *Mitten wir im Leben sind* első versszakának mintája a 11. század első felében keletkezett *Media vita in morte sumus* antifóna. A latin tétel a középkor legismertebb énekei közé tartozott, és már jóval *Luther* előtt voltak német fordításai. A legrégibb prózai változat, amely ránk maradt, 1422-ből származik; emellett két rímes verziót ismerünk a 15. századból. Röviddel a reformáció előtt, 1514-ben még egy variáns keletkezett.

Luther Márton 1524. július 5-én vagy röviddel utána írta ezt az éneket barátja, *Nesen* halálának hatására.

Érdekes a Luther-ének első versszakának és a reformáció előtti strófának a kapcsolata. A középkori versben azt kéri az imádkozó, hogy meneküljön meg a halál veszedelméből; a lutheri változatban kifejezi, hogy bánja bűneit, és kéri, hogy megmenekülhessen a halál mélyéből, melyet az örök ítélet követ. Így lehet az, hogy a következő két strófában egyáltalán nincs szó a testi halálról, hanem a bűnökről, a pokol bosszújáról és a pokoltól való félelemről, az Isten irgalmasságáról és könyörületességéről, a bűnök Krisztus áldozata nyomán létrejött kiengesztelődéséről és a hit vigasztalásáról annak, aki erre rá meri bízni magát.

Az eredeti terjedelem megháromszorozásának mintája valószínűleg az Ézs 6,3-on alapuló nagypénteki Krisztus-hívó *Trishagion,* a 8–10. sor háromszori „Szent" felkiáltása (a fordításban ez nem nyilvánvaló). Így lesz a három strófa Krisztus-hitvallás: a halállal szemben Krisztus az *Úr;* a pokollal szemben ő az *Erős;* a bűnökkel szemben, melyeket vérével lemosott, *irgalmas Megváltó.*

A *Kyrieleison* (irgalmazz nekünk) befejezés a reformátor kiegészítése. Az alcím – *lopsanck* – mutatja, hogy Luther nem egyszerűen temetési éneknek, hanem a megváltás dicséretének tekinti művét.

A dallam ma ismert formájának kialakítója *Johann Walter,* Luther munkatársa; a reformáció után először Walter *Chorgesangbuchja* adja közre az 1456 óta létező dallamot.

A *fríg* hangsor alap nélküli, lebegő érzést kelthet az éneklőben. Kivétel az 5. sor *jón* zárlata, ahol végre talajt érzünk a lábunk alatt. Talán nem véletlen, hogy itt kapjuk meg az első sorok kérdésére a vigasztaló választ: „Ó, Urunk, csak tehozzád!"

Az ének magyar fordítása *Túrmezei Erzsébet* munkája. Az összetett strófa megszólaltatása nem egyszerű, így ajánlatos ehhez kórus segítségét is kérni.

Az igehirdető Luther így fogalmaz: „A túlzottan magabiztosak elrettentése, a rettegők bátorítása: e kettőnek össze kell kapcsolódnia. A törvény hangja így szól: életünkben szüntelen körülvesz minket a halál. Az evangélium viszont ezt énekli: a halál közepette nyerjük meg az életet."

■ Ecsedi Zsuzsa

CANTATE

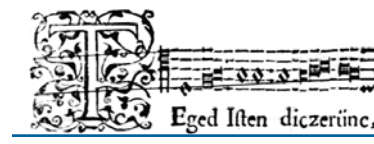

Az ítélet felé

Élet, halál, menny, pokol, ítélet, halál, élet, Jézus.

Hallgatom a csömöri asszonyokat, ahogy énekelnek. Mindig eljönnek a temetésre, hogy ne maradjanak egyedül a gyászolók a fájdalmukkal, hogy ne maradjak egyedül az énekkel, hogy részt vállaljanak a közös teherben, életben-halálban.

Hallgatom az éneket, átélem a nehéz közösséget, és megszólal bennem Jézus szava: *„Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdete óta számotokra elkészített országot."* Igen, a hitem által örök életem van. Jézus is tudja, ő mondta zúgolódó hallgatóinak, akik nem tudták elfogadni az Istenfiú önazonosító szavait (Jn 6,47). Nem is értem a felháborodásukat, érteni-tudni akarták az örök élet titkát, nem átélni. Uram, hol láttalak éhezni, hogy enned adtam volna, vagy szomjazni, hogy innod adtam volna? Mégis jólesik a szava, azért csak jó ember vagyok, és ezt ő is tudja.

A hívő, békességes gondolatok közben, ugyanazt az éneket hallgatva, egyszer csak ismét Jézus szavát hallom: *„Menjetek előlem, átkozottak, az ördögnek és angyalainak elkészített örök tűzre."* Vége a „nyugalmamnak", azonnal sorolom magamban: annyi mindent megtettem már érted, Uram, rád nézek, ahogy csak tőlem telik, és itt van a hitem is, ami megvéd. Uram, mikor láttalak téged éhezni vagy szomjazni? Persze nem tudok mindenki mellé odatelepedni, nem tudok mindenkin segíteni, nem lehetek mindenki szolgája, megvan a magam élete is. A legkisebbet pedig úgysem tudom megtalálni, de persze ahogy csak tőlem telik, törekszem rá. Ilyen a keresztény élet, ez az utam, nem? Annyira jónak lenni, annyira kereszténynek, annyira hívőnek, amennyire csak lehetek.

Eszembe jut Luther, aki a cellájában gyötrődve, élete eseményein gondolkodva, a hívő és hitetlen gondolatok mélységeit megjárva, a valódi aggodalom hangján megszólalva keresi az irgalmas Istent. Aki nem úgy fizet meg nekem, ahogy megérdemelném, hanem meglátja bennem azt is, amikor azzal az eggyel megtehettem, amire Jézus tanít: *„Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot."* (Mt 9,13) Mert én is átélem az ő irgalmát, csak ez éltet, csak ez táplál. Ebből tudok másnak is adni, ezzel tudom önmagamat odaadni.

Élet, halál, menny, pokol, ítélet, halál, élet, Jézus. Csak hozzád menekülhetek, Uram, egyedül veled járhatom végig, élet és halál mezsgyéjén, a magam útját.

Irgalmazz nekünk!

■ Johann Gyula

Egy munkanap délen

Zsúfolt napjuk volt október 26-án a Déli Egyházkerület vezetőinek. *Gáncs Péter* püspök és *Lengyel Anna* felügyelő Békés megyében járt. Erről a múlt keddi napról készült a püspöki titkár alábbi beszámolója.

Reggel háromnegyed hétkor indulunk a Puskin utcából. Elkanyarodunk a felügyelő asszonyért, majd irány Békéscsaba. Az esős, szürke idő nem segít az előrehaladásban, de végül is idejében, tíz órára megérkezünk.

A Kelet-békési és a Nyugat-békési Egyházmegye lelkészei közös lelkészi munkaközösségi ülésen vesznek részt. Az alkalom istentisztelettel kezdődik *Laczi Rolandnak,* a szarvas-újtemplomi gyülekezet lelkészének szolgálatával. Az istentisztelet végén úrvacsora: most a lelkészek – az úrvacsorák szolgálói – térdelnek az impozáns Nagytemplom oltára előtt, hogy részesüljenek a szentségben.

A találkozó a gyülekezeti teremben folytatódik, ahol a Lutheránus Világszövetség július 20–27. között lezajlott stuttgarti nagygyűlése kapcsán Gáncs Péter előadást tart a szövetségről és munkájáról.

A második előadáson *Révészné Tóth Erzsébet* nyugalmazott óvodavezető tart hittankönyvismertetőt a harmincöt lelkésznek.

Gyors ebéd, hiszen két órakor Mezőberényben a polgármesterrel, *Siklósi Istvánnal* van találkozó. Egy német nyelvű óvoda átvételéről és jövőbeli működtetéséről folyik a tárgyalás, melyen részt vesz *Lázárné Skorka Katalin,* a Mezőberény I. Kerületi Evangélikus Egyházközség lelkésze és a gyülekezet felügyelője, *Wagner József* is. A megbeszélés eredménye reménykeltő és biztató.

Kondoros a következő állomás, a helyi evangélikus gyülekezet hivatalos püspöki látogatására *(visitatio canonica)* kerül sor; ez az egyik az ez évi visitatiók – Gyönk és környéke, Tolnanémedi, Tamási és környéke, Soltvadkert – sorában.

Tuska Tibor, a gyülekezet lelkésze fogadja a kerület vezetőit. Áttekintik a lelkész munkaterületeit, a végzett szolgálatokat, a közösségben zajló alkalmakat; anyagi helyzet, családlátogatások, hittan, konfirmáció, fiatalok, idősek helyzete a gyülekezetben, létszámok, egyházfenntartók, eredmények, gondok, hiányosságok… alaposak a kérdések, részletesek a válaszok.

A lelkésszel történt megbeszélés után a püspök és a felügyelő asszony megtekinti a kondorosi gyülekezet kezelésében működő nyugdíjasházat is, ahol *Fridlné Pljesovszki Anita* vezetőtől az otthon napi életéről, gondjaikról, örömeikről kapnak tájékoztatást.

A vizitálás záró eseménye: találkozás a felügyelőválasztás előtt álló gyülekezet presbitériumával. Itt Gáncs Péter és Lengyel Anna arról szól, hogy mennyire fontos a presbiterek valóban aktív jelenléte egy gyülekezet életében – az, hogy a presbiter ne csak a nevével, hanem személyes munkájával is vegyen részt benne. Ehhez nyújtanak segítséget a presbiter- és munkatársképzések, melyek alkalmait is ismertetik.

A presbitérium tagjai a gyülekezet életéről, terveikről, problémáikról beszélnek. Jó hangulatú a találkozó, melytől reménység szerint a gyülekezet is, a kerület vezetői is erősödnek.

Későn este, könnyű vacsora után indulunk vissza. A már felszáradt úton haladó autóban fáradt csend van – a gondolatok a nap történései körül járnak.

■ Wiszkidenszky András

A SZERZŐ FELVÉTELE

Kelet és Nyugat békés lelkészi munkaközössége Csabán

Őrtorony a Sárvíz mellett

A reformáció hónapjának központi rendezvényeihez számtalan gyülekezet csatlakozott, mert szükségét érezték, hogy a településükön élők számára méltóképpen közvetítsék a protestantizmus örök érvényű üzenetét. Az alábbiakban a sárbogárd–sárszentmiklósi evangélikus gyülekezet rendezvénysorozatának záró eseményéről tudósítjuk lapunk olvasóit.

A 63-as főút mellett elhaladók Sárszentmiklós egyik jelentős forgalmi csomópontjában mészkőből épült, szép templomot pillanthatnak meg. A torony homlokzatán található felirat a szórványhelyzetben élő evangélikusság reményt adó hitvallását szólaltatja meg: „Erős vár a mi Istenünk!”

A 379 lelket számláló gyülekezet október 30-án ünnepelte temploma felszentelésének 140. évfordulóját. Az eseményre az egész hónapon átívelő programsorozattal készültek. Az irodalmi és zenei rendezvénysorozat – klasszikus protestáns egyházi zeneművektől kezdve a sajátos hangvételű ír keresztény népzenéig – változatos és tartalmas feltöltődést kínált. Az irodalmi esten neves lelkész elődök szépirodalmi írásait szólaltatták meg, majd a sárszentmiklósi evangélikus gyülekezet történetét ismertető képes kiadvány bemutatójára került sor.

Ilyen alapos előkészület után e sorok íróját nem lepte meg, hogy a templomot múlt szombaton megtöltötték az ünnepelni vágyók. A hálaadó istentisztelet igehirdetésében *Szarka István,* a Fejér-Komáromi Egyházmegye esperese a terméketlen fügefa példázata alapján (Lk 13,6–9) emlékezett meg a közösség „határhelyzeteiről”. Amikor e gyülekezet a lét és nemlét határán volt, ám néhány embernek mindig volt ereje felfelé kiáltani. És a meghallgatott imádságok nyomán csodák sorozatát élhették át…

Az igehirdető kiemelte: Isten mindig adott olyan pásztorokat e közösség élére, akik összegyűjtötték a környékbeli híveket. Így gyűjtötte össze a grófi földeket bérlő evangélikus hitsorsosait *Frendel György,* hogy együtt, lelki és gazdasági közösségben építsék a hazát. Ilyen hittel indult el a templom építésére gyűjtő *Béldy Károly* lelkész, s lám, a tekintélyes támogatók között ott találjuk őfelsége *I. Vilmos* porosz királyt is.

Az esperes rámutatott, hogy e mostani jubileumi ünnep az elődök áldozatos „vetésének” gyümölcse. „Ám az elődök és a ma élők áldozatos szolgálata mögött meg kell látni a bennük munkálkodó Urat” – állapította meg.

A hálaadás hangjait a sárbogárdi zeneiskola fúvós növendékei, valamint az evangélikus gyülekezet vegyes karának szolgálatai tették emelkedettebbé. Az úrvacsora megünneplését követő díszközgyűlésen mutatták be és jutalmazták a templommal kapcsolatos fotó-, rajz- és esszépályázat nyerteseit. A közgyűlésen újabb feladatok és célok is megfogalmazódtak. E tervek szépen illeszkednek az elmúlt években elvégzett felújítási munkákhoz.

A közösség két évvel ezelőtt önerőből alakította át gyülekezeti házzá használaton kívüli parókiáját, és részben felújította templomát. A gyülekezet fafaragó körének vezetője, *Váraljai Péter* asztalosmester, presbiter felajánlotta munkáját, és előirányozta a templom nyílászáróinak cseréjét. A terített asztalok melletti beszélgetések során viszont már a templom megsüllyedt aljzatának és padozatának cseréjéről is szólt a beszélgetés…

Mindezek alapján a krónikásnak úgy tűnt: továbbra is vigyázó kezek építik „a Sárvíz melletti őrtornyot”, és hasonló szorgalommal, imádságos lélekkel fáradoznak a város békességén.

■ – SzIJ –

Őszintén, a gyógyulás reménységében

Fontos konferencia a tényfeltárás dolgában

ÉGTÁJOLÓ

Az elmúlt hetekben hetilapunkban, az elektronikus és az írott sajtó más fórumain is megjelent a meghívó a Magyarországi Luther Szövetség október 30-i, *Az ügynökkérdés feldolgozásának egyházi fogadtatása és teológiai értékelése* című – és a testvéregyházakból felkért előadók miatt ökumenikusnak is nevezhető – konferenciájára. A reméltnél is nagyobb és szélesebb körű érdeklődést kiváltó rendezvényt a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Gyülekezetének nagytermébe szervezték. Vagyis ugyanoda, ahol 2009 folyamán a *Gyógyító emlékezés* című, a mostanitól bizonyos értelemben véve eltérő céllal megrendezett konferenciasorozat zajlott.

A gyülekezeti termet teljesen megtöltő hallgatóság számára komoly igénybevételt jelentett a több mint nyolcórás konferencián egymást követő előadások és hozzászólások figyelemmel követése, de – más konferenciákon szerzett tapasztalatokkal szemben – a szervezők megelégedésel láthatták, hogy a hallgatóság majdnem teljes számban kitartott az együttlét hivatalos befejezését jelentő esti óráig.

Abban a reménységben, hogy hetilapunk részletesen tudósít e fontos eseményről, én most, bár ez ismét feszegeti e rovat műfaji kereteit, itt adom közre a konferencia elején elhangzott áhítatom szövegét. A textus Gal 6,2 volt: *„Egymás terhét hordozzátok: és így töltsétek be a Krisztus törvényét.”* És innentől következzék a rövid igehirdetés.

* * *

Legelőször is azt kell leszögezni, szeretett testvéreim, hogy az általunk használt fordítás nem egészen pontos, ezért egy kicsit félre is érthető. A tartalmat jobban visszaadja, korrektebbül interpretálja, ha így fordítjuk: *Hordozzátok egymás terhét, így fogjátok betölteni Krisztus törvényét.* Fontos ez a különbségtétel. És mégis az eredetileg olvasott félmondatot idézem ismét: Egymás terhét hordozzátok!

Persze tudjuk, hogy ez nyelvtanilag imperatívusz, felszólító mód, de a magyar nyelv megengedi most nekünk, hogy a szó alakját változatlanul hagyva, kijelentő módban értsük: egymás terhét hordozzátok. Ezzel az egész egyházra jellemző mélységes mély összefüggések tárulnak fel előttünk. Olyan összefüggések, amelyek felismerése nélkül sem ezen a napon – amikor talán megterhelt szívvel, önmagunk vagy mások terhét hordozva vagyunk együtt –, de életünk más napján sem tudunk Jézus Krisztus tanítványaiként élni. Ez az egyháztest realitásából következik! Mert akár akarjuk, akár nem akarjuk, akár tetszik, akár nem tetszik, hadakozunk ellene, vagy éppen kiváltságnak tartjuk, a tény tény marad: hordozzuk egymás terhét.

1Kor 12 gyönyörűséges Krisztustest himnusza (és itt nem véletlenül használom a *himnusz* szót) ebbe a misztériumba vezet bennünket: Jézus Krisztus a fej, mi testének tagjai vagyunk; egymás örömének örülünk, egymás szomorúságán szomorkodunk. A másik elesése minket is sújt, és a mi bűneink mások szívére terhelődnek. Mert egy a Krisztus-test!

Csodálatos lehetőség, melyet Jézus Krisztus, az egyház Ura újra és újra felkínál az övéinek. Minden egyes alkalom, amikor liturgikus környezetben vagy éppen az oly ritkává vált magángyónás meghitt, szent pillanatában egyik testvér a másiknak kitárja szívét – ha kitárja. S a bűnbánó élő reménységgel hallhatja a feloldozást, a megkérdőjelezhetetlen bűnbocsánatot hirdető evangéliumot: Jézus Krisztusért megbocsáttattak bűneid. Igen, így vagyunk, így is lehetünk egymás teherhordói, egymás megterhelői, testvérek Jézus Krisztusban.

Luther így ír egy helyen ehhez az igéhez kapcsolódva: „Amint Krisztus befogadott titeket, és a ti bűneiteket a sajátjává, az ő igazságát pedig a tiétekké tette, úgy nektek is be kell fogadnotok testvéreiteket, akik eltévedtek, és őket türelemmel kell hordoznotok; bűneiket a magatokévá kell tennetek, s ha van bennetek valami jó, azt az övékévé tenni készek legyetek mindenkor.”

Akkor miért boldogulunk mégis olyan nehezen? Miért nem jutunk egyről a kettőre? Miért nem nyílnak meg a szívek? Sem megszólalásra, sem befogadásra. Csűrhetjük-csavarhatjuk, testvéreim, kifogásokat kereshetünk, a diagnózis azonban csak egy lehet: valami hiányzik egyházlétünk lényegéből.

Hogy ezen a napon, nyolc óra múlva kicsit gyógyultabban, felszabadultabban, kicsit nyitottabban és kicsit befogadóbban térünk-e majd haza otthonunkba, ez nem a Mesteren fog múlni. Rajtad, rajtam, mirajtunk múlik. Vagyis azon, hogy egyház vagyunk-e valójában, Krisztus mértéke és mércéje szerint. Ahol nem elhallgattatnak, hanem megvallatnak a bűnök, ahol senki nem fog követ, hogy a másikra vesse, hanem hirdeti a bűnbocsánatot a bűneit bánó, a terhei alatt roskadozó testvérnek, és így hirdeti a gyógyulás lehetőségének reménységét a Krisztus-test egészségéért imádkozó közösségnek is. Ámen.

Ittzés János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Reformációi ünnepségek

► *Folytatás az 1. oldalról*

Dr. Szabó István református püspök Róm 2,1–4 alapján tartott prédikációjában Pál apostol és Luther Márton szavaival együtt többször is a hallgatóság szívére helyezte: Isten jósága mindenkit naponként hív megtérésre.

FOTÓ: MÉSZÁROS GÁBOR

Az igehirdetést követő előadásban Ittzés János evangélikus püspök a négyszázötven évvel ezelőtt elhunyt – „apró óriás" jelzővel is illetett – *Philipp Melanchthonra* emlékezett. Az evangélikus egyház hitokmányát, az *Ágostai hitvallást* megfogalmazó tudós méltó kollégája, szellemi társa volt Luther Mártonnak. Gondolkodásával, műveivel nemcsak kortársaira hatott, de a mai protestantizmusra is befolyással bír.

* * *

Reformáció az orgonazenében címmel adtak koncertet a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem orgona szakos hallgatói. Műsorukon *J. S. Bach, D. Buxtehude, N. Bruhns és F. Mendelssohn* művei szerepeltek.

A koncerten igei útravalóval *Smidéliusz Gábor,* a Deák téri gyülekezet igazgató lelkésze szolgált. Áhítatának alapjául az *Útmutató* aznapra kiírt evangéliumi szakaszát választotta Jézus boldogmondásaiból. Az egyház a 11. századtól kezdve mindenszentek ünnepén a Megváltónak mindig ezen mondataival emlékezett meg a szentekről és boldogokról. 1517. október 31-én, egy nappal az ünnep előtt Luther Márton – tételeiben és fennmaradt november elsejei prédikációjában is – azokra a témákra irányította a figyelmet, amelyek leginkább foglalkoztatták és foglalkoztatják az embereket: a halál, az üdvösség és az örök élet kérdéseire. Válaszul Isten üdvözítő örömhírét kell felszínre hozni, mint ahogy a boldogmondások üzenetét is csak Jézuson keresztül érthetjük meg – hangsúlyozta a lelkész.

A nap és a programsorozat zárásaként az Insula Lutherana (evangélikus sziget) néven is emlegetett épületegyüttes udvarában a *Szélrózsa Band* adott nagy sikerű könnyűzenei koncertet a forralt borral kínált gyülekezetnek, a zene nyelvén elsősorban fiataloknak hirdetve, hogy: Jézus él!

■ – BODAZS –

Laudáció főtisztelendő Pátkai Róbert, az Egyesült Angol Nyelvű Evangélikus Egyház nyugalmazott püspöke tiszteletére (elhangzott a reformáció emléknapján a Budapest-Deák téri gyülekezet délelőtti istentiszteletén)

Tisztelt Hallgatóim! Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

A Magyarországi Evangélikus Egyház illetékes testülete, az Ordass- és a Prónay-díj kuratóriuma ebben az esztendőben az Ordass Lajos-díjjal tünteti ki főtisztelendő Pátkai Róbertet, az Egyesült Angol Nyelvű Evangélikus Egyház nyugalmazott püspökét, örökös díszelnökét. A kuratórium felkérése alapján ismertetem Pátkai Róbert életútját.

Pátkai Róbert 1930-ban Budapesten született, a gimnáziumot Szászrégenben kezdte, majd Békéscsabán fejezte be. Az Evangélikus Teológiai Akadémia elvégzése után 1954-ben *Dezséry László* szentelte lelkésszé. 1954–56-ban az irsai gyülekezetben volt segédlelkész *Válint János* esperes mellett. Az 1956-os forradalom idején először Albertirsa község forradalmi bizottságának, majd a Ceglédi járás forradalmi tanácsának elnöke lett. A forradalom leverése után Bécsen keresztül Londonba menekült, ott házasodott meg, felesége *Válint Zsóka* gyógyszerész.

Angliában először menekülttáborokban tevékenykedett, majd megszervezte az angliai magyar evangélikus gyülekezetet. Hét éven keresztül csak magyarul prédikált, de amerikai tanulmányai után, 1964-ben megválasztották London angol nyelvű evangélikus gyülekezetének lelkészévé. Egy évvel később, 1965-ben szavazattöbbséggel az Egyesült Angol Nyelvű Evangélikus Egyház püspökévé lépett elő, egyedüli magyarként a tizenhárom nemzetiséget képviselő paptársai közül. Közben hittudományokat tanított Londonban és Oxfordban. Mint püspök 1998-ban ment nyugdíjba, ez alkalomból az evangélikus egyháztanács az „örökös tiszteletbeli elnök" címmel tüntette ki.

Alapító tagja és 2007-ben történt megszűnésekor elnöke volt a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközösségének (KÉMELM). Ez a munkaközösség alapította s ötvenegy éven keresztül kiadta az *Útitárs* című evangéliumi lapot és a *Koinonia* című teológiai szakfolyóiratot.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése után a Nyugat-Európába került lelkészek és teológusok éppen a helyzetből fakadóan – az országhatáron kívülre került tízezrek érdekében – ismerték fel történelmi feladatukat. Így fogalmaztak Bécsben 1957-ben: „Jövőbeli szolgálatunkat – mondottuk akkor – idegen földön is felajánljuk Urunknak, hogy az evangélium vigasztalását sokat szenvedett népünkhöz ma is elvihessük. (…) Egyházunk szolgálatát a menekültek között is az ige tiszta hirdetésében látjuk. (…) Nem akarunk külön magyar menekült egyházat szervezni…" A KÉMELM ötven esztendőn át nemcsak az egyes tagoknak jelentett fraternitást, testvéri közösséget, erőforrást kinek-kinek a saját gyülekezeti szolgálata ellátásában a nagyvilág számos pontján, de alapja is volt közös szolgálatuknak: a magyar nyelvű gyülekezeti munkának, az újság-, folyóirat- és könyvkiadási programoknak, rendszeres heti rádióadásnak, ifjúsági konferenciáknak.

Ugyanakkor a KÉMELM és benne Pátkai Róbert mindig is nemcsak a világban szétszórt magyar evangélikusság, hanem a hazai evangélikusság részének is értelmezte magát. Tette ezt „azzal a természetes teológiai és intellektuális szabadsággal, hogy volt kritikai szavuk is a diktatórikus politikai rendszerhez igazodó teológiai gyakorlathoz!" Nem rajtuk múlt, hogy a diakóniai teológiával párbeszédre hívó szavuk elutasított kísérlet maradt.

Mindenképpen szólnunk kell Pátkai Róbertnek az országhatáron kívül élő, nyugati magyarság összetartásáért, identitásának megőrzéséért folytatott tevékenységéről. Ennek a magyarságnak – saját szavait idézve – „nemcsak aggódó figyelője, de munkálója" is volt, „a nemzeti ünnepek megszervezésével, múltunk, történelmünk ápolásával, nemzeti irodalmunk ébren tartásával".

Miközben ezt a politikai munkát végezte, nyomatékosan tudatosította ezzel kapcsolatos álláspontját: *„Minden politika, de a politika nem minden.* Mert (…) mindnyájan Isten kezében vagyunk, mert ő valódibb valóság, mint a politika. (…) Az egyház és benne a magyar evangélikusság feladata nem az, hogy nemzeti álmokat vagy éppenséggel politikai célkitűzéseket valósítson meg, hanem hogy *az egyház egyház maradjon,* vigasztaló és kritikai szavát hallassa. Így tudja igazán betölteni küldetését" – mondotta Pátkai Róbert 2006. október 13-án a Magyar Evangélikus Konferencia alakuló ünnepén elhangzott köszöntőjében az orosházi evangélikus templomban.

Közéleti érdemeinek elismeréseként megválasztották a Magyarok Angliai Országos Szövetsége (MAOSZ) elnökének. Tizennégy éven keresztül – 2006-ban történt megszűnéséig – főszerkesztője és felelős kiadója volt a MAOSZ *Angliai Magyar Tükör* című negyedévi lapjának. E lap megszűnése óta hazai segítséggel adják ki – *Sárközi Mátyással* és *Jotischky Lászlóval* – az *Októberi Tükör* című évkönyvet, amely eddig 2007-ben, 2008-ban és 2009-ben jelent meg.

Sokrétű tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el: Canterbury érseke 1998-ban az anglikán egyház nevében Szent Ágoston-kereszttel jutalmazta, tagjává fogadta az angliai Szent Lázár Lovagrend, Budapesten megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét (polgári tagozat), 2008-ban pedig a Kisebbségekért Díjat.

Tekintettel arra, hogy Pátkai Róbert a fent részletezett egyházi és az angliai magyarság érdekében végzett kulturális szolgálatát életének aktív és nyugdíjas éveiben mindvégig elkötelezetten végezte és végzi, ezért tünteti ki egyházunk az Ordass-díjjal.

Erős vár a mi Istenünk!

■ Id. Zászkaliczky Pál
nyugalmazott lelkész

FOTÓ: LUKÁCS GABI

Ittzés János elnök-püspök és Prőhle Gergely országos felügyelő átnyújtja a Prónay- és az Ordass-díjat dr. Boleratzky Lórándnak és Pátkai Róbertnek (képünk jobb szélén)

Laudáció Boleratzky Lóránd egyházjogász tiszteletére

► **„Illúziók nélkül, de élő reménységgel" – saját kifejezése ez az ünnepeltnek, a Prónay Sándor-díj idei kitüntetettjének, *dr. Boleratzky Lóránd* evangélikus egyházjogásznak. Mottója is lehet ez annak a gazdag életpályának, amely Trianon évében, 1920-ban kezdődött (a díjazott idén töltötte be 90. életévét). Életművét két jelentős állami kitüntetéssel honorálták: 2007-ben a Károli Gáspár-díjjal, idén pedig a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével (polgári tagozat). Méltó tehát, hogy az állam után szeretett egyháza is méltó módon jutalmazza neves fiát.**

Az idei állami kitüntetés rövid indoklása szerint „dr. Boleratzky Lóránd egyházjogásznak, volt egyetemi magántanárnak, nyugalmazott ügyvédnek egyházjogi, elméleti munkásságáért, példaértékű, következetes és nagyra becsült életútja elismeréseként" adományozták az érdemrendet. Talán szokatlan, de esetében egyáltalán nem indokolatlan ez a kettős – szakmai és életpéldai – elismerés, a továbbiakban mi is ezt a két indokot tartjuk szem előtt.

Két város különösen meghatározta életét: Zalaegerszeg, amelynek közelében született, itt végezte iskoláit. Édesapja a város köztiszteletben álló polgára, gimnáziumi tanár, a helyi evangélikus gyülekezet felügyelője volt. Érdemes megemlíteni, hogy volt kapcsolata a város plébánosával, *Pehm Józseffel,* a későbbi *Mindszenty* hercegprímással. Életének másik meghatározó helyszíne Miskolc, ahová a Trianonban erőszakkal megszüntetett ősi eperjesi evangélikus kollégium jogakadémiája költözött. A díjazott egész életműve e legendás hírű, azóta megszűnt iskola, a miskolci evangélikus jogakadémia szellemi folytatásának tekinthető.

Már egyetemista és fiatal kutató korában máig meghatározó műveket alkotott: az evangélikus egyház két legmagasabb tisztségének, a püspöknek és az egyetemes (országos) felügyelőnek a jogtörténeti elemzését akár érdemes volna újra kiadni. Külföldi ösztöndíja eredményeként született meg a Finn Evangélikus Egyház és az állam viszonyáról írt munkája.

A debreceni egyetemen habilitált 1947-ben, ezt követően megválasztották a miskolci jogakadémia tanárának. Minden készen állt volna a szép jogakadémiai pályafutáshoz, de a sors közbeszólt. *Rákosiék* kommunista diktatúrája a jogakadémiákat feleslegesnek és reakciósnak minősítve a többivel együtt megszüntette a nagy múltú miskolci evangélikus jogakadémiát is.

Mivel Boleratzky Lóránd nem volt hajlandó marxistává „átnevelődni", szépen ívelő pályafutása derékba tört. Nemhogy jogakadémiai tanárként, de még jogászként sem kapott állást, 1956-ig öntödei segédmunkás és más efféle lehetett csak. Az *Apostolok cselekedeteiből* vett ige vigasztalta: *„…még az én életem sem drága nékem, csakhogy elvégezhessem az én futásomat örömmel, és azt a szolgálatot, melyet vettem az Úr Jézustól…"* (ApCsel 20,24; Károli-fordítás) Csak 1956-ban térhetett vissza a jogi pályára. Egész életében ügyvédként praktizált Mezőkövesden és Gödöllőn.

Az egyházi közéletbe az 1956-os forradalom következtében térhetett vissza, az evangélikus egyház élére egy rövid kegyelmi évre visszatért *Ordass Lajos* püspök egyházkerülete ügyészének kérte fel. Mikor 1958-ban Ordass püspököt másodszor, immár végleg eltávolították, Boleratzky Lóránd lemondott tisztségéről. A rá jellemző csendes következetességgel mindvégig kitartott a belső emigrációba kényszerített püspök mellett. Az egyházból nem sokan mertek ezekben az évtizedekben kapcsolatot tartani Ordass püspökkel, az ő barátságuk azonban szilárdan megmaradt, egészen a püspök 1978-as elhunytáig.

Nem véletlen ezért, hogy Boleratzky Lóránd lett az 1988-ban megalakult Ordass Lajos Baráti Kör elnöke. Ő és a körülötte levők felismerték, hogy a négy évtized alatt megtépázott egyházi hitelesség helyreállítása csak az Ordass nevével fémjelzett erkölcsi állhatatosságra épülhet. Az Ordass-kör ezért törekedett az egyház népével megismertetni a püspöknek és harcostársainak életét, munkásságát, hiszen ezek az adatok az előző évtizedekben leplezett, hétpecsétes titkokat képviseltek. Mindennek azonban nem a személyek szerepének a dicsőítése volt a célja, hanem az egyház megújulásának elősegítése, az evangélikus rendszerváltás akadozva induló szekerének a támogatása.

Ugyanakkor az 1989-es politikai változás Boleratzky Lóránd számára meghozta a kései, de nem elkésett szakmai rehabilitációt. Újra művelhette kedvenc diszciplínáját, az evangélikus egyházjogot, s az eltelt két évtizedben elfoglalta az őt már régóta megillető tiszteletre méltó helyet a hazai jogtudomány művelői között. Sorra jelenhettek meg az addig asztalfióknak írt munkái, közöttük fő műve, a teológián ma már tankönyvnek számító kétkötetes *A magyar evangélikus egyházjog alapjai és jogforrásai.* A kézikönyv klasszikus jogi nyelvet használ, szép, gördülékenyen szabatos, nélkülözhetetlen, aktuális és olvasmányos. Boleratzky Lóránd vallja az egyházjog aktualitását, hangsúlyozza, hogy az nélkülözhetetlen az egyház mint szervezet részére, és fontos, hogy helyet kapjon a teológiai és jogi képzésben is. Az egyházjog hozzásegít a világos, tiszta, átlátható viszonyok megteremtéséhez, amelyre nagy szükség van egyházban és azon kívül is. Hiszen jog nélkül nincs rend, rend nélkül nincs demokrácia, demokrácia nélkül nincs protestáns egyházi közélet.

Az elfelejtés és elfelejtetés évtizedei után Boleratzky Lóránd kitüntetése által az evangélikus egyházjog kap kivételes szakmai és közéleti figyelmet.

A majd félszázados diktatúra alaposan aláásta a jog hitelét, ezt visszaszerezni csak hiteles magatartással lehet. Ilyen hiteles életpéldákat állított össze Boleratzky Lóránd saját életéből és korából *Életformálók* című kötetében. Ez a neves lelkészek és jogászok életét bemutató, lebilincselő életrajzgyűjtemény olyan, főleg evangélikus közéleti személyiségeket sorakoztat fel, akik mindannyiunk számára példák lehetnek, de akik – jellemző módon – alig ismertek. Közöttük olyan hazafiakat, mint a méltatlan elnyomást elszenvedő *Vladár Gábor* volt igazságügy-miniszter, illetve a kommunista diktatúra börtönében elhunyt *Zsedényi Béla,* a háború utáni első magyar államfő.

Október 23-án a Bródy Sándor utcai 56-os emléktáblát keresve egy másik táblán akadt meg a szemem: „Vigyázat, omlásveszély!" Bizony a történelem ezen vészterhes évtizedeire is ki lehetne írni: Vigyázat, omlásveszély! A régi, polgári, emberi és nemzeti értékek erodálása közepette nagy szükségünk van az olyanok példájára, mint Boleratzky Lóránd, akinek élete során mindvégig iránymutatója volt az ősi eperjesi kollégium sarkánál elhelyezett evangélikus mártíremlékmű felirata: *„Istent imádni, s hazát szeretni tőlünk tanuljatok!"* Mi is tanuljunk tehát Boleratzky Lóránd „illúziók nélküli, de élő reménységgel" teli, példás életpályájából!

■ Czenthe Miklós,
az Evangélikus Országos Levéltár igazgatója

„Isten mozgásban van”

Világevangélizációs kongresszus – Fokváros, 2010. október 16–20.

Száz évvel ezelőtt, 1910-ben a skóciai Edinburghbe hívta össze *John Mott* az első világevangélizációs kongresszust. A konferenciának és Mott könyvének – *A világ evangélizálása ebben a nemzedékben* – nagy hatása volt a század missziójára. Sokan indultak el a világ olyan területeire, ahol még nem ismerték a megváltás örömhírét. Egyre több nyelvre fordították le a Bibliát. A 20. század minden ellentmondásossága és borzalma ellenére is a misszió ideje lett. *Billy Graham* kezdeményezésére a svájci Lausanne-ban 1974-ben hívták életre a Lausanne-i Világevangélizációs Kongresszust. A mozgalom lényege ezzel a mondattal jellemezhető: „A teljes evangéliumot az egész világra az egész egyház által.”

Szeverényi János

A második lausanne-i kongresszus 1989-ben a Fülöp-szigeteki Manilában volt. Azóta a világ – s benne az egyház – új, globális kihívásokkal néz szembe. Ezek között kiemelkedő jelentőségűek a terrorizmus, a HIV/AIDS terjedése és ennek következményei, a mélyszegénység kérdése, az emberkereskedelem és rabszolgaság még mindig tízmilliókat sújtó igazságtalansága, az iszlám és a keresztény világ feszültsége, a drogkereskedelem és -használat terjedése, a családok és az alapvető társadalmi egységek és értékek eróziója, valamint a globalizációt mozgató technológiai fejlődés kihívásai és lehetőségei.

A lausanne-i mozgalom az Evangéliumi Világszövetséggel (Aliansz) karöltve hívta össze a III. lausanne-i világkongresszust, amelyen 197 országból több mint 4200 evangélizációs és missziói vezető találkozott október 16–25. között a dél-afrikai Fokvárosban. (Megfigyelőként jelen voltak az Egyházak Világtanácsa, a Vatikán és az ortodox egyházak képviselői is.)

A mintegy kilencszáz rendező és segítő mellett napijeggyel is százak látogatták a programokat, az interneten keresztül pedig ezrek követték a konferencia eseményeit szerte a világban. Fokvárosban tizenöt helyen imádkoztak folyamatosan a találkozóért.

* * *

A kereszténység Nyugaton megfáradt, elanyagiasodott, sok esetben feladta a bibliai igazságokat, ugyanakkor a világ más részein földrengésszerű növekedést élt meg az elmúlt száz esztendőben. Mára már a keresztények háromnegyed része földünk déli és keleti régióiban él. Ezt a területi elmozdulást felismerve rendezték meg a III. lausanne-i világkongresszust Dél-Afrikában. Magam a Magyar Evangéliumi Szövetségen keresztül kaptam – korábbi munkatársammal, *Hulej Enikővel* együtt – meghívást a részvételre.

A kongresszus fórumot teremtett arra, hogy az egyház beismerje mulasztásait, felismerje felelősségét és lehetőségeit, megújítsa hitét és elkötelezettségét abban, hogy Krisztus személye, szeretete és üzenete gyakorlati választ ad az emberiség problémáira. A küldöttek névre szóló tanúsítványán szerepel az alábbi nyilatkozat, amely kifejezi a kongresszus célját, tartalmát: *„Kinyilvánítjuk elkötelezettségünket a* Fokvárosi nyilatkozattal, *hogy szeretjük az egy örök Istent, aki Atya, Fiú és Szentlélek, valamint Isten népeként örömmel és alázatosan elkötelezzük magunkat Istennek az Ő világa felé való missziója iránt. Arra hívjuk világszerte az Egyházat, hogy éljen, munkálkodjon és imádkozzon a Szentlélek ereje által, hogy Jézus Krisztus dicsőséges és örök evangéliuma minden nép között hirdettessék a földön, hogy követőinek megváltozott élete tanúságtétel legyen, és hogy kiálljanak mellette a nyilvánosság küzdőterein és az eszmék világában egyaránt, amíg Ő eljön dicsőségben.”*

* * *

Amiről eddig nagyrészt csak beszámolókból értesültünk, most személyesen is megtapasztaltuk: Isten hatalmasan munkálkodik összetört világunkban. Egy héten keresztül – professzionális előkészítés után – láthattuk, hallhattuk a számtalan beszámolót, tanúságtételt, előadást az ébredésről, gyülekezetek tömegeinek születéséről, az egyház munkájáról és a vele járó szenvedésekről, üldöztetésekről is.

Néhány példa. Afrikában az elmúlt száz évben háromezerszeresére növekedett a keresztények száma. Iránban az elmúlt években többen lettek hívővé, mint a megelőző századokban. Indiában, Kínában házi gyülekezetek ezrei születtek.

Szájról szájra terjednek a bibliai történetek olyan népcsoportok körében, amelyek nyelvén még nem olvasható a Szentírás. Egyiptomban tízmillió a keresztények száma. Barlangtemplomokat alakítanak ki, ahol századok, néhol ezrek találkoznak istentiszteleten. Latin-Amerika, Afrika és Ázsia nagy része a Szentlélek tüzében ég.

Eszméltető, megrázó bizonyságtételeket hallottunk. Egy észak-koreai lány arról beszélt, hogy apja a diktátor embere volt, de kegyvesztett lett. Még időben átszökött családjával Kínába. Ott megtért egy keresztény családnál, és visszament Jézust hirdetni leigázott népe körében. Börtönbe zárták, megkínozták. Kiszabadulása után visszakerült Kínába, ahonnan újra elindult hazájába. Nem tudnak róla semmit, vélhetően megölték. Lánya, aki most egyetemista, szeretne misszionárius lenni Észak-Koreában. Vékonyka hangon felolvasott bizonyságtétele óriási isteni erőt hordozott. Több ezer misszionárius állva tapsolt és könnyezett… Él az Úr!

FOTÓ: BUKOVSZKY ÁKOS

Csodálatos volt látni és hallani egy palesztin és egy zsidó keresztény közös bizonyságtételét. Elmondták, hogy családjaik nem örülnek annak, hogy ők ketten most a világgyűlésen tesznek tanúságot. A palesztin testvér szavai: „A Messiásnak adjuk a szívünket, aki odafordít az ellenséghez, például az izraeli katonához. Krisztusnál megbocsátás és szabadság van. Kőszív helyett hússzívet ad nekünk.”

Néhány alkalommal a rendezők kérték a résztvevőket, hogy a színpadon szólókat ne fotózzák, mert ha a világhálóra kerül a képük, bajba kerülhetnek. A konferencia alatt egy alkalommal – külső támadás miatt – kis híján összeomlott az informatikai háttér. Egy pakisztáni gyülekezetvezetőnek haza kellett utaznia, mert felrobbantották az imaházukat.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A kétszáz kínai küldöttet nem engedte ki az állami vezetés. Levelüket felolvasták, amely szinte csak bibliai idézetekből állt: Jak 1,19; Jób 6,10; Zsolt 42; 2Kor 6,3–10. *„…mint akiknek nincsen semmijük, de akiké mégis minden.”* Azok a kínai testvérek nem lehettek jelen, akik több anyagi támogatást küldtek a kongresszus megrendezéséhez, mint egész Európa. Üzenték, hogy a kínai keresztényeknek ne küldjenek pénzadományt, mert látásuk szerint a nyugati egyházat a pénz és a hatalom rontotta meg.

Erőteljes, tiszta tanításokat, üzeneteket hallottunk az előadóktól. Többen megtérésre, megújulásra szólítottak, biztattak. Egy neves amerikai előadó, *Os Guiness* mondotta: „Szégyelljék magukat azok a nyugati keresztények, akik feladják az igazságot, míg mások az életüket adják érte.” A teológiai paráznaság összeomláshoz vezet, a liberalizmus megbukott.

A záró istentiszteleten az igehirdető idézte a mozgalom egyik atyját, korunk legtekintélyesebb evangelikál teológusát, *John Stottot,* aki idős kora miatt nem lehetett jelen: „Szégyellem magam vezetőim miatt, akik nem mernek elővenni nehéz kérdéseket, mert megosztottság lesz belőle.”

Másvalaki azt hangoztatta, hogy kényelmes az egyház, elszigetelődik a problémáktól, és közben milliók halnak meg. A világevangélizáció legnagyobb akadálya a hívők bálványimádása: hatalom, büszkeség, szabadelvűség, siker, jólét. Radikális visszatérésre van szükség. Ha meg akarjuk változtatni a világot, azt a szívünkkel kezdjük el.

* * *

Számtalan formában elhangzott a találkozón, hogy a kereszténység és a misszió súlypontja délre került. A déliek megköszönték a Nyugat eddigi áldozatait, hiszen ők vitték az evangéliumot hozzájuk. Sokan életüket adták a misszióért.

Nemcsak a világi szférában működik a pozitív és negatív hatású globalizáció, hanem az egyházon belül is. A volt gyarmatok népei felébredtek, egyházaik önálló, erős, növekedő, szolgáló, misszionáló közösségekké váltak. Készek segíteni korábbi gyarmatosítóikon, és szeretnék visszaplántálni az evangéliumi életet a hitében megfáradt Nyugatra.

Számtalan migránsokból (bevándorlókból) álló evangéliumi gyülekezet működik Európában és Észak-Amerikában. Beszéltünk egy lánnyal, aki Philadelphiában (Egyesült Államok) élő koreaiak négyezer fős gyülekezetének tagja. Huszonhét lelkészük van, rengeteg gyülekezeti munkás, sok kifelé irányuló szolgálattal.

A másik nagy mozgást a délről érkező élő hit, az evangéliumi teológia és tapasztalat, valamint az onnan érkező keresztény munkások (misszionáriusok, lelkészek, munkatársak, sőt már püspökök is) segítsége, bekapcsolódása jelenti.

Nagy érdeklődés kísérte a kongresszuson négy anglikán püspök beszámolóját. A valamikor csak Angliában létező egyház ma már elterjedt a világban. Az észak-amerikai anglikánok az elmúlt években jelentős krízist, leépülést éltek át. Az 1960-ban még 3,4 millió tagot számláló egyháznak 2008-ban már csak 2,1 millió tagja volt. A kanadaiak még látványosabban megcsappantak: az aktív tagok kétharmadát, 700 ezer hívőt veszítettek el. A feltárt okok között szerepelt a teológiai liberalizmus és annak beépülése a lelkészképzésbe, a válások nagy száma. Akik nem alkalmazkodtak az új szemlélethez, azokat háttérbe szorították, püspököket, papokat és laikusokat egyaránt. Negyven csoportosulás függetlenedett a hivatalos egyháztól. A krízist fokozta a világegyházat is felkavaró eset, amikor 2003-ban püspökké szenteltek egy homoszexuális papot.

Időközben létrejött egy „globális déli összefogás”. Valami új indult el imaalkalmak, nyilatkozatok, nemzetközi és ökumenikus együttműködés által. Papok, misszionáriusok érkeztek Észak-Amerikába. Beiktattak egy Afrikából érkezett püspököt is. A megújulási mozgás következtében Észak-Amerikában mintegy ezer (!) új anglikán gyülekezet plántálása történik. Az egyetemeken a diákok részéről rendkívüli az érdeklődés a kereszténység iránt.

A fórumon megszólaló *Robert Duncan* püspök és prímás hangsúlyozta, hogy mindez alázatban történik, a személyes megtérés által. Ő úgy látja és tapasztalja, hogy a kereszt az élet útja, meg kell állni az igazságban, és Jézus követése fontosabb az épületeknél, fizetésnél, sikernél. Csendes örömmel tapasztalják, hogy a régi struktúra újra szolgálhatja az evangéliumi misszió ügyét. Beszámolóját a *Magnificatra* alapozta: *„…szétszórta a szívük szándékában felfuvalkodottakat. …megalázottakat emelt fel.”* (Lk 1,46–55)

* * *

Ez a kongresszus sem kerülhette el korunk érzékeny kérdését: a nemiséget. A szabadon választható fórumon nagy volt az érdeklődés. *Szexualitás: teremtés, összetörtség, igazság és kegyelem* volt a téma.

Az evangéliumi konferencián többeket meglepett, hogy az öt felkért előadó közül ketten homoszexuálisnak mondták magukat. Mindketten azt hangsúlyozták – egyetértésben az utánuk megszólalókkal is –, hogy a világon élő 150 millió homoszexuális az evangéliummal még el nem ért közösség. Az egyház feléjük zárt, nem tud mit kezdeni velük, nem szereti őket, és nagyobb hangsúlyt tesz az igazságra, mint a jézusi könyörületre. A legtöbb homoszexuális magányos, megítélt ember, és szüksége van segítségre. Krisztus értük is meghalt.

Elmondták, hogy létrehoztak egy olyan hálózatot, amely befogadja a homoszexuálisokat, és nem teszik azonnal a közösséghez való tartozás feltételévé a változást. Hivatkoztak a samáriai asszony és a házasságtörő nő esetére: Jézus először irgalommal, elfogadással fordult hozzájuk, és ez a szeretet hozta meg a változást. A két megszólaló korábban azt élte meg, hogy őket megvetik, kizárják a közösségből. Új közösségükben – amely a homoszexualitást egyértelműen bűnnek tarja, Isten teremtési rendjétől és akaratától eltérőnek – szeretettel fogadták őket. Ennek következtében egyikük megnősült, heteroszexuális kapcsolatban él, a másik tíz éve absztinens.

A fórum afrikai előadója hangsúlyozta, hogy a kontinensen csak egy ország, Dél-Afrika törvényesítette az abortuszt és az egyneműek együttélését, de ezt is a nyugatiaktól importálták. Elmondása szerint az afrikaiaknak száz gondjukból ez a századik. Nincs még egy bűn, amelyet ennyire támogatna egy mozgalom…

Az érdeklődők a *www.lausanne.org* oldalon tájékozódhatnak a lausanne-i mozgalomról, letölthetik a fokvárosi kongresszus írott, kép- és videóanyagait, és hozzászólásukkal be is kapcsolódhatnak e globális beszélgetésbe.

Egy későbbi írásomban terveim szerint beszámolok majd a dél-afrikai gyülekezetekben tapasztaltakról is.

A szerző országos missziói lelkész, a Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) alelnöke

Fenyvesi Félix Lajos kapta a Prúsz Rát Mátyás-díját

Közgyűlést tartott október 29-én a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz). A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában összegyűlt tagoknak elsősorban az alapszabályban előírt tisztújítás volt a feladatuk. A 2004-ben alapított szervezet tisztségviselőinek mandátuma az idén járt le, így már nem lehetett tovább halogatni, hogy az elnökség és a különböző bizottságok összetételéről titkos szavazáson döntsön a tagság. Az eredmény azonban igazolta a papírformát, a Prúsz elnöke továbbra is *Novotny Zoltán* maradt, míg – a lemondott *Szentesi-Zöldi László* helyett – a titkári feladatokat a továbbiakban lapunk főszerkesztője, *T. Pintér Károly* látja el.

A választás, az elnökség és a bizottságok beszámolója, valamint az idei költségvetés elfogadása mellett két örömteli programpontja is volt az eseménynek. *Balavány György* főszerkesztő az október 23-án indult *Mindennapi.hu* közéleti oldalt mutatta be, és tett bizonyságot egyrészt hite, másrészt a hittel felvállalt, keresztény szemléletű újságírás mellett. Az idei Rát Mátyás-díjat pedig *Fenyvesi Félix Lajos,* az *Evangélikus Életben* is gyakorta publikáló költő-újságíró kapta, aki T. Pintér Károly laudációja után – humort sem nélkülöző köszönetnyilvánítás kíséretében – vette át az elismerést a szövetség elnökétől *(képünkön).*

■ N. B.

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

Részlet a Protestáns Újságírók Szövetségének Rát Mátyás-életműdíjával kitüntetett Fenyvesi Félix Lajost méltató laudációból

1946. január 31-én született Hódmezővásárhelyen. Ebben a nagy és álmos városban sok kétkezi ember küszködött az elmúlt évszázadokban. Itt festette hatalmas vásznait *Tornyai János,* írta drámai novelláit *Bibó Lajos.* Megfordult gazdag rokonainál *József Attila,* óraadó tanár volt a nagy író, *Németh László.*

Fenyvesi Félix Lajos életét, gondolkodását meghatározták a háromszáz éves Bethlen Gábor Református Gimnáziumban eltöltött esztendők, különösen *Grezsa Ferenc* professzor, aki írásainak első bírálója volt. Szegeden járhatott a legendás szerkesztő, *Ilia Mihály* „magánegyetemére", így fiatalon megismerhette az erdélyi, vajdasági, kassai alkotókat és fontosabb könyveiket.

Fenyvesi Félix Lajos családi veszteségei óriásiak: nagyon ifjan érte meg szülei és bátyja, *Fenyvesi László* evangélikus lelkész halálát, sőt az utóbbi politikai kínhalálát, az állambiztonsági rendőrség kezétől a brutális agyonverést.

Ahol azonban nagy a gyász, ott Isten irgalmából készen áll a vigasz, megérkeznek a segítők. Az ő esetében *Vas István,* aki az *Élet és Irodalomban* mutatta be verseit, és *Pilinszky János,* aki előszót fogalmazott róla egy antológiában.

Negyven éve az újságírás is fontos része Fenyvesi Félix Lajos munkásságának. Már a középiskolában diáklapot szerkesztett, az egyetemen havi folyóiratot; huszonhárom évesen bejárta Vásárhely hatalmas tanyavilágát: megdöbbentő, tragikus sorsok tárultak föl előtte. (Erről írt sorozata miatt egy évre eltiltották a publikálástól.) Az *Új Embernél* folytatta munkáját, a *Vigiliában Rónay György* közölte verseit és rajzait… Később az *Evangélikus Életben* publikált hosszú esztendőkön át, míg *Káldy Zoltán* püspök „el nem tanácsolta" politikai kérdéseket is érintő bátor cikkeiért… A szegedi *Délvilágnak* és a nagy múltú *Délmagyarországnak* megbecsült főmunkatársa volt.

Budapestre költözése után (1990) az *Új Magyarországnak* és a *Napi Magyarországnak* lett sokat foglalkoztatott újságírója és a *Kanadai Magyarságnak* hűséges tudósítója; az utóbbi *Márai Naplójának* köteteivel fizetett.

Szülővárosában a *Vásárhely és Vidéke* című hetilap elindításában segített; a fővárosban a *Mai Magyar Kultúra* című, havonta megjelenő színvonalas folyóiratot gondozta. Több évtizeden át dolgozott televíziónak, rádiónak, mindig és mindenütt a veszendő értékek mentését tartva szem előtt. Jelenleg ismét az *Evangélikus Élet* munkatársa: jegyzetlapokat, riportokat ír, évfordulós köszöntőket, könyv- és kiállítási kritikákat, vidéki útjairól értékes tudósításokat…

Eddig megjelent tizenegy kötetének többsége verseskötet, miként verseskötet lesz a Luther Kiadó gondozásában heteken belül megjelenő legújabb kötete, az *Egy régi templomra* című. *Évszázadforgó* munkacímmel már szintén megjelenésre vár prózai írásainak válogatása is.

Máig élő példa

Kétszáz éve született Erkel Ferenc, a Himnusz zeneszerzője

▸ **Alig kezdődött el a 2010. esztendő, máris megszólaltak az ünneprontók. Bírálták *Erkelt:* voltak, akik az operáit kezdték ki, mások a zongoraművészbe kötöttek bele. Pedig fontos és kikerülhetetlen ember volt a saját korában. Komoly zenei érték. Hogy miért nem lett a magyar *Verdi?* Talán azért, mert nagyon hatott rá az olasz muzsika. De hát ő a miénk. Magyaroké! S a legszebb művei élni segítenek minden időben.**

Erkel élete és munkássága csaknem az egész 19. századot átíveli. Benne a lázas reformkorral, a fájó-szép 1848–49-es forradalommal és szabadságharccal, a kendőzetlen Bach-korszakkal és nem utolsósorban a kiegyezéssel… A nehéz évtizedekben mindvégig következetesen kitartott hazafias eszméi mellett. Művészetének ellenzéki szemlélete sokakat vonzott. A Bánk bán 1861. évi ősbemutatójának negyvennyolcas hangulata és bátor üzenete a többség személyes meggyőződésével találkozott.

Az 1810. november 7-én Gyulán született zeneszerző 1837-ben került a fővárosba, a Nemzeti Színházhoz. Három évtizedig munkálkodott itt első karmesterként. 1850 után a zenei élet fellendítésén fáradozott, 1853-ban megalapította a Filharmóniai Társaság Zenekarát. 1875-ben tevékenyen közreműködött a Zeneakadémia létrehozásában. Ő

volt az 1884. szeptember 27-én megnyílt Operaház első főzeneigazgatója. Nyolcvankét éves korában, 1893. június 15-én halt meg Budapesten.

Ezek a száraz életrajzi adatok. Mögöttük egy szüntelenül fáradozó, jobbító férfi áll. Ámulunk csak, hogy jutott ennyi mindenre ideje? Bizonyára szerénysége és szorgalma segítette. A karmesteri munkához türelem kellett, a zongoratanításhoz végtelen szeretet. És Erkel mindezzel bírt, szem előtt tartva a nemes célt: Magyarország feltámasztását.

Élete során nyolc operát komponált. Nevéhez fűződik *Kölcsey Himnuszának* megzenésítése. Mondják, séta és szemlélődés közben találta meg legszebb műveinek indító dallamát. Vajon a nekünk legkedvesebbnél hol járt, mit látott, hogy megtalálta az egyszerű és tiszta hangokat? 1844-ben, a bemutató után így írt a korabeli sajtó: „A nyertes pályamű szerzőjének Erkel Ferencz kiáltaték ki. Szívesen osztozunk a közönség élénk éljenkiáltásaiban, mellyekkel a nyertes szerzőt kihívta… Most csak az van hátra, hogy Erkelünk gyönyörű hymnusát többször adassék alkalom hallani, megismerni, megtanulni, annak jelessége kezeskedik, hogy ez nem sokára a legnagyobb népszerűséget vívandja ki magának, s valódi magyar néphymnussá válandik."

A *Honderű* kritikusának óhaja beteljesült. Ma, Erkel születésének kétszázadik ünnepén ezrek éneklik – elelcsukló hangon – legszebb imádságunkat. És ennél többet nem remélhet és nem kaphat ember az utókortól, népétől, amelyért munkálkodott. Hajtsunk hát fejet a nagy magyar előtt, s hagyjuk, hogy a *Bánk bán,* a *Hunyadi László,* a *Himnusz* egy-egy sora fölzengjen bennünk nem múló szépséggel és hazaszeretettel.

■ Fenyvesi Félix Lajos

A Megfeszített tekintete

Új szövött textilképek a gödöllői templomban

▸ ***Szekeres Erzsébet* textilművész két textilképével gazdagodott a gödöllői evangélikus templom. A képek ünnepélyes elhelyezésére a reformáció emléknapján került sor. Az istentiszteleten a gyülekezeti énekkar szolgálata mellett az alkotó mutatta be a gyülekezetnek ajándékozott képeit.**

A gödöllői felekezetek között példásan jó ökumenikus együttműködés alakult ki. Szekeres Erzsébet képeinek elhelyezésével ez az együttműködés láthatóvá is lett, hiszen a református templomban és a katolikus Szentháromság-templomban is láthatóak a művész textilképei.

Külön öröme a gödöllői gyülekezetnek, hogy a Magyar Posta éppen a napokban döntött arról: az evangélikus templomban most elhelyezett *Magyar Golgota,* illetve a református templomban található *Isten Báránya* című alkotások lesznek a következő évben a Magyar Posta húsvéti bélyegsorozatának képei.

Az evangélikus templom számára készített egyik képen a Luther-rózsa látható búzakalászok és szőlőfürtök között. A kárpit alapszíne harmonizál a templom tetőgerendázatának színével. A *Magyar Golgota* című alkotáson a megfeszített Krisztust láthatjuk egy fiatal és egy idős alak között. Az alkotó elképzelése szerint a múltat jelképező idős és a jövőt szimbolizáló fiatal között Jézus az örök jelent jeleníti meg. A Golgota hátterében két stilizáltan megjelenő angyal „a Gondviselés palástját" tartja.

Szekeres Erzsébet elmondta, hogy a Megfeszített ábrázolása nem felel meg a nyugati hagyományoknak, amelyek szerint általában lehunyt szemmel jelenítik meg a keresztre függő Jézust. Maga sem volt tudatában annak, hogy Jézus nyitott szemmel való ábrázolása a keleti egyházban volt szokásos, ahol ez a húsvét dicsőségének kifejezése. A nyolcszögletű, őskeresztény templomformát idéző gödöllői evangélikus templomban nem hat idegenként a bizánci hagyomány képi megidézése.

A *Magyar Golgota* azonban – elsősorban témájánál fogva – valódi evangélikus alkotás, hiszen *Luther* teológiájának középpontjába a keresztet, Jézus Krisztus megváltó halálát helyezte. Szekeres Erzsébet képe így egyszerre emlékezteti a gödöllői gyülekezetet a megváltásra és a feltámadásra, „magyar" voltával pedig arra, hogy ez a csaknem kétezer éves történet a mi személyes megváltásunknak és örök életünk reménységének is a záloga.

■ Kertész Botond

FOTÓ: GALAMBOS ÁDÁM

Evangélikus Hittudományi Egyetem 2010

Kíváncsiság és alázat

Bevezető gondolatok

Aki a teológia tudományát választja élethivatásul, annak nagyon hamar fel kell ismernie e két szó összefüggését: alázat és kíváncsiság. Mindkettő az alaphozzáállás szerves része. Nem lehet az egyiket a másik ellen kijátszani. Ugyancsak nem szabad elfelejteni egyiket sem.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemre érkező fiatalok – vagy már nem egészen fiatal belépő hallgatók – nagyon kíváncsian érkeznek tanulmányaik kezdetekor. Már az alapkérdés önmagában is izgalmas: lehet-e a hitet tanulni? Lehet-e a Bibliát, a legkedvesebb könyvünket, amelyhez bensőséges viszony fűz, elemezni, vizsgálni? Annyi élmény és sok szép pillanat köt ehhez a könyvhöz, mi lesz velem, ha mától kezdve tankönyv is a Biblia az életemben?!

FOTÓ: BENKÓCZY PÉTER

És máris ott az ősi nagy kérdés: milyen viszonyban van egymással a tudomány és a hit?

Mielőtt hirtelen válaszolnánk erre a kérdésre, töprengjünk el egy kicsit azon, hogy amikor belépünk egy templomi istentiszteletre, vagy elmegyünk egy gyülekezeti alkalomra, akkor mire vágyunk legjobban. Leginkább színvonalas, tartalmas válaszokra. Tele vagyunk személyes és közösségi életutunkat érintő mindennapi kérdésekkel. De bennünk vannak a mélyen elhelyezkedő sorskérdések is. Sokszor szinte szétfeszítenek minket a másokhoz fűződő viszonyunk problémái.

De nem kicsi az a kérdéscsoport sem, amelyet akkor fogalmazunk meg, amikor önmagunkkal nem tudunk zöld ágra vergődni. Miért alakult így az életem? Miért pont velem történik meg mindez? Miért nem látok szebb és biztatóbb jövőt magam előtt? Mi lesz velem, amikor egy betegség megpróbálja az életemet? Hol a helyem? Ki kíváncsi arra, amit én cselekszem? Érdekel valakit a környezetemben az, amin gondolkodom, és ami bennem van? Miért nem kerülhetek közelebb Istenhez? Miért nem kapok világosabb lelki útmutatást?

Akik a lelkészi, hittanári, lelkipásztori munkatársi vagy a kántori hivatásra készülnek, jó, ha tudják, hogy munkavégzésük során – ha eltérő intenzitással is – sok ilyen kérdést fognak kapni. Szükség van a felelethordozókra ma is! Nem fogy ma sem azoknak az embereknek a száma, akik keresnek és kérdeznek. Nem mindig érkeznek meg a szakrális terekhez, de a kérdésük ettől függetlenül is valóság.

Lehet, hogy valakiből egy értékes művészi alkotás vált ki komoly kérdéseket. Sokszor pusztán maga az élethelyzet olyan, hogy tájékozódni szeretne valaki, akár a mélyben jár, akár a csúcson.

A teológia tudománya akkor teljesíti küldetését, ha beszélgető, meghallgató és feleletek születését segítő szakembereket képez.

Igen fontos tudatosítani: az egyháznak minden időben szüksége van arra, hogy átgondoltan és megalapozottan tudjon hozzászólni az élet kérdéseihez. Az igehirdetés is akkor válik „hirdetett igévé" és „eseménnyé" az igehallgatók életében, ha színvonalas, megalapozott és aktuális. Ezt a három jelzőt koronázhatja meg aztán az, hogy „szívből jövő". Ezt erőszakosan megfordítani vagy az első hármat kikapcsolni minden korban veszélyes, és gyorsan üres vallásossághoz vezet.

Ezért igaz a teológiai munkára ma is *Luther* közismertté vált gondolatmenete az ész vakságáról: „Amikor az ember Isten dolgait az égbe tolakodva merészeli méricskélni, ugyanakkor nem veszi észre azt, ami a szeme előtt van." Ezért a kifürkészhetetlen kutatásánál sohasem hiányozhat az emberből az alázat és a kíváncsiság. E kettő ad ma is örömöt a teológiai tudományos munkának – egyetemünkön is.

■ Dr. Szabó Lajos *rektor*

Az intézményről

Mikor is kezdődött?

Máig vitatott kérdés, melyik esztendőt tekinthetjük hazánk jelenleg egyetlen evangélikus felsőoktatási intézménye, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) alapítási évének.

1557-et, az egyetem pecsétjén található évszámot, a soproni latin iskola indulásának évét? *1892-t,* a teljes teológiai képzés kezdetét? *1923-at,* amikor a pécsi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem Evangélikus Hittudományi Kara lett? Vagy éppen *1950-et,* amikor kimondták a fakultás jogutód nélküli megszűnését, és nevét Evangélikus Teológiai Akadémiára változtatták? De szóba jöhet *1990,* a Magyar Országgyűlés azon határozatának dátuma is, amelynek eredményenként az Evangélikus Hittudományi Egyetem ismét a magyar felsőoktatás szerves részévé, államilag elismert egyházi egyetemmé vált.

Hagyománytisztelet és nyitottság

Bármelyik évszámot részesítjük is előnyben, elmondhatjuk, hogy az intézmény elsődleges célja 1557-től a mai napig nem más, mint az evangélikus lelkészutánpótlás képzése, nevelése. Ezt mutatja, hogy az egyetem tanszékei profiljukat tekintve máig a hagyományos teológiai diszciplínákat követik: ó- és újszövetségi teológia, egyháztörténet, rendszeres és gyakorlati teológia. Utóbbiak az idők során a vallás- és társadalomtudománnyal, illetve az egyházzenével egészültek ki.

A hagyományokhoz tartozik, hogy a hallgatók nagy többsége az Evangélikus Teológusotthonban kap elhelyezést, ahol a szálláson, étkezésen, sportoláson és zenélésen kívül fontos szerep jut a lelki tápláléknak és a közösség összetartó erejének.

A hagyományok ápolása azonban nem jelent, nem jelenthet elzárkózást korunk kihívásai elől, állandó megújulásra, nyitottságra van szükség. Nyitottságra mindenekelőtt a teológiatudomány legfrissebb eredményei iránt, nyitottságra más tudományágak és a művészetek felé, nyitottságra az evangélikus gyülekezetek irányában, a társadalom aktuális problémái és a felekezetközi párbeszéd iránt.

Képzési lehetőségek

Az EHE hallgatóinak mintegy kétharmadát (kilencven-száz főt) a *teológus-lelkész* egységes, osztatlan mesterszak hallgatói teszik ki. Ez a hatéves képzés csak nappali tagozaton folyik. Célja a Magyarországi Evangélikus Egyház leendő lelkészeinek felkészítése hivatásuk gyakorlására.

A másik fő terület a *hittantanár-képzés,* amely az utóbbi évek során az úgynevezett „bolognai rendszer" következtében több változáson ment át. A tanárképzés jelenleg a kétlépcsős formát követi: a 6 féléves *katekéta-lelkipásztori munkatárs* alapszakra (bachelor vagy BA) az 5 féléves *hittanár-nevelő tanár* mesterszak (master vagy MA) épül.

Akit pedig nem a tanítás vonz, hanem „laikusként" például egy gyülekezet világi tisztségviselőjeként vagy csupán a szellemi kihívás kedvéért szeretne teológiát tanulni, a kétéves *teológus* mesterszakon, azon belül a *biblikum* vagy a *szociáletika* irányában folytathatja tanulmányait. Erre a szakra más alapszakon szerzett BA/BSc, főiskolai, illetve egyetemi oklevéllel rendelkezők is jelentkezhetnek, ha vállalják egy ötvenkredites teológiai előtanulmány elvégzését.

A lelkészek, teológusok és hittantanárok képzése mellé 2007-ben a *kántorképzés* társult. A 3 éves egyházzenei alapképzés lehetővé teszi, hogy minél több felsőfokú oklevéllel rendelkező kántor és karvezető lássa el a gyülekezeti szolgálatot. Természetesen erről a szakról is tovább lehet lépni a hitéleti mesterszakok felé.

A képzések harmadik, legfelső szintjét a *doktori iskola* jelenti. A hároméves szervezett képzésre teológiai vagy vallástudományi területen szerzett egyetemi vagy MA-oklevél birtokában lehet jelentkezni.

FOTÓ: EHE

Tények, számok

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemnek jelenleg százötvennégy aktív hallgatója van, közülük százharmincan – beleértve a tíz doktoranduszt – nappali, huszonnégyen levelező tagozaton tanulnak.

A tizenöt főállású oktató közül tizenketten doktori fokozattal, négyen doktori fokozattal és habilitációval rendelkeznek. Az oktatási tevékenységet rajtuk kívül két professor emeritus és tizennyolc óraadó látja el.

Az Evangélikus Teológusotthonban nyolcvankét hallgató elhelyezésére van lehetőség. Az EHE könyvtára nyilvános könyvtár, köteteinek száma meghaladja az ötvenötezret.

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) nyolcévenként esedékes akkreditációs eljárása során 2009 decemberében másodszor is kimondta, hogy mind az intézmény, mind annak doktori iskolája teljesíti az akkreditációs követelményeket.

■ Szűcsné Prőhle Lívia *főtitkár*

Isten földön vándorló népe…

Teológiai ösztöndíjjal a nagyvilágban

A hittudományi egyetem hallgatói sem lehetnek kivételek az alól az elvárás alól, hogy világot látott, nyelvekben jártas emberek legyenek. Mivel gyülekezeti tagjaink is egyre többször külföldön is képzett emberek, ennek szinte természetesnek kell lennie; a testvér-gyülekezeti kapcsolatokon keresztül pedig az egész egyház számára fontos és hasznos az ösztöndíjas tapasztalat. A teológiai felkészülés idején azonban még ennél is fontosabb, hogy ki-ki betekinthessen más egyházak tudományos eredményeibe, sokszínű képzési kínálatába.

A teológia hallgatói hagyományosan olyan egyházi ösztöndíjakra pályázhatnak, amelyeket nemzetközi szervezetek biztosítanak – a német Martin-Luther-Bund, a Gustav-Adolf-Werk, a Lutheránus Világszövetség, a Diakonisches Werk, de az Egyesült Államokba kint élő magyarok alapítványa révén, Bajorországba pedig a két egyház közötti partnerség keretében is el lehet jutni. Ezt egészíti ki két nemzetközi együttműködés: egyrészt az Európai Unió által működtetett Erasmus-program, másrészt a minden földrészt összekötő, nyolctagú hálózat, az INATE.

Ezekkel az ösztöndíjakkal évente tíz-tizenkét hallgató szerezhet nemzetközi tapasztalatot és tudást. Mindezt talán érdemes kiegészíteni azzal, hogy az egyetem oktatói is kaphatnak támogatást az Erasmus-keretből ahhoz, hogy külföldön oktathassanak, illetve külföldi kollégákat láthassanak vendégül Budapesten.

Az ösztöndíjas vendégség is akkor érdekes, ha kölcsönös: Németországból és Finnországból szinte minden tanévben érkezik hozzánk egy-egy ösztöndíjas, akik nemcsak rövid teológiai élménnyel térnek haza, hanem többnyire a magyar nyelv és evangélikus egyházunk mélyebb megismerésével is. A nemzetközi kapcsolatok lehetőségei – sokszor csendes természetességgel – így állnak a teológiai képzés és egész egyházunk szolgálatában.

■ Dr. Korányi András *docens, külkapcsolatokért felelős Erasmus-koordinátor*

Könyv, kávé, közösség

– avagy élet az Ószövetségi Tanszéken

Véleményem szerint az Ószövetségi Tanszék jó hírét alapvetően három tényező alapozza meg. Először is a nyitott, baráti légkör, amelyet az egymás iránti érdeklődés és a befogadás készsége jellemez. Azután a kutatásra, teológiai elmélyülésre késztető, könyvektől roskadozó polcok adják a tanszéki élet másik lényeges elemét. Harmadikként, de nem utolsósorban pedig az a tea- és kávéillat, amely az otthonosság érzését jelenti számunkra és a hozzánk betérőknek.

A tanszékvezető két munkatársával, *Kőszeghy Miklóssal* és *Varga Gyöngyivel* látja el az oktatás feladatait, amelyekbe a szervezett doktori képzésben részt vett és részt vevő három doktoranduszhallgató is bekapcsolódik: *Pethő-Udvardi Andrea, Pethő Attila* és *Kovács Áron.*

A tanszék „profiljába" tartoznak a rendszeres, havi munkatársi találkozók, amelyeken önképzőkör jelleggel egymás kutatási területeibe pillanthatunk bele, és közösen gondolkodunk teológiai kérdésekről. A tudományos diákkör országos programjából is részt vállalunk, így több teológiai hallgató választott már ószövetségi témát dolgozatához. Fontosnak tartjuk, hogy elmélyítsük a hallgatóinkkal való kapcsolatot, és ne csupán az órák és a vizsgák keretében, hivatalos formában találkozzunk egymással.

Közös törekvésünk, hogy az *Ószövetség* üzenetét egyetemünk falain kívül, szélesebb körben is képviseljük. Ezért szervezünk konferenciákat, és veszünk részt gyülekezeti rendezvényeken is. Legutóbb a tíz esztendeje elhunyt *Muntag Andorról,* tanszékünk egykori professzoráról emlékeztünk meg.

Többször szervezhettünk már tanulmányi utakat is – Augsburgba, Bécsbe, Párizsba –, hogy látókörünk bővüljön, és új ismeretekkel gazdagodjunk. Jó emlékeket őrzünk németországi teológushallgatókkal közösen tartott szemináriumokról.

Igyekszünk szorosabbra fűzni a szálakat a biblikus tanszékek között: hiszen az *Ó-* és az *Újszövetség* egysége a Bibliánk – így a két tanszék is jó szomszédságban él egymással.

Ez a törekvésünk közös szemináriumok, előadások tartásában mutatkozik meg, valamint abban a kezdeményezésben, hogy biblikus tanszéki esteket szervezünk, és évről évre feleleventjük a bibliaverseny régi hagyományát a hallgatók között. Egyre inkább azt tapasztaljuk, hogy nő az érdeklődés az efféle programok iránt.

A tanszék könyvtárként is működik: több értékes hagyaték talált otthonra nálunk, így például egy nagyon gazdag anyag is a bibliai régészet témakörében, valamint *Andorka Eszter* hagyatéka.

■ Dr. Jutta Hausmann
tanszékvezető,
Ószövetségi Tanszék

FOTÓ: ZSÍROS ANDRÁS

A tűz közelében?

Tűz... Kifejező jelkép. Nem pusztán újszövetségi előfordulásainak gazdag volta miatt. Egy évtizeddel ezelőtt *Cserháti Sándor* professzorunk kérdésére, hogy miért szeretjük az *Újszövetséget,* ezt válaszoltam: Az *Újszövetség* a tűz, a többi tárgy csupán a melege. Jó megpihenni az egyéb teológiai diszciplínák légkörében, élmény feltöltődni a tűz *közelében.* Engem azonban mindig az ösztönzött és foglalkoztatott, hogy megtudjam, *maga a tűz micsoda.*

Ha háztűznézőbe hívjuk az olvasót hittudományi egyetemünk „tűzfészkébe", az Újszövetségi Tanszékre, úgy mutatjuk be az egyes stúdiumokat, a bibliaismeretet, a görög nyelvet, a kortörténetet, a bevezetést, az írásmagyarázatot, mint amelyek a központból melegítik, fűtik, hevítik, más szóval életben tartják a keresztény teológiát. Ha az ismeretlen lángra nem úgy nézünk, mint „jogos adóra" *(Ady: A Tűz csiholója),* azaz bármilyen megfontolásból elbagatellizáljuk az újszövetségi kijelentés helyét, szerepét és igazát hívő gondolkodásunkban, akkor az egyház hajójának vitorlájából fogjuk ki a szelet, az éltető tüzet szórjuk le homokkal. Mesterségesen munkáljuk így a teológiai mozdulatlanság, jégkorszak beköszöntét.

Az újszövetségesek lehetnek ugyan szelídek, mint a galamb, jussukból engedniük azonban önfeladás volna. Isten lelkének, jelenlétének, akaratának megjelenítője nem csupán a csőrében olajágat hozó békeszimbólum, de a tűz is. Együtt a kettő, egymást kiegészítve, elválaszthatatlanul. A vérbeli újszövetséges ma is hasonlít mindenkori elődeihez. Olyan, akár az Ady-féle Tűz csiholója: bátrabb az átlagnál, kényes bőrét gyáván nem óvja, mindig mást akar, mint ami most van. Nemritkán forró homlokkal fut és öklöz, de úgy, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, és mint aki nem a levegőbe vág (1Kor 9,26). Lázasan küzd, keres, kutat, ír, tanít és prédikál.

Reformáció ünnepének udvarában elég csak a jámbor, galamblelkű szerzetest, *Luther Mártont* látnunk, amint izzó tekintettel, megfellebbezhetetlenül mutat rá a *Római levélre,* hogy kimondjuk: az újszövetségi tudományok művelése nélkül elképzelhetetlen az evangélikus teológia.

■ Dr. Bácskai Károly
tanszékvezető,
Újszövetségi Tanszék

Ahol élet tölti be a rendszert

Amikor arra a kérdésre kell válaszolnunk, hogy mikor, miért és hogyan lettünk hívő kereszténnyé, a megfelelő válasz megfogalmazása előtt feltehetően eszünkbe jut egy sor emlék. Emberek, történetek, idézetek, dallamok, gondolatok vagy életszakaszok – és az ezekkel kapcsolatos emlékek, élmények és kérdőjelek.

Akár döntő pillanatnyi élményhez kapcsoljuk, akár hosszú folyamatként éltük át a kereszténységhez való személyes hűség tudatosulását, az emlékek, élmények, részletek rendezésére szükségünk van. Ennek a tudatos, belső és külső folyamatokat egyaránt figyelembe vevő, rendező munkának a segítségével adhatunk egyre pontosabb választ a fenti kérdésre, melynek megválaszolása az identitás, a világ megértése és az üdvösség szempontjából egyformán lényeges.

Ehhez hasonló folyamatként valósul meg – „szakmaibb" eszközökkel, de ugyanilyen mély személyes érintettséggel – a rendszeres teológiai munka is, amikor a Biblia és az evangélikus hitvallási iratok szövegéből kiindulva és az összes hittudományi ág segítségével választ keresünk azokra a kérdésekre, melyek épp elhangzottak vagy várhatóan el fognak hangozni a társadalmi élet különféle színterein.

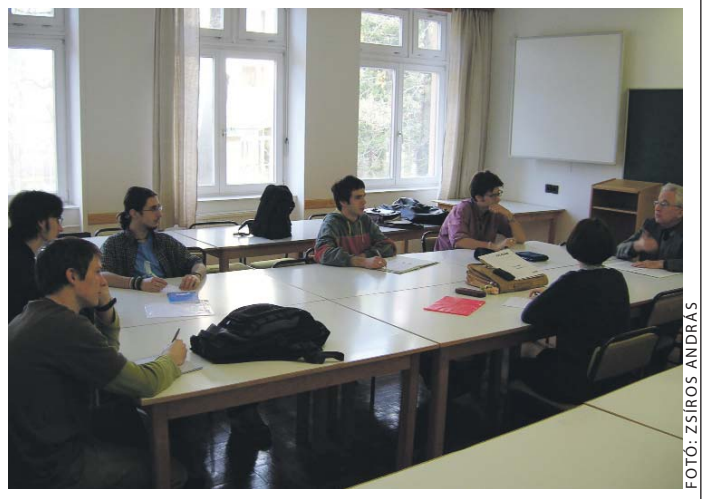

FOTÓ: ZSÍROS ANDRÁS

A Rendszeres Teológia Tanszéken oktatott tárgyak közül a legfontosabbak a dogmatika és az etika, melyek kezdettől, Jézus tanításának első mondataitól fogva elválaszthatatlanok egymástól. A „mit higgyünk?" és „hogyan éljünk?" ugyanannak a felismerésnek, az Isten szeretete és az ő válaszokat igyekszünk érvényre juttatni vagy megtalálni, amelyek segítségével egyre pontosabban kifejezhető a keresztény élet öröme és az embertársainkért viselt felelősség jézusi távlata.

■ Dr. Béres Tamás
tanszékvezető, Rendszeres Teológiai Tanszék

re adott válasznak a két oldala, mely számtalan változatos formában nyilvánulhat meg. Az előadásokon, szemináriumokon, a szociáletikai kutatócsoport keretein belül és a sokfelé folytatott párbeszédek alkalmával azokat a régi

„Mert tudnunk kell, hogyan folytak a dolgok"

Az Egyháztörténeti Tanszék feladatait reformátorunk már 1528-ban fölvázolta: „...kézbe kell venned a *Királyok* és a *Krónikák* utolsó könyvét, ezeket a legutolsó lapig jól megtanulni, kiváltképpen az azon királyok ideje alatt esett történeteket, beszédeket és eseményeket, akik a címben említve vannak. Mert tudnunk kell, ha a próféciát meg akarjuk érteni, milyen állapotok voltak az országban, hogyan folytak a dolgok, miként gondolkoztak az emberek, mit forgattak elméjükben szomszédaik, barátaik és ellenségeik kárára és hasznára, legfőképpen pedig miként gondolkoztak Isten és a próféta szavai felől, Istent vagy bálványt imádtak-e.

Ezenfelül jó volna, ha ismernéd az országok fekvését is; hogy az idegen és ismeretlen szavakat és neveket ne kedved hanyatlásával olvasd, és ezek sötétséget vagy akadályt ne vonjanak értelmed elé. Az én egyszerű németjeimnek azzal akarok szolgálni, hogy röviden bemutatom Jeruzsálem és Júda ama tájait, ahol Ézsaiás járt és prófétált, hogy jobban tudják, merre fordul a próféta, ha dél és észak felett jövendöl." (*Luther Márton: Előszók a Szentírás könyveihez. Magyar Luther Könyvek 2.* Magyarországi Luther Szövetség, Budapest, 1995. 71. o.)

Ebben a szellemben igyekezünk oktatni és kutatni a következő területeken: klasszikus irodalom, patrisztika, művelődéstörténet *(Bódi Emese);* a reformáció és a kora újkori kegyességi mozgalmak *(Csepregi Zoltán);* alkotmánytan és egyházjog *(Galli István);* középkori lelkiség és misztika, ökumenikus kapcsolatok és az egyházi közelmúlt feldolgozása *(Korányi András).*

■ Dr. Csepregi Zoltán
tanszékvezető,
Egyháztörténeti Tanszék

FOTÓ: BOLLA ZSUZSANNA

„Mi és mások"

A tanszék profilját ma sem tudom jobban összefoglalni, mint korábban és a honlapon is: „mi és mások". Azaz: hol a kereszténység, benne az evangélikusság helye a többi vallás, felekezet mellett/között/fölött (?).

A szimbolika (ökumenika) tárgya az egyházak egységének problémái, más keresztény egyházak tanítása, jellegzetességei. A vallástörténetben először a legalapvetőbb kérdéssel foglalkozunk: azzal, hogy miért vallásos az ember egyáltalán. Röviden megismerkedünk az e világi, racionális magyarázatkísérletekkel, és rámutatunk, hogy miért nem lehetnek teljesek. Eközben fontos, hogy tudomány és vallás/hit viszonyáról is minél világosabb fogalmaink legyenek. Majd a ma már nem vagy kevesek által gyakorolt vallások (egyiptomi, babiloni, perzsa, görög, római, germán-kelta-szláv, finnugor, ősmagyar) következnek.

A világvallások ismertetésének keretében az alábbiakról esik szó: hinduizmus, buddhizmus, kínai vallások, japán vallás, iszlám. Az iszlám minél alaposabb ismerete különösen is fontos, hiszen hívei számát tekintve világviszonylatban második, a vallásukat valóban gyakorlókat tekintve pedig minden bizonnyal az első helyen áll. Az Európában egyre növekvő muszlim lakosság nagy kihívást jelent.

A vallástudományi szemináriumon lehetőség van az ismeretek egyéni munkával történő elmélyítésére, mindenféle, a vallásosság körébe tartozó téma felvetésével, keresztény, evangéliumi választ keresve a problémákra.

Ismernünk kell az emberi társadalom működésének legfontosabb jellemzőit és a vallások, vallásosság társadalmi szerepét, hatásait; ehhez szükséges a szociológia tanulása.

1997 óta a tanszéken jó néhány diplomamunka született, és remélhetőleg hamarosan sor kerül az első doktorálásra is.

■ Dr. Szentpétery Péter
tanszékvezető, Vallás- és Társadalomtudományi Tanszék

Színek harmóniája

A Gyakorlati Teológiai Tanszéken nyüzsgés van, mint általában. *Petriné Feyér Judit* iskolai gyakorlatra viszi a pedagógiakurzus hallgatóit. *Szalay Mária* pszichológus, családterapeuta a felsőbb éves hallgatókkal elemzi azt a tesztet, amelyet néhány éve, a felvételi vizsgán írtak. *Balázs Géza* és *Sánta Anikó* kommunikációt és beszédtechnikát tanít, *Buda Annamária* első előadásait tartja a diakónia tárgykörében. Segítő diákok – demonstrátorok – rendezik a tanszéki könyvtárat.

Könyvhalmok mindenütt, ahova nézünk. Közben hatodévesek körlevelét fogalmazom, és mentorokkal telefonálok. Iskolai és gyülekezeti gyakorlatokat, soproni hospitációt szervezünk. Sok emberrel, belső és külső munkatársakkal hangoljuk össze a tennivalókat. A gyakorlati képzés sok szálból fonódik össze, ez a jellegzetesség a természetéből fakad. Fontos azonban, hogy a sokféle szín harmonikus képet alkosson, ne nyugtalan színkavalkádot.

Ebben a tanévben a főtárgyak közül az igehirdetéssel foglalkozó diszciplína van a homloktérben. A homiletika-előadás mellett két izgalmas szemináriumon tanulják a hallgatók a szószéki megszólalás tudományát.

Az elsőévesek bevezető gyakorlata azt a célt tűzte maga elé, hogy az előtt tanítsa a hallgatókat a nyilvános beszédre, a figyelmet lekötő, izgalmas, érdekes előadásra, mielőtt prédikálni kezdenének. Szürkévé és unalmassá válik az igehirdetés, ha fordított a sorrend. Frázisok, semmitmondó, üres fordulatok akkor áradnak a szószékről végeláthatatlan folyamban, ha a lelkész előbb kezdett prédikálni, és utóbb próbálkoztak megismertetni a beszéd művészetével. Ezért az elsőéves homiletikahallgatók színekkel, hangokkal, versekkel, ritmusokkal, tónussal, szemkontaktussal ismerkednek, a beszéd izgalmát, feszültségét, dramatikáját tanulják – és csak két év múlva veszik föl a második szemináriumot, a homiletikai gyakorlatot.

FOTÓ: EHE

Ezen a szemináriumon a szabad beszédet tanulják a hallgatók, a gyülekezettel való kontaktus fontosságát: az igehirdetés ne felolvasott előadás legyen, hanem a padban ülő gyülekezet megszólítása. Nehéz ezt a készséget elsajátítani úgy, hogy a szabad beszéd ne igénytelen, rendezetlen szófolyam legyen, hanem a megszólító mondatok által elérje az evangélium a hallgatókat.

Még egy kényes és izgalmas eleme van ennek a gyakorlatnak: a hallgatók reflektálnak egymás teljesítményére. Meg kell tanulniuk úgy értékelni egymás igehirdetéseit, hogy kritikájuk szigorúan a szakmaiság keretein belül maradjon, és építő, előrevivő hatást érjen el. Elmondani és meghallgatni a véleményeket – lehet, hogy nem kisebb művészet, mint maga a színvonalas nyilvános megszólalás. A homiletikaoktatást *Szabó Lajos* tanszékvezető végzi, legfőbb segítője *Pángyánszky Ágnes* lelkész.

Ennek a tanévnek másik súlypontja a valláspedagógia. Idén a hangsúly a szakmódszertanórákon van. A Gyakorlati Intézet kezében van ez a tárgy. E sorok írójának partnerei *Kodácsy-Simon Eszter* és *Gömböcz Elvira.* Minden szakon gyakoroljuk a hittantanítást.

A kántor szakosok a kisgyermekekkel való gyülekezeti foglalkozást tanulják. A hittanár-nevelő mesterszakon az *Ószövetség,* a dogmatikai és etikai témák, valamint a világvallások tanítása van soron.

Izgalmas kérdéssel foglalkoznak a katekéták, mégpedig a csodatörténetek tanításának teológiai, didaktikai és módszertani ismereteivel. Egyszerre több hittankönyv van az asztalon, hiszen a hitoktatás teljes folyamában rengeteg csodatörténetet tanítunk. Ám mennyire más egy tágra nyitott szemű kisgyereknek elmesélni a vízen járó Jézus történetét, mint egy szúrós tekintetű kamasszal együtt keresni ennek a történetnek a mondanivalóját!

Izgalom tehát a tanteremben is van, nem csak a szószéken. Abban bízunk és arra törekszünk, hogy a gyakorlati oktatás sokféleségéből a jó felkészültség biztonságát és harmonikus színvilágát vigyék magukkal végzett hallgatóink.

■ Szabóné Mátrai Marianna,
a Gyakorlati Intézet vezetője

A teológusotthon hétköznapjai

Az Evangélikus Teológusotthonban folyó élet szerves része a közösségépítésnek. A hivatalos programokon kívül a kollégiumban is szervezünk saját rendezvényeket.

Eddig minden délelőtt reggeli áhítatokat tartottunk, ahol teológusok szolgáltak. Novembertől szeretnénk, hogy a reggeli áhítatok valóban reggel legyenek, és be tudják tölteni azt, ami valójában a szerepük: hogy Isten igéjével és Isten igéjére ébredjünk fel.

A tavalyi tanévben fogalmazódott meg bennünk, hogy úrvacsorás istentiszteletet is tartsunk, és ezáltal igazi közösség formálódjon belőlünk és közöttünk. Így minden szerdán délelőtt egy budapesti lelkészt hívtunk meg azért, hogy jobban megismerhessük egymást, és minél sokszínűbb igehirdetéseket hallgathassunk. Idén is folytatjuk ezt a kezdeményezést, a mostani istentiszteleteken viszont oktatóink és tanáraink szolgálnak, hogy bennük ne csak vizsgáztatóinkat lássuk, hanem szolgatársunkat és testvérünket a Jézus Krisztusban. Az istentiszteletek után lehetőség nyílik – tea, kávé és keksz mellett – kötetlen beszélgetésre, amire a Hallgatói Önkormányzat hétről hétre szeretettel vár mindenkit.

A kéthetente működő EHE-klubon zsíros kenyér, tea és ropogtatnivaló mellett összejövünk beszélgetni, véleményeket és álláspontokat ütköztetni és cserélni. Minden héten imaközösségre gyűlünk össze a kápolnában; egymásért, teológiánkért, az itt lévő közösségért, családjainkért, gyülekezeteinkért, és Krisztus örömhírének továbbadásáért imádkozunk.

Esti áhítatainkon a tanév első felében a másodéveseket hallgathatjuk meg, akik első áhítatukat tartják a teológián.

Nagyon fontosnak tartjuk a gyülekezeti szolgálatot, valamint a gyülekezetekkel való kapcsolattartást. Ezt szolgálják adventben és böjtben a szupplikációk és a teológusnapok, melyek keretében hirdetjük az igét, és szeretetvendégséggel egybekötött alkalmakon személyesen is megismerkedünk egy-egy gyülekezet tagjaival.

A tanuláson és a lelki alkalmakon kívül a testi egészségünkre is figyelünk. Fakultatív módon testnevelésórára járunk, ezenkívül spontán foci- és kosármeccsek is szerveződnek az egyetem sportpályáján.

FOTÓ: BENKÓCZY PÉTER

A Piliscsabán megrendezett tanévkezdő csendeshétvége és az október közepén tartott bagolybefogadó a két legnagyobb szabású alkalmunk. Utóbbin a felsőbb évesek nevében a Hallgatói Önkormányzat ünnepélyesen köszönti az elsőéves „baglyokat", közösségünk immár teljes értékű tagjait, akik belekóstoltak a tanulásba, és már kezdik felvenni az egyetemi élet ritmusát.

A tavaszi szorgalmi időszakot lezáró kerti partira minden évben nagy lelkesedéssel készülünk. A teológus zenés áhítatot követően teológus-lelkész focimeccsre és vidám együttlétre is sor kerül. A közös programok lehetőséget nyújtanak egymás megismerésére, a szervezés pedig a közös munkára.

Adja Isten, hogy jól és eredményesen tudjunk együttműködni, és egymást megismerve segítőtársak és testvérek lehessünk az Úr Jézus Krisztusban!

■ Hulej Erzsébet Klaudia
szenior

„Theologia et musica"

Luther Márton a teológia után a zenét tartotta a legfontosabb tudománynak, hiszen tudta, vallotta és érezte, a hitnek és a hit egyes elemeinek elmélyítésében a zene központi szerepet játszik! A tudomány az elméhez és a szellemhez szól; a zene a szellemhez, az elméhez és a tudományhoz: a teljes embert érinti!

Tanszékünk zenei/egyházzenei tevékenysége több szálon fut. Felelősek vagyunk ugyanis az egyetemen folyó valamennyi képzésben az egyházzene oktatásáért, de az országunkban változó társadalmi és oktatási keretek között a zenei nevelés és a zeneoktatás egészéért is – lutheránus alapon. 2007 óta főiskolai szintre emeltük egyházunkban a kántorok képzését. Hirdetjük és valljuk: a jó egyházzene az istentisztelet szerves része, nem pusztán esetleges része.

A kántor szakosok teljes képzésén túl az egyetemen folyó munka magában foglalja a teológusok énekanyagismeretének kibővítését, valamint a különböző pedagógiai (iskolai) és gyülekezetpedagógiai elvárások kielégítését.

Kapcsolatokat építünk határainkon innen és túl. Igyekezünk támogatni és összekapcsolni a különböző egyházzene-oktatási szinteket az egyházi általános iskoláktól a gimnáziumok zenei életén, versenyein, zenei táborokon át a fóti Evangélikus Kántorképző Intézetben folyó regionális képzésig. Támogatjuk és segítjük mind az ökumenikus, mind a lutheránus kórustalálkozók programválasztását és szervezését.

Az egyetem falain belül gondoskodunk az áhítatok, ünnepi istentiszteletek, tudományos ülések zenei szolgálatáról. De szervezünk fakultatív programokat, házi hangversenyeket is.

Ismerve és látva a hazai zeneoktatás és nevelés állapotát, gyülekezeteink helyzetét s a ránk váró kihívásokat, elmondhatjuk: feladatunk nem kevés!

■ Dr. Kinczler Zsuzsanna
adjunktus, Egyházzenei Tanszék

FOTÓ: BENKÓCZY PÉTER

Pillanatképek az Evangélikus Hittudományi Egyetem 2010. évi zenei eseményeiből

Még javában zajlott a téli vizsgaidőszak, amikor a kántor szak hallgatói orgonahangversenyt tartottak a zuglói templomban. Böjtben liturgikus gyakorlat következett a festői szépségű Bánkon. A kántor szakosok – elkísérve a szupplikáló teológust – a vasárnapi istentisztelet teljes zenei szolgálatát ellátták.

Az énekkar és a liturgikus-ének-szeminárium a rákoskeresztúri templomban adott böjti zenés áhítatot. A húsvéti ünnepek elmúltával ismét emlékezetes alkalom következett: a teológusotthon kápolnájában zongoramuzsikával és énektételekkel emlékeztünk meg *Chopin* születésének kétszázadik évfordulójáról.

Ha május, akkor teológus zenés áhítat, amelynek keretében a tanszéken folyó zenei munkaágak adnak ízelítőt éves munkájukból. Idén is hallhattuk az énekkart, a liturgikus-ének-szemináriumot és a fúvószenekart. Hallgatóink énekkíséretekkel és önálló orgonadarabokkal kapcsolódtak be a közös zenélésbe.

A zongora- és magánénekórákon folyó munkába egy külön bemutató alkalmával nyerhettek bepillantást az érdeklődők. Ezután következett az, amitől azt mondhatjuk, a 2010-es tavaszi félév mérföldkőnek számít egyházzenei munkánkban. Idén tavasszal tett sikeres záróvizsgát az első kántor szakos évfolyam. Végzőseink a zuglói vizsgahangversenyen orgonáltak, és énekkari műveket vezényeltek, a siófoki templomban pedig az istentisztelet orgonás szolgálatát végezték és liturgikus tételeket szólaltattak meg.

Ám még a tanévzárón való közreműködéssel sem értünk a feladatok végére. Három különböző karakterű zenés programmal ugyanis a Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozóba is bekapcsolódtunk. *Korálok és évszázadok* című műsorunkban öt korál különböző feldolgozásai szólaltak meg a reformáció korától 20. századi szerzők műveiig. Másnap tanár-diák hangversenyen orgonáltunk. Végül a szarvasi Újtemplomban zsoltáros istentiszteletet, vesperát énekeltünk.

Hasonló intenzitással indult az őszi félév is. Énekkari vendégszolgálattal a hátunk mögött, ökumenikus kórustalálkozóra és adventi vesperára készülünk.

Legyen bár szó fellépésről, szolgálatról, tanóráról vagy gyakorlásról, újra és újra megtapasztalhatjuk, Istennek milyen csodálatos adománya a zene.

■ Dr. Finta Gergely
tanszékvezető,
Egyházzenei Tanszék

Hallgatói szemmel

Új környezet, megváltozott életforma, ismerős és ismeretlen emberek, elvárások. Akár elsőéves, akár majdnem végzős, azaz ötödéves teológusról beszélünk, érvényesek az előbb említett szavak. Az alábbiakban két hallgatót kérdeztünk meg arról, milyen is ez az új kezdet, hogyan élték meg az eddig eltelt időt, mire számítanak a jövőre nézve, milyen terveik vannak a teológián, illetve a gyülekezeti szolgálatban. *Németh Katalin* jelenleg ötödéves, nappali tagozatos, teológus-lelkész szakos hallgató, aki a Nemescsó–Meszlen–Acsád–Kőszegdoroszlói Társult Evangélikus Egyházközségből érkezett az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) falai közé. Új hallgatóink közül *Zahorecz Pál Márk* nyilatkozott, aki szintén nappali tagozaton kezdte el tanulmányait az idei tanévben, szintén teológus-lelkész szakon, és a kecskeméti gyülekezethez tartozik.

– Mielőtt az EHE-re jelentkezik valaki, általában már van bizonyos gyülekezeti tapasztalata. Mikor és miért döntöttetek úgy, hogy felvételiztek egyetemünkre?

Németh Katalin: 2005-ben döntöttem úgy, hogy felvételizni fogok. Egy évet tanultam hittant, majd Kőszegen érettségiztem belőle, és 2006-ban jelentkeztem.

Zahorecz Pál Márk: Rögtön érettségi után felvételiztem a teológiára, mert szeretném a többi embernek is átadni és hirdetni Isten szerető kegyelmét. Ezen túl a teológia mint tudomány is érdekel.

– Szinte mindenki meg tudja nevezni azt az egy-két embert, aki nagy hatással volt az életére, s akinek a hitbeli fejlődését és a teológiára való eljutást köszönheti. Esetetekben volt-e ilyen személy, és ha igen, milyen módon hatott rátok?

N. K.: Egyrészt gyermekkorom óta jártam vasárnaponként nagypapámmal istentiszteletre, nyaranta gyermektáborokban vettem részt. Másrészt lelkészeim: *Kalincsák Balázs* és *Varga Katalin* gyülekezetünkben – jelenleg is – végzett szolgálata is nagyban befolyásolt.

FOTÓ: ZSÍROS ANDRÁS

Z. P. M.: A nagymamám és *Kis János* lelkészem volt, aki elindított ezen az úton, és támogatott, támogat ma is.

– Milyen várakozással, tervekkel érkeztetek az EHE-re?

N. K.: Úgy érkeztem a teológiára, hogy lelkész szerettem volna lenni, és hála Istennek, meg is maradt ez a szándékom.

Z. P. M.: Várakozásaim között szerepelt, hogy jó közösségbe kerülök, és találkozhatok érdekes emberekkel, tanárokkal. Terveim közt elsősorban az szerepel, hogy úgy hirdessem Isten igéjét a hétköznapokban, a hétköznapokról, hogy az emberek megérezzék annak súlyát, mit is jelent a megváltás, micsoda ajándék számunkra, hogy valaki életét adta értünk.

– Hogyan értékelitek az eltelt időt, amelyet az intézmény falain belül töltöttetek?

N. K.: Összességében pozitívan. Persze minden ember életében vannak könnyebb-nehezebb időszakok, velem is így volt itt a teológián, de sok pozitív benyomással gazdagodtam, erősödhettem, tanulhattam, és sokat köszönhetek tanárainknak. A tanulás mellett harmadik éve a Hallgatói Önkormányzat tagja is vagyok, illetve néhány alkalommal külföldre is ellátogathattam az egyetemünk jóvoltából. A németországi Mindenben diakóniai gyakorlatot végeztem, cserediák lehettem a kolozsvári teológián, tavaly fél évet Erasmus-diákként Helsinkiben tanulhattam, és most októberben Rómában képviseltem egyházunkat az első alkalommal megrendezett római Kirchentagon.

Z. P. M.: Nagyon jól érzem magam, már most sok új barátot találtam, és megismertem a tanárok nagy részét. Évfolyamtársaimmal együtt lelkesen vetettük bele magunkat az egyetemi életbe, és minden esély megvan rá, hogy ez így is maradjon.

– A teológus léttel együtt jár, hogy a gyülekezeti munkában jelen vagyunk, alkalmakon részt veszünk, igyekszünk segíteni. Megmaradt-e a kapcsolatotok az anyagyülekezetetekkel? Mennyire vagytok benne a gyülekezeti életben?

N. K.: Igen, mindmáig nagyon szoros a kapcsolat! Szinte minden alkalmon – legyen az állandó vagy időszakos – részt veszek, segítek. Többször helyettesíttettem is lelkészeimet szószéken, ifjúsági órát, gyermekhittant is szoktam tartani.

Z. P. M.: Természetesen igen, és ha tehetem, minden hétvégén ott vagyok az istentiszteleteken, szolgálok alkalmakon. Rendszeresen tartok gyermek-bibliaórát, alkalmanként ifiórát, rendszeresen beszélgetek a gyülekezet tagjaival, idősekkel, fiatalokkal egyaránt.

– Milyen terveitek vannak a jövőre nézve?

N. K.: Gyülekezeti lelkész szeretnék lenni. Különösebben nem gondolkodom speciális szolgálati irányon – úgymint iskola- vagy börtönlelkészi szolgálat –, és külön korosztályon sem, mert elsősorban a gyülekezeti lelkészség vonz, abban pedig minden korosztály, mindenféle szolgálat megtalálható. Én ebben a sokféleségben jól érezném magam.

Z. P. M.: A jövőt úgy képzelem el, hogy elvégzem a teológiát, majd szeretnék tanári diplomát is szerezni. Természetesen a régi és új emberi kapcsolataim megtartására is törekedni fogok, és az Istennel való kapcsolatomban is szeretnék fejlődni, hogy lelkészként igazán át tudjam adni a kereszténység lényegét. Speciálisan a missziói lelkészség érdekel a legjobban.

■ L. K. G.

A teológusgyülekezet

Vajon hogyan él együtt közel nyolcvan teológiai hallgató az egyetem kollégiumában, a teológusotthonban, és hogyan válnak a gyülekezeti szolgálatra készülők a tanulás alatt maguk is egy sajátos gyülekezetté? Ez az a kérdés, amelynek megválaszolása az egyetem lelkészének legfőbb feladata, hiszen a tanulás mellett a közösségi és lelki élet legalább akkora szerepet kell, hogy kapjon a teológusok életében.

Ennek megfelelően alakult ki az egyetemi mindennapoknak az a rendje, amelyben bizony elég nehéz unatkozni. Az egész nap folyó előadásoknak, szemináriumoknak igei keretet adó reggeli és esti áhítatok, a minden szerdán délelőtt tartott úrvacsorás istentisztelet, az adventi és böjti időszakban sorra kerülő, gyülekezetek meglátogatását célzó különböző alkalmak (szupplikációk, teológusnapok, hospitációk, passiókörút) mellett szinte minden hétre jut valami különleges program,

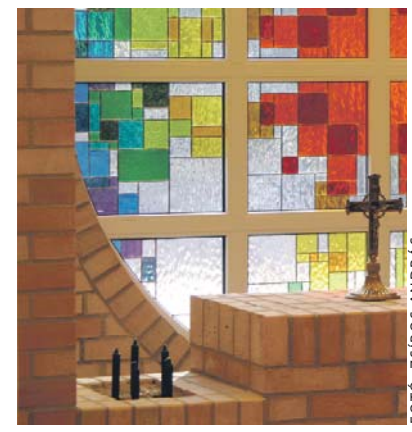

FOTÓ: ZSÍROS ANDRÁS

ünnepség vagy vidám összejövetel, amely nélkülözhetetlen szerepet játszik abban, hogy az egyetem hallgatói, oktatói és dolgozói mind egy közösséggé, egy kis helyen, egyetlen intézményben koncentrálódó gyülekezetté válhassanak.

Természetesen mint minden gyülekezetben, a teológián is adódnak az örömök mellett gondok és nehézségek, a szeretetteljes légkör mellett vannak konfliktusok is, amelyeket meg kell oldani. De még ez is hozzájárulhat ahhoz, hogy végül közelebb kerüljünk egymáshoz, Urunkhoz és ahhoz a szolgálathoz, amelyet az egyetemi viszonyokhoz képest felnagyítva és kíméletlenül valóságosan kell majd kezelniük a szolgálatba indulóknak.

Ehhez igyekszik megadni minden tőle telhető támogatást és szeretetet az oktatóktól a személyzet tagjaiig mindenki, hogy a teológusok felkészülhessenek arra, ami nincs leírva a könyvekben, de amit mégis egy egész életen át kell tanulniuk, tanulnunk.

■ Zsíros András,
az EHE lelkésze

Az önálló kutatás öröme

A doktoranduszhallgatóknak a képzés három éve alatt nem csupán tudásuk gyarapítására van idejük, hanem saját izgalmas témájuk kutatására is. Az öröm mellett azonban ott van a kívánság és a remény – méghozzá mind a doktoranduszok, mind pedig a tanárok oldaláról –, hogy a képzési idő alatt a hallgatók valóban módszertani szempontból is, és tartalmilag is elérjék azt a szintet, amely az önálló kutatásokhoz, az új felfedezéséhez, egy adott kérdés kifejtéséhez, illetve egy-egy probléma megoldásához szükséges.

Nagy örömünkre szolgál, hogy évente három állami ösztöndíj áll rendelkezésünkre, ezen túlmenően pedig a külföldön tanulni vágyók számára is fel tudunk kínálni ösztöndíj-lehetőségeket, ápolva ezzel a nemzetközi kapcsolatokat. A tudományos munkában ugyanis véleményünk szerint mind hazai, mind nemzetközi szinten nagyon fontos az együttműködés. Épp ezért a Doktori Iskola igyekszik minden lehetőséget megragadni, amely révén új kapcsolatok épülhetnek ki, miközben törekszik a már meglevők ápolására, fenntartására.

Minden olyan témánál, amely jellegéből fakadóan interdiszciplináris, igyekszünk külsős témavezetőt bevonni. Más intézményekből is hívunk előadókat, hogy meghirdetett kurzusaink a tudományok minél szélesebb spektrumát fedjék le. A hazai kollégák mellett külföldi előadók is gyakran megfordulnak nálunk, hogy előadásokat, illetve tanulmányi napokat tartsanak. Doktoranduszhallgatóink kisebb-nagyobb konferenciák keretében lehetőséget kapnak eredményeik bemutatására, megvitatására.

FOTÓ: ZSÍROS ANDRÁS

Az érdeklődők minden további részletet megtalálnak a Doktori Iskola honlapján: *http://teol.lutheran.hu/tanszek/driskola/*

■ Dr. Jutta Hausmann,
a Doktori Iskola vezetője

„…az oktatóktól a személyzet tagjaiig”, akik munkájukkal, szeretetükkel a működéshez szükséges hátteret biztosítják

Köszönjük a Dr. Sólyom Jenő Alapítványon (adószám: 18049000-1-42), a Csonka Albert-ösztöndíjon, illetve a Déli Evangélikus Egyházkerület által alapított ösztöndíjon keresztül nyújtott támogatást! Minden további, a képzést segítő adományt szeretettel fogadunk az alábbi bankszámlaszámon: 11707024-20272733.

Nyílt nap az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem szeretettel meghív minden érdeklődő középiskolást és gyülekezeti tagot a *2010. november 11-én, csütörtökön* rendezendő hagyományos *nyílt napra.*

Jelentkezés és információ a rektori hivatalban: 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3. Tel.: 1/469-1051, 20/824-9263. Fax: 363-7454. E-mail: teologia@lutheran.hu.

Modern formában szólt az üzenet

Országos filmpremier zajlott a reformáció hetében egy alföldi kisvárosban, Békésen. Ez az első látásra kulturális vonatkozású hír azért kívánkozhat egy keresztény egyházi hetilap oldalaira, mert a bemutatott rövidfilmek ó- és újszövetségi történeteket dolgoznak fel, ráadásul a mai kor emberének szorongató gondjaira, válságaira és kételyeire kívánnak választ adni.

A vetítéssorozat célja a misszió volt. Ebben már rutinja van a kezdeményezéshez csatlakozott helyi keresztény felekezeteknek, minthogy 1999-ben közösen, a mostanihoz hasonló módon mutatták be a *Jézus élete* című – bizonyára sokak által ismert – filmet, amelyet minden idők leghitelesebb bibliai témájú mozijának tartanak. Akkor a *Nagy találkozás* címet adták a sorozatnak. Sikerét jelzi, hogy a 21 ezres kisvárosban három nap alatt több mint kétezren látták az alkotást, és mintegy száz megtérő, megújult hitű ember csatlakozott a város gyülekezeteihez.

Azóta is töretlenül, országosan példaértékű módon folyik az együttműködés a felekezetek vezetői és tagjai között. Hetente ökumenikus imaközösséget tartanak, többször szerveztek meg és mutattak be együtt színdarabot, illetve demonstrálták az összefogás erejét a települési takarítási akciónapokon és *a Biblia éve* helyi programsorozatának megszervezésével is.

Most visszatértek a filmhez, amely korunk audiovizuális élményekre vágyó emberéhez könnyebben juttatja el az evangéliumot. Az ó- és újszövetségi történeteket hitelesen és modern filmnyelvi eszközökkel bemutató tizenkét-tizenöt perces alkotások előállítását a nemzetközi Crown Financial Ministries finanszírozta, a magyar nyelvű feliratozás lehetőségét pedig ennek magyarországi szervezete teremtette meg. A hat filmet még soha sehol sem mutatták be együtt, a békési volt az országos premier.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az evangélizációs sorozathoz öt helyi gyülekezet – a római katolikus, a református, a baptista és két pünkösdi – csatlakozott. Valamennyi közösség öt estén keresztül mutatott be egyet-egyet a filmek közül, melyek közös jellemzője, hogy bár több évezreddel ezelőtti történeteket elevenítenek fel, a bennük megjelenő örök érvényű kérdéseknél fogva alkalmasak a mai kor emberének megszólítására.

Az *Özvegy és az olaj* című film például az adósságok szorításában élőknek adhat reményt. Szintén a gazdasági-pénzügyi nehézségek adnak (mindenkori) aktualitást *A gazdag ember és Lázár* című filmnek, míg az *Ábrahám és Izsák* a végletekig elmenő bizalom kérdését feszegeti. Lehet-e újrakezdeni, van-e reményteljes jövőképünk? Erre a kérdésre a *Jeremiás üzenete* című film ad választ. Döntéseink következményeiről az *Ábrahám jutalma* tanít.

Végezetül a *Felemeltetett* című filmalkotás, amely az összefogásban részt vevő öt felekezet közös szervezésében megtartott záró vetítésen került a középpontba, arról az egyszerű döntésről szól, amely az evangélium velejét adja: nézz fel a keresztre, mint egykor a zsidók a pusztában a rézkígyóra, és meggyógyulsz, életed átformálódik, megtapasztalod azt, amiből a legnagyobb hiány van napjainkban – a biztonságot. Ezért is választották a sorozat mottójául: „Több mint biztonság". A jó hír pedig az, hogy mindez válságoktól, anyagi körülményektől függetlenül, betegségek és egyéb zavaró hatások, „viharok" között is elérhető, igaz, örök és mindenki számára nyitott lehetőség.

A vetítéseket – melyekre minden gyülekezeti tag személyesen hívogatta szomszédait, munkatársait, barátait – mindenhol kiscsoportos beszélgetés követte, és nagyon jó visszhangjuk volt. A záró alkalommal a támogatást nyújtó Keresztyén Vezetők és Üzletemberek Társasága (Keve) elnöke, *dr. Illésy János* osztotta meg igei gondolatait a szépszámú érdeklődővel, középpontba állítva a mindenütt jelenvaló Isten elhívását.

Azt is megtudták tőle az egybegyűltek, hogy hasonló vetítéssorozatokat szeretnének szervezni más településeken is, valamint hogy a filmek közül hármat november végéig kiadnak DVD-n, a kiscsoportos beszélgetésekhez pedig vezérfonalat szerkesztenek, felhasználva a békési tapasztalatokat is.

■ Szegfű Katalin

HETI ÚTRAVALÓ

„Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!" (2Kor 6,2)

Szentháromság ünnepe után az utolsó előttit előző héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi így figyelmeztetnek Isten országának s az Emberfiának eljövetelére: oda kell állnunk Isten ítélőszéke elé! Az Atya élők és holtak bírájává tette egyszülött Fiát, minden ellenségét a lába alá vetette, ezért majd „mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt, hogy mindenki elvegye jutalmát aszerint, amit a testben cselekedett: vagy jót, vagy rosszat" (2Kor 5,10; LK). Ó, Uram, *„arasznyivá tetted napjaimat, életem ideje semmiség előtted"* (Zsolt 39,6). Isten az ítéletet Fiának adta, s az ő elutasított beszédei, élő igéje lesznek ítéletté, mert Isten parancsolata örök élet (lásd Jn 12,47–50). Ámde: „Bizony, bizony, mondom tinéktek: mind, aki megtartja az én beszédemet, az halált nem lát örökké." (GyLK 702) Aki hisz Jézusban, nem kerül ítéletre, mert már átment a halálból az életre (lásd Jn 5,24–25). Az ítélet napjáról így tanít reformátorunk: „Isten az ítéletben megsemmisíti az ördögöt és az ő seregét, a hitetleneket. A keresztyéneket azonban dicsőségben örök életre viszi a győzedelmes Krisztus. Ezért ez a nap örömünnep az egyház számára, melyre sóvárogva vár az Isten népe." A hol és mikor kérdésre Jézus így válaszol: bennem, általam, igémben *„az Isten országa közöttetek van!" „Mert ahogyan a villám cikázik, és (…) egyszerre villan fel és fénylik, úgy jön el az Emberfia is az ő napján."* (Lk 17,21.24) Pál számára nem a tér és az idő fontos; mert senki sem él és hal meg önmagának: *„Tehát akár élünk, akár meghalunk, az Úréi vagyunk."* (Róm 14,8) Amíg tart itt a kegyelem ideje, nem szűnik meg Isten magvetése, ezért *„akinek van füle a hallásra, hallja"* (Mk 4,9)! S fogadja is be a szívébe az írott, meghallott s testté lett Igét, hogy az ítélet az üdvösség napjává lehessen számára! Jézus Urunk visszajövetelét megelőzi a nagy megpróbáltatás ideje; *„de aki mindvégig kitart, az üdvözül"* (Mk 13,13). *Dr. Luther Márton* 527. születésnapja figyelmeztet a reformátorok szolgálatának jelentőségére: *„Ne feledkezzetek meg vezetőitekről, akik az Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljetek életük végére, és kövessétek hitüket. Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz."* (Zsid 13,7–8) S Luther Márton névünnepén is a sok, Atyát és Fiút tagadó antikrisztus, mai tévtanító helyett egyedül Krisztusra hallgassunk! *„Az az ígéret pedig, amelyet ő maga ígért nekünk, az örök élet."* (1Jn 2,25) A Gecsemáné-kertben Urunk három ízben imádkozott, s minket is így figyelmeztet: *„Virrasszatok, és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek: a lélek ugyan kész, de a test erőtlen."* (Mt 26,41) Az Úr eljövetelének idejét csak Atyja ismeri, ezért Jézus háromszor is figyelmeztet: *„Amit pedig nektek mondok, azt mindenkinek mondom: Vigyázzatok!"* (Mk 13,37) „Bizony betelik az idő, / És Isten Fia eljő, / A világbíró, a dicső, / Az ítélő s megmentő." (EÉ 502,1) S hogy megmenekülj a halálos ítélettől, „ma még lehet, ma még szabad, borulj le a kereszt alatt"! *(Füle Lajos)*

■ Garai András

A HÓNAP KÖNYVE

Az őszben járók megtartó hite

Bölcs szív

50+. Ezt a könyvet szerkesztője az ötven év feletti korosztálynak szánta: az ő élethelyzetükre, korukból adódó megtapasztalásokra, szituációkra „szabott" meditációkkal, imádságokkal. Mégis azt mondom, ne vegye ezt senki túl szigorúan – nem csak ötven felett „szabad" és érdemes a kiadványt kézbe venni. Maga a kötet szerkesztője, ennek a műfajnak egyébiránt igazi értője, mestere – és mondhatjuk: ebben a formában feltalálója –, *dr. Szabó Lajos* is azt írja a borítón: ötven alattiaknak is szól a könyve.

Igen, ötven alattiaknak: akiknek a környezetében élnek ötven felettiek – hogy jobban értsék őket. És azoknak, akik szeretnék tudni, mire számíthatnak. A kötet elejéről még egy ajánló sort hadd emeljek itt ki, amely szerintem igen sokakat eltalál: azoknak is készült a *Bölcs szív,* „akik tudni akarják, akkor is értékesek, ha épp nem a csúcson járnak". Egyszóval mindenki megszólítva érezheti – és érezze is – magát, aki „karbantartott lelkivilágra" vágyik.

Időseket és fiatalokat egy képzeletbeli, őszinte, elmélyült, kellemes beszélgetésre invitál a kötet. És egy közösen elmondott imádságra, amelyet ahhoz intézünk, akitől életünk idejét kapjuk, aki kiméri napjaink, éveink számát.

Egyébként a sorozat eddig megjelent darabjai a garanciák, a „referenciák" arra, hogy aki ezt a könyvet választja önmagának vagy szeretteinek ajándékba, az nem csalódik… (Emlékeztetőül a korábbi kötetek címei: *Fényforrás; Lélegzetvétel; Jelzőtűz; Határ menti meditációk.*)

Megjegyzem, a szerzők sem mind ötven felettiek, sőt: sok fiatal írt bele olyan sorokat, amelyeket életkortól függetlenül lelki táplálék gyanánt tudnak fogadni a nyitott szívű olvasók. Friss és üde színárnyalatok ők az őszi erdő szép barnáspirosában. De különösen elgondolkodtatóak a hetvenes, nyolcvanas éveikben járó és annál is idősebb szerzők írásai. Kit lelkészként, püspökként, kit teológiai tanárként ismerhetünk és tisztelhetünk. Az, hogy ők megszólalnak, külön erénye a kötetnek. Lírai és meditatív soraik vagy éppen imádságuk erőteljes, mély, hiteles. Tanít, bátorít, hogy ők hogyan látják az életet, hogyan élik meg hitüket – meríthetünk belőle mi is.

Némelyik írás nem hosszabb, mint egy kis cetlire írt pár sor, amelyet útravalónak szánunk egymásnak. Van, amelyik egy kihajtható levelezőlap belsejében is elférne akár. Nekem sokszor az ilyen rövid, átgondolt, tudatosan tömörített, sallangmentes, de (s ez is fontos) költői megfogalmazások többet adnak, mint egy regényre való jó tanács. Vannak is ilyen cetlik, képeslapok, amelyeket megőriztem az évek során…

50+. Mit jelenthet még ez a szám? Nyolcvankét írást. Műfajuk: meditáció, imádság. Lélekből jövő szavak, amelyeket megérlel egy ember magában. Akár öröm, hála, akár bánat, keserűség hozza elő. Az élet hoz ezt is, azt is. Hitben élő, hitükért küzdő emberek sorai nekünk, a hasonlóknak. Akik rohanó világban, hajszában élve egyszer csak észleljük az idő múlását. Meg szeretnénk állni, megpihenni, vagy éppen megállásra és pihenésre késztet egy betegség, egy betöltött kerek születésnap, amely után már nem kell reggelente munkába sietni.

Fordulópontok és hétköznapok tengere, körforgás. De a mélyén ott kell lennie az egész értelmének, amiért mindannyian itt vagyunk. A fejezetcímek támpontot adnak, de kíváncsivá is tesznek: *Az élet szépsége felnőtt szemmel; Elgondolkodom az évfordulókon, az élet fordulópontjain; Megújulás érett fejjel és szívvel; Gyógyuló lélekkel; Erőt adó pillanatok; Ünnepi percek nagyon egyszerűen; Mozaikok.*

Kép és szöveg ezúttal is igényes, ízléses, szemet gyönyörködtető. Bár az őszi erdők, a tájképek és a jól kiválogatott tárgyfotók szépsége kétségbevonhatatlan, nekem a kedvencem mégis a 23. és a 61. oldalon egy-egy képpár. Egy-egy idős ember, kezükben bekeretezett fénykép a múltból. Arcukon évtizedek súlya, nyoma. Jó lenne meghallgatni történetüket, a képekét is, amelyeket ráncos kezükkel a kamera felé mutatnak. De a kép így is mesél, és a többi illusztráció is. Aki a könyv végére lapoz, gyönyörű felvétellel találkozik. Egymásba karoló idős pár a színesedő lombú fák között, kanyargós úton megy a napfényben – előre.

Adja ezt Isten minden olvasónak: a megélt, békés időskort. Azt a lelki nyugalmat, amely a kép szereplőiről árad. Adjon mellénk valakit: társat, testvért, gyermeket, barátot, barátnőt, akibe karolhatunk, hogy ne egyedül kelljen mennünk az úton. Adjon fényt, világosságot utunkra, mert akkor, még ha ilyen kanyargós is az út, mint itt, a képen, nem fogunk eltévedni. Adjon fölénk lombokat is, hogy megvédjenek, és hogy gyönyörködtessenek: milyen szép a teremtett világ. De mindenekelőtt: adja meg azt a megtartó hitet, hogy életünknek Ura és Gazdája van, és ő az, aki majd az út végén vár.

Ötvenen innen és túl, ősz előtt és őszben járók, szerzők és olvasók: egy testvéri közösségben, imában és meditációban találkozhatunk egymással ennek a könyvnek a lapjain. Ha van naponta tíz percünk, amelyet tartalmasan szeretnénk eltölteni, akkor tegyük ezt a könyvet a kezünk ügyébe. Ennél több idő nem kell egy írás figyelmes elolvasásához. Persze jobb nem kutyafuttában! Szóval tegyük inkább az éjjeliszekrényre vagy a legkényelmesebb olvasófotel mellé. Egy kis csendet kell még teremtenünk magunkban és magunk körül. A többi pedig majd adja magát…

■ Kőháti Dóra

Bölcs szív. 50+ meditáció és imádság. Szerkesztette Szabó Lajos. Luther Kiadó, Budapest, 2009. Eredeti ára: 990 forint.

Kinek tartotta magát reformátorunk?

Születés- (november 10.) és névnapi (november 11.) köszöntő helyett olvassuk magától Luther Mártontól „szabálytalan" végrendelete végén írott „önértékelését"; ez a meghatározás egyben a reformátorok javasolt protestáns ünnepének alapgondolata is lehetne.

„Végül mindenkit kérek, mivel az ajándékozás és az életjáradék dolgában nem használtam jogi formulákat és kifejezéseket (amire okom volt), tekintsenek olyannak engem, amilyen valóságban vagyok. Vagyis égen és földön, sőt a pokolban is jól ismert tekintélyes bírónak, akiben sokkal jobban lehet bízni és hinni, mint akármilyen jegyzőben. Mert ha Isten, minden irgalmasság Atyja az ő drága Fiának evangéliumát rám, átkozott, szegény, méltatlan és nyomorult bűnösre bízta, és engem abban hű és igaz szolgájává tett, mindeddig megtartott és (hűnek) talált, sőt általam a világon sokakat is megnyert, és mivel engem az igazság tanítójának tartanak a pápa átka és a császár, a királyok, a fejedelmek, a papok, sőt minden ördög haragja ellenére, higgyenek hát nekem sokkal inkább itt, ebben a kis dologban. Kiváltképpen, mivel itt van az én jól ismert kézírásom; remélem, ez elég ahhoz, hogy mondják és tanúsítsák, hogy ez doktor Luther Mártonnak (Isten jegyzőjének és evangéliuma tanújának) *komoly és jól átgondolt akarata, amit saját keze és pecsétje bizonyít.*

Kelt és kiadatott vízkereszt napján, 1542-ben.

Luther M."

■ *Válogatta:* G. A.

Átadták a Sztehlo-ösztöndíjakat

Folytatás az 1. oldalról

A mosolygó Sztehlo-arckép alatt az evangélikusok nagy családjához tartozók ünnepeltek. *Radosné Lengyel Anna,* a Sztehlo-ösztöndíjbizottság elnöke, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) országosfelügyelő-helyettese, a Déli Egyházkerület felügyelője nyitotta meg az alkalmat. Miután bemutatta a bírálóbizottság jelen lévő tagjait, néhány – szívszorító – idézettel kezdte beszédét…

„A családom nagyon rossz anyagi körülmények között él, apukám keresetéből. Ő alkalmi munkát végez, ezért jövedelme változó. Raktárban dolgozik, konténereket kell ki- és bepakolnia. Ebben én is szoktam neki segíteni. Engem ez legtöbbször felvillanyoz, mert örülök, hogy úgy tekint rám, mint bármely másik, felnőtt kollégájára. Ezenfelül a háztáji barkácsmunkákban szoktam segíteni, például szerelések, kerti és udvari takarítás, rendtartás. De ebbe én belenyugodtam. És a kollégiumban néha még hiányzik is… Ennél viszont rosszabb dolog, hogy apukám betegeskedik. Nagyon aggódom érte.”

Egy másik idézet: *„Szüleim elváltak, azóta egy szeretetszolgálat anyaóvójában élünk.”*

Ezeket a sorokat Lengyel Anna nem *Móra Ferenc* vagy *Móricz Zsigmond* novelláiból válogatta, hanem a Sztehlo-ösztöndíjra jelentkező diákok – mellesleg kitűnő tanulók – pályázataiból. Mint mondta: biztos benne, hogy jól döntött az egyház vezetősége, amikor megalapította az ösztöndíjat a tehetséges, kimagasló tanulmányi eredményt elérő, de szociálisan rászoruló, egyházi középiskolában tanuló evangélikus diákok számára.

Többször megkérdezték – folytatta az elnök asszony –, hogy miért „csak” evangélikus gyerekek kaphatják az ösztöndíjat. A válasz egyszerű: „Azért, mert nem közpénzt, hanem a Magyarországi Evangélikus Egyház pénzét osztjuk szét. Azért, mert az evangélikus önazonosságot akarjuk erősíteni, hogy egyházunknak ily módon is megalapozzuk a jövőjét. Erősítsük értelmiségét.”

A gyerekekhez fordulva ezt mondta Lengyel Anna: „Kérlek benneteket, hogy legyetek büszkék a Sztehlo Gáborról elnevezett ösztöndíjra. Írjátok be mindig az önéletrajzotokba. Tartsátok egymással a kapcsolatot. Egymást megismerve mindig erőt meríthettek, és egymást segítve és bátorítva könnyebb lesz az életetek. Biztosan tudjátok, kinek kell köszönetet mondani. Istennek célja van veletek, és gondja van rátok.”

Kézdy Edit, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium igazgatója házigazdaként köszöntötte a jelenlévőket, és elmondta: nagyon büszke arra, hogy az MEE új ösztöndíját első ízben a Deák téri iskola falai között osztják ki.

Ittzés János elnök-püspök Gal 6,10 alapján tartotta meg áhítatát: *„Testvérek, míg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben.”* A püspök hangsúlyozta: az evangéliumhirdetés mellett a rászorulókért való felelősséghordozást is tanítványaira bízta az egyház Ura. A Szentírásból tudhatjuk: Isten népe mindig figyelt azokra, akik segítségre szorultak. Az egyház szeretetszolgálata ebből a gyökérből kapja erejét – ez a mai alkalom is a diakónia része. Az egyház „körülnézett”, és sok más rászoruló között észrevette azokat, akik most különösképpen ránk vannak bízva. Azokat a diákokat, akik evangélikus hittestvéreink, és különösen hátrányos helyzetben vannak. Akinek szívébe Jézus Lelke érzékeny, mások bajára fogékony lelkiismeretet adott, az nem tekintheti mellékesnek ezt a kérdést. Azért evangélikusok kapják a díjat, mert Isten országának rendje az, hogy a felelősségnek körei vannak.

„Ti vagytok most közel hozzánk – fordult a fiatalok felé Ittzés János. – Ti vagytok ezek, testvéreink a hitben. Azzal a boldog örömmel fogadjátok a segítséget, hogy szeretve vagytok, és az egyház felelőssége hordoz titeket.” Végül a püspök kegyelettel emlékezett a névadóra, Sztehlo Gáborra.

(Itt jegyezzük meg, hogy Ittzés János elnök-püspök volt az, akinek indítványára a bizottság elfogadta, hogy *minden* egyházi gimnáziumban tanuló evangélikus gyermek pályázhasson a Sztehlo-ösztöndíjra.)

Az oklevelek átadása előtt Lengyel Anna bemutatta a gyermekeknek *Donáth László* evangélikus lelkészt, akinek – mások mellett – a Deák téri Sztehlo-szobor felállítása köszönhető, valamint az egykori Sztehlo-gyerek *Horváth Ádám* televíziós rendezőt. Arra biztatta a diákokat, beszélgessenek vele, hadd váljon „személyessé a történelem”.

Természetesen nagy tapsot kapott a díj ötletgazdája, *Zászkaliczky Zsuzsanna* művészettörténész, az Evangélikus Országos Múzeum tudományos munkatársa is.

Meglepetést hozott a Sztehlo-ösztöndíj-átadó ünnepség zenei programja, a Budapesti Énekes Iskola, a *Schola Cantorum Budapestiensis* diákjainak előadása. A *Bubnó Tamás* karnagy és *Mezei János* vezette kórus műsorán szerepelt – egyebek mellett – egy ének az *Eperjesi graduálból,* egy adventi előének, felhangzott a *Jöjj, népek Megváltója.* Koncertjüket követően a Deák téri gimnázium tanára, *Bence Gábor* karnagy is megénekeltette a jelenlévőket.

Végül említésre méltó a Sztehlo Gábor-ösztöndíjasok tortája is: a Szamos Marcipán remeke. Egy kérdésre válaszolva Lengyel Anna elárulta, hogy – szándékuk szerint – minden évben ilyen tortát kapnak majd a Sztehlo-ösztöndíj átvételén jelen lévő gyerekek.

■ Kőháti Dóra

Kiváló ifjú geográfus Bonyhádon

A Magyar Földrajzi Társaság „kiváló ifjú geográfus” címet adományozott *Tekeli Tamásnak.* A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium tanulója a tavalyi Lóczy Lajos országos középiskolai földrajzi tanulmányi versenyen elért első helyezéséért, valamint a földrajz elsajátításában mutatott dicséretes teljesítményéért kapta az elismerést.

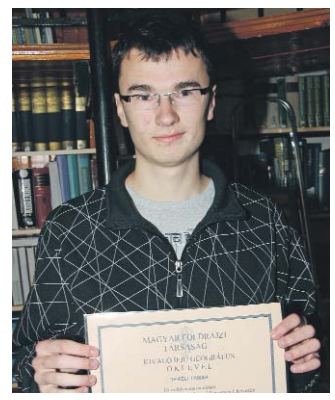

Tamás szinte minden eddigi versenyén országos döntőbe jutott. Most az országos középiskolai tanulmányi versenyre (OKTV) készül, amelyen a földrajz tantárgyból körülbelül ezren szokták megméretni magukat. (Ezeken a tudáspróbákon hét-nyolc éve rendszeresen vannak döntősei a bonyhádi gimnáziumnak. Az OKTV-n a bonyhádi petőfisek közül tavalyelőtt hárman, tavaly ketten jutottak be a döntőbe.)

– Büszkék lehetünk diákjainkra, akik tulajdonképpen az alapórákon elhangzottakon kívül – néhány kivételtől eltekintve – különösebb felkészítést nem kapnak. A magas szintű szakmai tudás felé az első lépés, hogy elhitetjük velük a versenyeken való eredményes szereplés lehetőségét. Lehet, hogy ez a legnehezebb? Mindenesetre szükség van hozzá fanatikus tanárokra, s nem mellesleg – a szó pozitív értelmében – fanatizálható diákokra – mondta *Gruber László* felkészítő tanár.

* * *

Bázisiskolájának jelölte a bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumot a *National Geographic Magyarország Online* szerkesztősége. (Mellette a soproni Széchenyi István Gimnázium és a szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium kapta még meg ezt a címet.)

A bonyhádi intézmény a földrajzoktatásban az utóbbi években elért kiemelkedő országos eredményeinek, illetve saját szervezésű földrajzi tudáspróbáinak köszönhetően kapta meg az elismerést. Az iskolában évek óta rendszeresek a földrajzi vetélkedők, kvízjátékok. A gimnázium szervezi *A Földgömb* magazinnal közösen az *Ésszel járom be a Földet!* című nemzetközi középiskolai tanulmányi versenyt, amelynek döntőjét is Bonyhádon rendezik.

A *National Geographic Magyarország Online* kiállításokat rendez majd a bonyhádi iskolában, és szakmai segítséget nyújt a magas színvonalú földrajzoktatáshoz.

■ – mr –

Licista a teniszpályán

Akit bemutatunk: Babos Tímea

Nem volt könnyű utolérni és megszólaltatni a nyári szingapúri ifjúsági olimpián párosban bronzérmes teniszezőt, *Babos Tímeát* – és nem csak azért, mert az internet kisördöge folyton úgy intézte, hogy a kérdéseimre adott válaszait tartalmazó leveleket rendre nem kaptam meg. A helyzetet az is nehezítette, hogy első megkeresésemkor Timi épp New Yorkban volt, aztán amikor az elmúlt hetekben idehaza tartózkodott, az idejét az osztályozóvizsgáira való felkészülés emésztette fel. Midőn pedig sokadik levélváltásunk után végre mégiscsak eljutottak hozzám a válaszai, már útban volt Ausztrália felé…

De hiába a sok utazás, Timi szinte csak a teniszpályákat ismeri.

– Ez egyszerre jó és rossz. Jó, hiszen ez általában azt jelenti, hogy még versenyben vagyok, és természetesen leginkább ez számít – mondja. – Ugyanakkor persze rossz is, hiszen bár rengeteg helyen megfordultam már, mégis csak nagyon keveset láttam a nagyvilágból.

Akár Magyarországon – ezen belül szűkebb hazájában, Sopronban –, akár a világ valamely távoli pontján tartózkodik – évente körülbelül kétszázötven napot tölt külföldön –, Timi mindenhol ugyanazt a programot követi. Reggel nyolctól a teniszpályán tréningezik, aztán az edzőterembe megy, többnyire súlyzózni. A déli pihenő után újból teniszezik, majd két és fél óra ütögetést követően másfél órát a konditeremben tölt, ahol az erőnléte javítása érdekében fut, kerékpározik vagy bokszol. Este hatkor nyújtógyakorlatokkal zárja a napot.

A szigorú napirend csak akkor „borul fel”, ha Timinek versenye van, vagy kap néhány hét pihenőt – például azért, hogy a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium – immár tizenkettedikes – diákjaként letegye a vizsgáit.

– Már a nyolcadik osztályt is magántanulóként végeztem – a Hunyadi János Evangélikus Általános Iskolába jártam –, aztán a líceumot eleve így kezdtem. Annak ellenére, hogy az elkövetkező években a teniszre szeretnék koncentrálni, tudom, hogy a tanulást sem hanyagolhatom el, hiszen bármikor történhet valami, ami megakadályozhat a céljaim elérésében. És bár ennyi elfoglaltság mellett nehéz jól teljesítenem ezen a téren is *(hogy azért mégis sikerül neki, azt az is mutatja, hogy megkapta a Magyar Köztársaság jó tanulója, jó sportolója címet – a szerk.),* nem akartam olyan iskolába jelentkezni, ahol esetleg alacsonyabbak lennének a követelmények.

Az edzések és a versenyek miatt szinte egyáltalán nincs időm a tanulásra, a vizsgákat megelőző hetekben tudom megtanulni a tananyagot – folytatja Timi. – Ezek az időszakok mindig nagyon nehezek – de utána azzal a tudattal mehetek újra edzeni, hogy semmi másra nem kell koncentrálnom, csak a teniszre.

Az összpontosítás pedig – más sportágakhoz hasonlóan – a teniszben is nagyon fontos.

– Mindig a lehető legjobb eredményt szeretném kihozni magamból, függetlenül attól, hogy milyen versenyről van szó, és mekkora a tét. Ha ez mégsem sikerül, és utólag elégedetlen vagyok az eredménnyel, akkor ezen nem vívódhatok sokáig. Gyorsan kell továbblépnem, mert hétről hétre újabb és újabb tornákra utazom, és ha a sérelmeimen rágódnék, az elvonná a figyelmemet a játékról, az pedig könnyen vereséghez vezethet.

A junior-világranglistán jelenleg második helyen álló teniszező eddigi eredményeit hosszú lenne felsorolni, ezért csak idei sikerei közül említjük meg a legfontosabbakat. Az ifjúsági olimpián párosban szerzett bronzérméről már esett szó. A Grand Slam-tornák *(a világ négy legrangosabb teniszversenye: Ausztrál Open, Roland Garros, Wimbledon, US Open – a szerk.)* junior versenyei közül párosban a Roland Garroson, Wimbledonban és a US Openen diadalmaskodott, és az Ausztrál Openen is döntőbe jutott. Egyéniben Wimbledonban negyeddöntőzött.

FOTÓ: FELIX PROMOTION

Timi szerint a páros inkább a játékról szól, míg az egyéni nagyobb felelősséggel jár.

– Nagyon szeretek párosozni; élvezem, hogy ott egy partner is áll mellettem, akivel jóban, rosszban együtt vagyunk. Ugyanakkor az egyénit is imádom, hiszen ott teljes mértékben magamra vagyok utalva, és minden szituációban én döntök. Továbbra is mindkettőt szeretném játszani, nem akarok választani közülük.

Nem csak életkora mutatja – májusban ünnepelte a tizenhetedik születésnapját –, hogy Timi lassan maga mögött tudja a gyermekéveket: a jövőben – kivéve esetleg egy-két junior Grand Slam-tornát – csak felnőttversenyeken indul. A következő év végéig szeretne bekerülni a legjobb százötven játékos közé, a távolabbi cél pedig a legjobb harminc közé jutás…

A sport egyébként Baboséknál családi hagyomány. Édesanyja kézilabdázott, édesapja teniszezett, és most edzőként dolgozik, például lánya mellett is. Nővére, *Zsuzsa* szintén teniszező volt; több korosztályos magyar, Európa-, illetve világbajnoki éremmel is büszkélkedhet, és egyébként szintén a líceumban végzett. Timi először úszott, majd nyolcévesen váltott a teniszre.

– A szüleim először ellenezték, hogy teniszezzek, mert saját tapasztalataik alapján és a testvérem révén is tudták, hogy ez mennyi lemondással – nem mellesleg pedig mekkora költséggel – jár. De miután kiderült, hogy megvan hozzá a tehetségem, és látták rajtam, hogy valóban komolyan szeretném csinálni, engedték, hogy erre az útra lépjek. Azóta már én is tudom, hogy a távollét a szeretteidtől és a barátaidtól, a sok-sok utazás, a folyamatos helytállás kényszere, az elvárások terhe, az iskolai kötelezettségek mind-mind olyan tényezők, amelyek nagyon nehézzé tehetik a versenyzést, és ezeket csak úgy lehet leküzdeni, ha mögötted áll a családod, vannak szurkolóid és támogatóid – nem utolsósorban pedig igazán szeretsz teniszezni. És én szeretek…

■ Vitális Judit

„A tiszta szavak gyógyítanak”

Konferencia az egyházi ügynökkérdésről a Deák téren

A Magyarországi Evangélikus Egyház vezető testületei 2005-ben határozták el, hogy a kommunista diktatúra évtizedeiben beszervezett ügynökként működő, az állambiztonsági szerveknek jelentéseket író egyházi személyek tevékenységét feltárják, feldolgozzák, és a kutatás eredményét nyilvánosságra hozzák. A 2005-ben felállított tényfeltáró bizottság szakmai munkájának első dokumentációja 2010-ben jelent meg a *Háló* című könyvsorozat első köteteként. A Magyarországi Luther Szövetség e kötet egyházi fogadtatásának nyílt megbeszélését tűzte ki célul, amikor október 30-án konferenciát rendezett *Az ügynökkérdés feldolgozásának egyházi fogadtatása és teológiai értékelése* címmel a Deák téri evangélikus egyházközség gyülekezeti termében. A konferencia védnöke *Ittzés János* elnök-püspök és *Prőhle Gergely* országos felügyelő volt.

A konferencia szervezői minden bizonnyal alábecsülték a téma iránti közegyházi érdeklődés mértékét, a helyszínül választott gyülekezeti terem ugyanis teljesen megtelt. A fokozott érdeklődés egyben jelzés is: olyan témáról van szó, amely iránt az évek múlásával sem csökken az egyházi és a világi közélet figyelme, ezért a közeljövőben rendezendő konferenciák esetében érdemes megfontolni a több résztvevő befogadására alkalmas helyszínek kiválasztását.

Ittzés János elnök-püspök nyitóáhítata után *dr. Fabiny Tibor* egyetemi tanár, a Magyarországi Luther Szövetség elnöke bevezető előadásában azt fejtette ki, miért tartották fontosnak, hogy fórumot teremtsenek ennek a témának. „A tisztánlátás igénye nem Isten akarata ellen való” – szögezte le a konferencia főszervezője, ugyanakkor emlékeztetett, hogy az emberi bukásból mindig lehet tanulni, és „ha felismerjük, hogy esendők vagyunk, akkor a múltban esendőkké lett emberekkel is szolidárisak lehetünk”. Egy közösség számára káros, ha „visszafojtott görcsök és félelmek, ki nem mondott szavak bénítják az életét”. Csak a kibeszélésen, a feldolgozáson keresztül érhető el, hogy „beszélgető egyházzá” váljunk, mert csak „a megtalált, tiszta szavak gyógyítanak”. Az ügynökkérdés nem csupán történészi, hanem olyan egyházi kérdés is, amely teológiai reflexiót kíván.

* * *

A szervezők fontosnak tartották, hogy a testvéregyházak képviselőit is megszólaltassák. „Lelkileg nagyon nagy terhektől tudnánk megszabadulni, ha ki tudnánk beszélni a velünk történteket” – mondta *Szabó Gyula* római katolikus plébános. Mezőörs katolikus papja és társai hosszú évek óta magánkezdeményezésként, önszorgalomból kutatják a levéltárakat; több tízezer oldalnyi dokumentumot halmoztak fel magánarchívumukban. A plébános nem hagyott kétséget afelől, hogy munkájukkal komoly érdekeket sértenek. Vizsgálatuk eredményeit több adathordozón és több helyen tárolják, nehogy valaki késztetést érezzen, hogy egy hirtelen tűzesettel megsemmisüljenek az anyagok. Szabó Gyula szerint a múlt részletes feltárását anyagilag megfelelően támogatott, független, de egyházakhoz kötődő kutatóknak kell elvégezniük, akik az egyházi emberek sajátos helyzetét is látják, e nélkül ugyanis nem lehet hiteles képet alkotni az egyházak múltjáról. A plébános ugyanakkor egyértelműen leszögezte: valamilyen kulturált megoldással el kellene érni, hogy az érintett személyek véglegesen távozzanak az egyházi közéletből.

Dr. Fazakas Sándor, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora előadásában a jelen egyházi viszonyaira vonatkozóan hangsúlyozta: a múlt feltárása és a megbékélés evangéliumi szellemű megélése a hazai egyházak további sikeres szolgálatának az egyik alapfeltétele. E munkafolyamat értékeléseként elismerte: „Az evangélikusok következetesen nekiláttak a múlt feldolgozásának, jócskán a katolikusok előtt járnak. A reformátusok azonban még a katolikusokhoz képest is le vannak maradva.” 1990-ben döntés született ugyan egy református munkacsoport létrehozásáról, de a kezdeményezés végül teljesen zátonyra futott. Biztató fejlemény, hogy a református zsinat elnöksége egy hónapja megbízást adott egy történészekből álló tényfeltáró bizottság megszervezésére; a tervek szerint ezután alakítják meg az értékelő bizottságot, amelynek teológusok és jogászok lesznek a tagjai.

Roszík Gábor evangélikus lelkész, volt MDF-es országgyűlési képviselő előadásában kifejtette: az Antall-kormány idején az Országgyűlés tizenegy lelkész képviselője egyöntetűen támogatta azt a törvényjavaslatot, hogy az egyházi vezetőknek is átvilágításon kelljen átesniük. A javaslat azzal a következménnyel járt volna, hogy az érintett püspököknek, espereseknek, teológiai tanároknak és egyházilap-főszerkesztőknek haladéktalanul távozniuk kellett volna hivatalukból. A kérdés ebben a formában végül lekerült a napirendről, mert „*Antall József* sajnos elégtelenül kezelte ezt a kérdést”. A miniszterelnök tartott tőle, hogy az átvilágítás egyrészt az egyházi ügyekbe való beavatkozás lenne, másrészt az igazság kiderülése aláásná az egyházak társadalmi tekintélyét, s viszályt teremtene a kormányzat és az egyházak között. Roszík Gábor kijelentette, hogy a beszervezett emberek teljes listáját nyilvánosságra kell hozni. „Ennek már réges-régen, tizenöthúsz éve be kellett volna következnie” – fogalmazta meg álláspontját a volt képviselő lelkész.

* * *

A délutáni szekció nyitányaként *dr. Hafenscher Károly* nyugalmazott evangélikus lelkész és *Ittzés Ádám* történész disputájára került volna sor, Hafenscher Károly azonban egészségi állapotára hivatkozva nem vett részt a konferencián. Levelét, melyben Ittzés Ádám tanulmányának egyes kitételeit kifogásolja, felolvasták. Vitapartnere ezt követően ismertette a bírálat egyes tételeit cáfoló és a kutatói szempontokat, szándékokat tisztázni kívánó álláspontját. Tárgyilagosan igyekezett bizonyítani, hogy a bírálat írója olyan szándékokat tulajdonít a tanulmány szerzőjének, amelyek nem állnak mögötte.

Dr. Ittzés András gyülekezeti felügyelő a tényfeltárás előzményének tekinthető egyházi átvilágítással kapcsolatos zsinati határozatok történetét ismertette a hallgatósággal. A jelen helyzetből visszatekintve meglepő, hogy négy évvel a tényfeltáró bizottság felállítása előtt a 2001-es zsinat elvetette azt a belső egyházi szabályozásra vonatkozó javaslatot, amely előírta volna, hogy az egyház hitelessége érdekében bizonyos tisztségviselőknek kötelező legyen kérniük az átvilágítást.

Dr. Joób Máté lelkész, lelkigondozó a múlt vétkeinek feldolgozásával kapcsolatban világított rá egy teljesen új, pasztorálpszichológiai szempontra. Kifejtette: komoly problémát lát abban, hogy az egész ügynökkérdést csak a bűn-bűnvallás-bűnbocsánat összefüggésében kívánjuk kezelni (az ügynök vallja meg bűnét, a sértett pedig bocsásson meg). Az érintettek azonban nemcsak bűntudatot éreznek, amelynek konkrétan megnevezhető tárgya van, hanem sok esetben szégyent is, amelynek nincs kibeszélhető, megvallható tárgya. Ha sikerülne feltárni és nevesíteni a felhalmozott szégyenérzetet a beszervezettekben és családtagjaikban, akkor a feldolgozás és a megbékélés folyamata sokkal eredményesebb lehetne.

Mit tettünk eddig, és azt hogyan értelmezte a világ? *Dr. Prőhle Péter* matematikus referátumában arra hívta fel a figyelmet, hogy az evangélikus egyháznak mekkora felelőssége van abban, hogy a saját korával való kapcsolatában is mindenkor megőrizze biblikus, hitvalló és reformátori teológiai elkötelezettségét.

Dr. Böröcz Enikő egyháztörténész, az Evangélikus Országos Levéltár tudományos munkatársa a beszervezett *Prőhle Károly* professzor tagadással és árulással kapcsolatos gondolatait és megnyilatkozásait ismertette. Prőhle Károlynak ugyanis utolsó nyilvános szereplésekor nem nyílt lehetősége gondolatainak kifejtésére. Egykori tanítványa ezért – személyes indíttatásból is – fontosnak tartotta, hogy nyilvánosságra kerüljön egy olyan egyházi vezető vélekedése, akinek múltbeli elbukása a mai értékelők szemében sem csökkentheti a tudományos életben elért professzori, egyetemi oktatói teljesítményét.

* * *

A konferencián nemcsak kutatók és értékelők, hanem egykori megfigyeltek beszámolói is elhangzottak. *Id. Zászkaliczky Pál* és *Zászkaliczky Péter* nyugalmazott lelkészek a családtagjaikról és róluk szóló jelentéseket olvasva úgy találták, hogy az ügynökök egy része megpróbált két úrnak szolgálni. Zászkaliczky Pál helyenként sokkoló – jelentésekből származó – idézetekkel tarkított előadásából egyre inkább kitűnt: volt olyan ügynök, aki idővel már nem Istennek, hanem a politikai hatalom igényeinek kívánt megdöbbentő mértékben megfelelni. A jelentések felolvasása közben kiderült: a pártállami diktatúra egyházellenes politikájának nem csupán a szóhasználatát vették át, de esetenként az egyház elpusztítására irányuló törekvéseivel is képesek voltak azonosulni.

Mirák Katalin történész, a *Háló* című könyvsorozat szerkesztője *Visszhangos Háló – a Háló visszhangjai* című előadásában az első kötet fogadtatásáról beszélt. Beszámolt arról az elgondolkodtató fejleményről, hogy miközben egyházi berkekből túlnyomórészt bírálatok, éles kritikák és negatív vélemények érkeztek, addig a világi közvélemény – a szakmai körök és a szekuláris média – egyöntetű elismerésének adott hangot, és pozitívan értékelte az evangélikusok bátor kezdeményezését, akik elsőként adtak közre tanulmánykötetet az ügynökkérdésről. A jellemző egyházi ellenérvek között szerepel, hogy az ügynökakták nyilvánosságra hozatala frontvonalakat hoz létre, de akadtak olyanok is, akik azt vélelmezték, hogy a tényfeltárásnak tudatos, politikailag (!) megrendelt egyházrombolás a célja. „A konkrét észrevételek mögött meghatározóan az áll, hogy ki mit gondol az 1945–1990 közötti időszakról, az MEE akkori szerepéről és szolgálatáról, a saját szolgálatáról, az ügynöki szerepvállalásról, a múlt lehetséges megismeréséről, a tényfeltárásról” – fejtette ki Mirák Katalin, aki egyúttal arra is felhívta a figyelmet: könyvsorozatról van szó, ezért „az igazi mérleget a legvégén érdemes megvonni”.

* * *

A Prőhle Gergely országos felügyelő által moderált kerekasztal-beszélgetésen és fórumon a tényfeltáró bizottság tagjai elmondták: sokszor úgy érzik, egymással ellentétes, ezáltal teljesíthetetlen elvárásoknak kell megfelelniük. Egyszer azt vetik a szemükre, hogy tanulmányaikban túlságosan egyszerűen fogalmaznak, máskor meg azt, hogy túlságosan cizelláltan. A bizottság kutatói – *Balás István, Csepregi András,* Ittzés Ádám, *Kertész Botond* és Mirák Katalin – munkájuk néhány részletébe is beavatták a hallgatóságot, és a nehezítő körülményekről is szóltak.

Csepregi András, a bizottság lelkész tagja – a korábbi Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetője – megjegyezte, hogy a munkában való részvételre az a korábbi tapasztalata volt a fő motiváció, hogy „az egyházban bizonyos tabutémákról még mindig nem vagyunk képesek őszintén beszélni”. Hozzátette: szomorú azt látni, hogy „az érdekérvényesítés technikái közöttünk éppolyan eszközökkel folynak, mint a világban, pedig van Bibliánk, van hitvallásunk”. Fontos szempontként vetette fel, hogy aki egyházon kívülről látja a bizottság munkáját, az a társadalom más szakmai közösségeihez, csoportjaihoz – amelyek szintén érintettek az állambiztonsággal való együttműködésben – méri az egyház ügynöki tevékenységet feltáró munkáját.

Balás István, a bizottság jogász tagja utalt arra, hogy az ügynöki jelentések között egészen kirívó különbségek vannak. Rámutatott, hogy az ügynökjelentések elemzésén túlmenően minden érintett egyházi munkásságának értékelését is el kell végezni, ez azonban már nem csak a történészek feladata.

Kertész Botond, a bizottság egyik történész tagja elmondta: sokan azzal fordultak hozzájuk, hogy hagyják abba a tényfeltáró munkát, mert „ez a korszak még túl közel van”, azaz nem lehetséges az objektív értékelés. Úgy fogalmazott: „fáj az egyháznak”, amikor kiderül egyik-másik személyről, hogy az állambiztonsági szerveknek jelentett. Arra is rámutatott, hogy a tényfeltárás voltaképpeni „célja” az lenne, hogy minél több érintett önként jelentkezzen, és szólaljon meg előbb a bizottság, majd a nyilvánosság előtt. Kertész Botond összehasonlításképpen jelezte: eddig összesen két érintett volt, aki kiállt az egyház közössége elé, és nyilvánosan megbánta korabeli tettét.

Miközben az az elgondolkodtató körülmény nehezíti a tényfeltáró kutatást, hogy az egyház közvéleménye messze nem egységesen támogatja az ügynökmúlt vizsgálatát és értékelését, addig – mint Mirák Katalin előadásából kiderült – az egyház vezető tisztségviselői eltökéltnek látszanak: az MEE Zsinata októberben deklarálta, hogy folytatni kell a munkát; a további köteteket még körültekintőbben és precízebben kell elkészíteni. A zsinat továbbra is töretlenül támogatja a nyolc-tíz kötetesre tervezett sorozat kiadását.

■ Petri Gábor

A SZERZŐ FELVÉTELE

A tényfeltáró bizottság tagjaként dr. Csepregi András, az előző kormány Oktatási és Kulturális Minisztériuma Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetője mondja el gondolatait. Képünkön (balról jobbra): Ittzés Ádám, Mirák Katalin, Csepregi András, Prőhle Gergely, Kertész Botond és Balás István.

FÓKUSZBAN: AZ ON-LINE MÉDIA

Meghívó médiaműhelyre – Berekfürdőre

2010. november 19–21. (Pontos kezdés: péntek, 17 óra!)

A Protestáns Újságírók Szövetsége és az *Evangélikus Élet* szerkesztősége – ezúttal a debreceni Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolával együttműködve – várja mindazok jelentkezését, akik szívesen bekapcsolódnának az egyházi médiamunkába, illetőleg azokat, akik az elektronikus újságírás és az internetes honlapkészítés területén szeretnének ismereteket szerezni, szeretnék ismereteiket felfrissíteni, elmélyíteni.

A *Protestáns MédiaMűhely* részvételi díja 9990 forint/fő *(Prúsz-tagoknak 25% kedvezmény!),* amely a helyszínen (Megbékélés Háza – Református Konferencia-központ, 5309 Berekfürdő, Berek tér 19.) fizetendő, és magában foglalja a szállás és (péntek vacsorától vasárnapi ebédig) az étkezés költségét is.

» **Jelentkezési határidő: november 16., kedd.**
Jelentkezni e-mailben lehet a prusz@lutheran.hu vagy az evelet@lutheran.hu címen.
A jelentkezés elfogadását a részletes program megküldésével igazoljuk vissza, amelynek tervezete már most megtekinthető a Prúsz *(www.prusz.hu),* illetve az *Evangélikus Élet (www.evangelikuselet.hu)* honlapján.

EVÉLET-EST

Az Evangélikus Élet legközelebbi rendezvényén Ezerarcú Indonézia – világvallások a vulkánok földjén címmel Aradi György lelkész tart vetített képes előadást Balin, Jáván és Szumátrán tett útjáról. Díszvendég: Mangasi Sihombing, az Indonéz Köztársaság volt magyarországi nagykövete.

November 11-én, csütörtökön 18 órakor a Fehér Páva zarándokszálló étterme pincehelyiségében (1091 Budapest, Üllői út 7., a Kálvin tértől egy percre; az épületben van lift)
A részvétel ingyenes.

Felújított ravatalozó és temető

▶ **Halottak napján gyönyörűen felújított ravatalozó és temető fogadta azokat, akik hozzátartozóik sírjait keresték fel a lébényi temetőben. A tizenöt és fél millió forintból megújult épületet és a sírkertet múlt pénteken *Kiss Miklós,* a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese áldotta meg.**

A lébényi evangélikus gyülekezet már hosszabb ideje tervezte a temető ravatalozójának felújítását, főképp a tetőzet rossz állapota miatt. Ezért mihelyt lehetőség nyílt rá, uniós pályázatot adott be az egyházközség. A pályázatíró azonban azt javasolta a gyülekezet vezetőinek, hogy – ha már támogatásért folyamodnak – teljes körű felújításra nyújtsanak be pályázatot. Olyat, amely magában foglalja a ravatalozóhoz vezető út és egy új, utca felőli kerítés megépítését is.

A presbitérium elfogadta a javaslatot. A temető időközben a helyi önkormányzat döntése alapján „védett

helyi örökség” besorolást kapott, ami nagyban megnövelte a pályázat esélyét.

A reménységből végül valóság lett: az *Új Magyarország vidékfejlesztési program* keretében tizenötmillióötszázháromezer forint támogatást nyertek, teljes körű uniós finanszírozással. A felújítási munkálatokból a gyülekezet tagjai is kivették részüket, a tereprendezést és az utómunkálatokat ők végezték nagy lelkesedéssel.

A megújult ravatalozót és temetőt Kiss Miklós áldotta meg; az esperes ez alkalommal Jer 31,17 alapján prédikált. Ezután a résztvevők meghallgatták *Berzsenyi Dániel Fohász* című költeményét – *Koháry Mariann* előadásában –, majd a gyülekezet lelkésze, *Koháry Ferenc* ismertette a felújítási munkák menetét, továbbá felolvasta *Kovács Gábor* polgármester köszöntését. Végül *Erdélyi Károly,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület pályázati referense adott rövid ismertetést az egyházkerületben folyó egyéb felújítási munkák aktuális helyzetéről.

■ K. M.

Kitüntették dr. Sárkány Angyal háziorvost

Batthyány-Strattmann László születésének 140. évfordulója alkalmából október 28-án Budapesten kitüntetéseket adott át *Réthelyi Miklós* nemzetierőforrás-miniszter és *Szócska Miklós* egészségügyért felelős államtitkár.

Az egészségügyben évtizedeken át végzett, kimagasló munkásságuk elismeréseként az országban összesen tízen vehették át a Batthyány-Strattmann László-díjat. Közöttük – Békés megyéből egyedüliként – *dr. Sárkány Angyal* nyugalmazott szarvasi háziorvos kapta meg az elismerést.

Az evangélikus dr. Sárkány Angyal hosszú évtizedeken át gyógyította a szarvasi betegeket, a Középhalmi Evangélikus Misszió Alapítvány elnökeként pedig az alkoholfüggőségben szenvedő embereken igyekezett segíteni.

▶| *Forrás: beol.hu/l.j.*

Derűsen szomorú búcsú

Búza Barna (1910–2010)

Hetek óta hordozom magamban ezt a megemlékezést, de sehogyan sem tudtam elkezdeni a megírását. Tudtam, az nem lehet, hogy *Búza Barnától* nem búcsúzunk el az *EvÉlet* hasábjain, de szorított a gondolat, hogy ne a két hónap híján századik születésnapját betöltő, sokféle díjjal és elismeréssel kitüntetett szobrászművészről, hanem Barna bácsiról, az emberről szóljak.

A művészt már bemutattuk három évvel ezelőtt egy vele készült interjúban *(2007. február 25.; www.evangelikuselet.hu – a szerk.),* műveiről lapunk ez év április 25-ei számában írtunk a Herenden rendezett életműkiállítás apropóján, de én most hadd állítsak emléket annak a – nem mellesleg mélyen hívő – embernek, akit a vele való néhány személyes találkozás során megismerhettem. És ezt nem tehetem az egy évvel ezelőtt elhunyt újságíró – lapunk egyik hűséges szerzője –, *Schelken Pálma* említése nélkül, aki kortársa, barátja és írásain keresztül Barna bácsi művészetének nagy népszerűsítője volt. Neki köszönhetem, hogy Barna bácsit megismerhettem.

Első találkozásunk előtt már sokat hallottam róla. Az egyik történet számomra egyértelműen bizonyította, hogy gáláns úriemberről van szó. Körülbelül öt évvel ezelőtt lehetett: az akkor kilencvenegy éves Pálma néni lelkesen mesélte, hogy szeretett volna elmenni a tihanyi apátság *Tetőtéri esték* című sorozatának egyik alkalmára, azonban annak a házaspárnak, akik autóval elvitték volna, valami közbejött, így más kísérő után kellett néznie. Búza Barnára esett a választása. „És képzeld – mesélte nekem később elképedve Pálma néni –, a kilencvenöt éves Barna felült velem a vonatra, és eljött Tihanyba!” Én pedig akkor csak ámultam: mennyi energiájuk van ezeknek a mai kilencveneseknek! És ha ráadásul tudtam volna, hogy a Teremtő mindkettőjük számára tartogat még néhány alkotómunkával teli évet!

Búza Barnát szerette az Isten. Olyan talentumokat adott neki, amelyeket ő nem rejtett véka alá, hanem szobraiban, kisplasztikáiban, érmeiben felhasznált, továbbadott az embereknek. Számos templomban, köztéren és múzeumban megállítanak, elgondolkodtatnak, lelki útravalót adnak alkotásai.

Búza Barnát kiválasztotta az Isten. Tizenhat évesen egy betegség gyógyíthatatlanná vált stádiumában átélte, hogy megjelenik előtte Jézus, és megígéri neki, hogy nem fog meghalni, mert célja van vele. Így is lett: a fiú hamarosan felgyógyult, és folytatta földi útját, egészen ez év október 16-ig… Talán épp ennek az életét örökre meghatározó élménynek a hatására közvetlen kapcsolata volt az égiekkel. Nem félt az elmeneteltől, és derűjét, optimizmusát, jó humorát mindvégig megtartotta.

Búza Barnát megpróbálta az Isten. Munkaszolgálatosként állt kivégzőosztag előtt, több évtizedes, boldog házasság után el kellett temetnie szeretett feleségét, de talán legjobban mégis felnőtt lányának elvesztése viselte meg.

Búza Barnának sok erőt adott az Isten. Nemcsak a nehézségeiben, de munkáiban, a rábízott feladatok teljesítésében is érezhette Teremtője segítségét. Idén nyáron készítette el utolsó szobrát, amelynek megalkotására megbízói ráadásul igen rövid határidőt szabtak.

Az ökumené nyitottságát adta neki az Isten. A református Búza Barna neve jól csengett egyes katolikus és evangélikus körökben is. A budapesti Kálvin téri Kálvin-szobor készítője élete egyik legnagyobb élményének a *II. János Pál* pápával való találkozását tartotta, de készített Luther-emlékérmet is, és ő fejezte be – az eredeti tervek szerint – az egykori mestere, *Lux Elek* által elkezdett Luther-szobrot, amely ma az Evangélikus Hittudományi Egyetem udvarán áll.

Mindig felüdítő élmény volt vele beszélgetni. Utoljára tavasszal, orgonanyílás idején látogattam meg őt otthonában, a Százados úti művésztelepen. Ültünk napsütötte szobájában, és ő a rá jellemző derűvel mesélt az életről. Beszélgetésünk vége felé egyszer csak szebbnél szebb énekesmadarak jelentek meg nyitott ablakában. „Három óra van, jöttek az eleségükért – mondta a legnagyobb természetességgel –, naponta kétszer érkeznek, és ha elfogyott a mag, bekopogtatnak az ablakon.” Ha filmet készítenék az életéről, valószínűleg ez lenne a záró mozzanat – elhomályosodó kép a napfénnyel teli ablakban madarakat etető százéves művészről.

Viszontlátásra, Barna bácsi!

■ Boda Zsuzsa

Koreában képviseltek…

Nemzetközi konferenciát tartottak október 31-től november 4-ig Dél-Korea fővárosában, Szöulban a béke és a kiengesztelődés kérdéséről, különös tekintettel a megosztott Korea helyzetére. A yorki (Anglia) St. John University és a dél-koreai Youngnak Presbiteriánus Egyház szervezésében rendezett interdiszciplináris teológiai konferencián hazánkat *Gáncs Péter,* a Déli Egyházkerület püspöke, valamint *dr. Balla Péter,* a Károli Gáspár Református Egyetem rektora képviselte.

Istentiszteleti rend • 2010. november 7.

Szentháromság ünnepe után utolsó előttit megelőző (ítélet) vasárnap.
Liturgikus szín: zöld. Lekció: Mt 24,15–28; Jób 14,1–6. Alapige: Jel 20,11–15.
Énekek: 495., 499.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Kovács Áron; de. 11. (úrv.) D. dr. Harmati Béla; du. 6. Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; de. negyed 12. (úrv., családi) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv., templomfelújítási hálaadó istentisztelet) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kopf András; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kopf András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv., templomszentelési hálaadó istentisztelet) dr. Fabiny Tamás; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Ittzés István; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: Boda Zsuzsa

Tömött postaládák

A Humusz Szövetség – régebbi nevén Hulladék Munkaszövetség – arra kéri az ökoiskolák pedagógusait és tanulóit, hogy segítsenek felmérni az egy magyar (átlag)háztartásra jutó „szemétposta” mennyiségét. A november 1-je és 30-a közötti időszakban a magánpostaládákba bedobott reklámanyagok súlyát szeretnék megtudni; ebből ki tudják számolni az éves szinten felhasznált nyersanyag mennyiségét és a reklámanyagok gyártásával járó környezetterhelést.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

A Humusz nem először szervez országos akciót ennek érdekében. A 2004-es felmérés 11 kg/háztartás/év mennyiséget valószínűsített. „Hivatalos” adat nincs, a minisztériumi anyagok is erre hivatkoznak. (A reklámanyagok után befizetendő termékdíj adatainak feldolgozásával alighanem pontosabb adatot kapnának, más kérdés azonban, hogy ki fizet termékdíjat, és mi lesz vele.)

A szervezet hat év után indította az újabb felmérést. Az idei áprilisi választási kampányok után, májusban kérték az aktivistákat arra, hogy gyűjtsék, majd hó végén mérjék le a postaládájukba bedobott kereskedelmi célú szóróanyagokat. (Kizárólag azokat vonták be, akiknek a postaládáján nincs „Reklám stop!” matrica.) Az összesített adatok beküldésekor fel kellett tüntetni a települést és a lakóhely típusát (például családi ház, lakótelep).

Kétszázkilencven visszajelzés érkezett. Ezek alapján elmondható, hogy hat év alatt alighanem több mint duplájára nőtt az egy háztartásra jutó éves mennyiség: az évi 11,2 kg-ból 26,4 kg lett! (Budapesten és a városokban ennél nyilván több, a kistelepüléseken kevesebb.) Az emelkedés oka egyértelműen a multinacionális kereskedelmi áruházláncok hálózatának növekedése a kisebb üzletek rovására, amelyeknek egyébként sincs pénzük reklámújságokra és folyamatos leértékelési akciókra.

A mostani felhívással szeretnék megháromszorozni a felmérésben részt vevő háztartások számát, tehát mintegy ezer adatot begyűjteni.

A postaládákba tömött ingyenes reklámújságok, prospektusok célja a fogyasztók tájékoztatása, ám tulajdonképpen a vevők becsalogatásáról, a fogyasztás ösztönzéséről vagy az elfekvő árukészletektől való megszabadulásról van szó. A reklámkiadványoknak körülbelül egynegyede az, amely valóban célba ér – háromnegyedük előregyártott szemét, vagyis olvasatlanul megy a kukába (jobb esetben a szelektív gyűjtőkonténerbe). Az „ingyenes” újságok nyomdai és terjesztési költségét pedig – amely százmilliókra is rúghat – beépítik a termékek árába, ráadásul a fogyasztó még a kukába dobott újságok után is fizet: szemétdíjat.

A Humusz megoldásként javasolja, hogy aki nem szeretne felesleges szóróanyagokat kapni, ragasszon „Reklám stop!” matricát a postaládájára (ez korlátozott számban beszerezhető a szervezet irodájában, vagy egyéb kreatív ötletet is kitalálhatunk); a tapasztalatok alapján a családi házak esetében ezt általában figyelembe veszik a terjesztők. A bérházakban megoldás lehet, ha közös gyűjtőládát szereltetnek fel a lakók, amelyre ráírják, hogy hány darab reklámújságra tartanak igényt.

Különösen aktuális ez a téma mostanában, hiszen közeledik a karácsony, elhatalmasodik a bevásárlási láz, az üzletekben két hónappal korábban megjelennek a karácsonyi dekorációk.

A mértékletességre, a tudatos fogyasztásra és vásárlásra figyelmeztet az immáron évek óta november utolsó péntekére meghirdetett *ne vásárolj semmit nap,* amikor talán legjobb lesz, ha egyszerűen otthon hagyjuk a pénztárcánkat…

■ – JCsCs –

Forrás: www.humusz.hu

GREEN4V4

Honlapajánló • Green4v4 – zöld megoldások a visegrádi négyek számára

A kezdeményezés célja a fenntartható életvitel koncepciójának széles körű terjesztése és népszerűsítése a visegrádi négyek tagországaival együttműködve. A program támogatója a Nemzetközi Visegrádi Alap.

A *http://www.green4v4.eu/* címen elérhető honlap olyan megoldásokat javasol, amelyek egyrészt az ipari-mezőgazdasági szektorban, másrészt a hétköznapokban alkalmazhatók. A következő témakörökből válogathatunk: megújuló energiák, építészet, fenntartható mezőgazdaság, közlekedés, klíma, otthoni praktikák, zöld reform. Az egyes témákon belül is böngészhetünk a cikkek, hírek között. A fogalomtárból megtudhatjuk a manapság gyakran használatos környezetvédelmi kifejezések jelentését.

A programban részt vevő országok (Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia) beszámolnak – amint olvasható a honlapon – a „saját területükön folyó kezdeményezésekről és történésekről” is; ezek az anyagok öt nyelven érhetők el.

HIRDETÉS

BÉRES Az egészséges emberért

A tízkilós szabály

Annyira örülök, hogy a kisfiam megszerette a bölcsődét! Pedig annyira féltem elengedni, ahogyan biztosan csak egy első gyermekes anyuka aggódik. De végül két hét alatt sikerült beszoknia, ahogy a nagykönyvben meg van írva. Sőt a múltkor, mikor mentem érte, kérlelt, hadd maradjon még. Szerencsére maradhat is, ameddig csak akar, de legalábbis kényszerűségből biztosan nem kell otthon maradnia, mint annyi kicsinek a csoportjából. Azoknak, akik szinte többet betegek, mint amennyit nem.

Jó, tény, hogy szuperhős a fiam (vagy legalábbis nagykorában az lesz), de azért arról nincs szó, hogy sérthetetlen lenne, hogy például a bacilusok őt nem támadnák. Korábban nagyon is „szerették”. Mivel januári gyerek, majdnem egyéves volt, amikor belefutottunk az első hideg évszakba. Akkor még nem járt közösségbe, mégis elég gyakran előfordult, hogy beteg lett. Így telt az egész őszi-téli időszak, ismeritek a helyzetet: októbertől márciusig folyamatos volt a megfázás, az éjszakai köhögés, a hőmérőzés. A kórokozók teljesen legyengítették szegénykém szervezetét, így kétszer komolyabb vírust is „bekapott”, és sokat fájt a hasa. Teljesen odavoltam, ez már mindig így fog menni?

Közeledett a következő tél, és én már minden létező fegyvernemben felkészültem: betáraztam a citromot, narancsot, torokfertőtlenítőt, antibiotikumot – és igyekeztem kisakkozni, hogyan húznám ki valahogy a „betegségszezont” a maradék szabadnapjaimmal. A megoldás azonban sokkal egyszerűbb volt.

A szomszéd kislány mamája, Eszter adta a tippet, náluk a kicsi folyton elkapott mindent a nagyobb testvérétől, aki az óvodából hordta haza a bacikat. Eszter két éve kipróbált valami újat: naponta **Béres Cseppet** adagol mindkét gyereknek. Azt tudtam, hogy ez a készítmény támogatja a szervezet ellenálló képességét, és segíti a nyomelemek pótlását, de eddig azt hittem, csak felnőtteknek adható. Azóta megnéztem a leírást, és Eszternek igaza volt: tízkilós súly felett gyerekek is szedhetik.

Na, fellélegeztem: ha nekik segített, talán mi is megússzuk a telet. Félresöpörtem az összes gyógyszert, és tavaly három hónapos kúrát csináltam: egész ősszel adagoltam a cseppeket, 2-szer 5-öt reggel és este, mellé pedig C-vitamint adtam. Nem tudom, hogy ez volt-e az, ami teljesen áthangolta a tavalyi őszt, de Milán legfeljebb kétszer gyengélkedett pár napig egy kis megfázással, és azok is gyorsabban átfutottak rajta. Komoly megbetegedés semmi, én pedig végigdolgoztam az évet.

Egy dolgot sajnálok csak: a bölcsiben sosem teljes a létszám, valamelyik barátja mindig hiányzik. Na igen, az ő szüleik valószínűleg még nem értesültek a „tízkilós szabályról”…

BCS1011PR3

A **Béres Csepp®** vény nélkül kapható roboráló gyógyszer.
A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegtájékoztatót,
vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) második félévi programsorozatának témája: *A keresztyén egyház peremén: szekták, szélsőségek, kihívások a mai Magyarországon.* Előadó: *Szalai András,* az Apológia Kutatóközpont vezetője, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori Iskolájának hallgatója.

A harmadik alkalmat *Jehova tanúi (hamisított Biblia)* címmel november 11-én, csütörtökön 17 órakor tartják az Országos Iroda utcáról nyíló termében (1085 Budapest, Üllői u. 24.). Áhítattal *Andrejek Mitja* szolgál.

HIRDETÉS

Meghívó EKME-estre

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) következő külmissziói estje keretében *Hajgato Zoltán* tart vetített képes előadást – a feleségével együtt egy esztendőn át végzett – mongóliai szolgálatáról *Életünk prédikációjával Mongóliában* címmel november 15-én, hétfőn 18 órakor. Helyszín: a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának földszinti előadóterme (1085 Budapest, Üllői út 24.; bejárat az utcáról). Minden érdeklődőt szeretettel vár az EKME vezetősége.

HIRDETÉS

A beteg mellett gyakran tehetetlennek érezzük magunkat. A Magyar Rákellenes Liga szeretettel várja a *hozzátartozók összejövetelére* azokat, akiknek családjában vagy ismeretségi körében daganatos beteg van. Időpont: november 23., kedd 16-tól 18 óráig. A beszélgetést *dr. Egri László* lelkigondozó, kézsebész, diakónus vezeti. Helyszín: Országos Onkológiai Intézet tükörterme, 1122 Budapest, Ráth György u. 7–9. (Kék Golyó utcai főbejárat, földszint). Érdeklődni lehet *Bajorné Beánál:* 1/321-7445, 20/337-4637, rakasz@rakliga.hu.

HIRDETÉS

Felhívás

A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség orgonista-kántort keres.

Az orgonista-kántor feladatköréhez tartozik az istentiszteleti szolgálatokon túl a gyülekezeti ének- és zenekar melletti korrepetitori munka, a templomi esküvők és temetések kántori szolgálata.

Az orgonista-kántor megegyezés szerinti tiszteletdíjban részesül.

A munkakörről részletesebben érdeklődni *Bence Gábor* karvezető-kántornál lehet (20/824-4524).

A jelentkezéseket (rövid életrajzzal és motivációs levéllel) 2010. november 18-ig postai úton várjuk az 1114 Budapest, Bocskai út 10. postacímre.

A gyülekezet elnöksége

HIRDETÉS

Meghívó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait a Győrött november 13-án (szombaton) 9.30-kor kezdődő gyűlésre a 2005. évi IV. tv. 84. § (1) bekezdése alapján tisztelettel és szeretettel összehívjuk. Helyszín az egyházkerület székházának tanácsterme (Győr, Bajcsy Zs. u. 26).

A közgyűlés nyilvános, minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

Erős vár a mi Istenünk!

Szabó György egyházkerületi felügyelő, Ittzés János püspök

HIRDETÉS

Meghívó

Az Északi Evangélikus Egyházkerület közgyűlését a 2005. évi IV. tv. 84. §. alapján november 12-én, pénteken 14 órára a budahegyvidéki gyülekezet templomába (1123 Budapest, Kék Golyó u. 17.) egybehívjuk. Az ülés várhatóan 18 óráig tart. A közgyűlést megnyitó áhítat 14 órakor kezdődik a templomban.

Erre az ülésre az Északi Egyházkerület közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait a 2005. évi IV. tv. 84. §. (1) bekezdése alapján tisztelettel és szeretettel összehívjuk.

Akadályoztatása esetén, bizalommal kérjük, mielőbb jelezzen vissza az Északi Egyházkerület Püspöki Hivatalába.

Az útiköltség-térítést a szokásos módon intézzük.

Isten áldása legyen együttlétünkön!

Benczúr László egyházkerületi felügyelő, dr. Fabiny Tamás püspök

HIRDETÉS

Orgonahangversenyek a békásmegyeri evangélikus templomban • Az improvizáció mesterei II.

2010 őszén–telén három orgonaestet szervezünk, melyen három kiváló magyar orgonaművész mutatkozik be első alkalommal a békásmegyeri evangélikus templomban. Mindhárman számos verseny győztesei, nemzetközi hírű orgonaművészek. A hangversenyeken nemcsak az orgonairodalomból adnak ízelítőt, hanem improvizációkat is hallhatunk olyan egyházi és világi dallamokra, mely dallamok már elődeiket is megihlették.

A három hangversenyből álló sorozat második koncertje *„Gregorián plusz”* címmel november 7-én, vasárnap 18 órakor lesz. *Kovács Róbert,* az eisenstadti (Ausztria) dóm orgonistája *Buxtehude, Bach* és *Liszt* orgonaműveit játssza, valamint gregorián dallamokra improvizál.

A hangversenyre a belépés díjtalan, minden érdeklődőt szeretettel várunk. Helyszín: békásmegyeri evangélikus templom, 1038 Budapest, Mező utca 12.; tel./fax: 1/368-6118; e-mail: evangelikusbekas@t-online.hu; honlap: *www.evangelikusbekas.hu.*

HÍREK, HIRDETÉSEK

A rákosszentmihály–sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb november 9-én 19 órától Taizé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: *http://gyertyafeny.lutheran.hu.*

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ŐRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levélcím: 2162 Őrbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

SZÜLETÉS

„Adjatok hálát az Úrnak, hívjátok segítségül nevét, hirdessétek tetteit a népek közt!” (Zsolt 105,1) Urunk csodáin ámulva, hálaadással adjuk tudtul, hogy október 23-án délben megszületett negyedik fiúgyermekünk, *Blatniczky Mátyás Sámuel.* Családunk új jövevényére az Úr áldását kérjük!

Blatniczky János Dániel és *Hammersberg-G. Júlia* lelkészek

HIRDETÉS

Szeretettel hívunk mindenkit az *evangélikus dunaföldvári esték* következő, november 13-án, szombaton 16 órakor kezdődő alkalmára. *Dr. Csókay András* agysebész *Bátorság az örömhöz* címmel tart előadást. Cím: 7020 Dunaföldvár, Templom u. 36.

HIRDETÉS

Evangélikus műsorok a Magyar Televízióban

- *Evangélikus ifjúsági műsort* láthatunk *Luther* életéről november 7-én az m1-en 10.55-kor, az m2-n 13.55-kor. Közreműködik *dr. Blázy Árpád.*
- *Mai hitvallások* címmel *Szita Istvánhoz* látogathattunk el november 7-én, vasárnap, az m1-en 11.05-kor, az m2-n 14.05-kor.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból november 7-étől november 14-éig

VASÁRNAP

8.04 / MR6 – Régió rádió
Zsinatoló
(vasárnapi ökumenikus műsor)
8.30 / Kossuth rádió
Visszaszámlálás
A stúdióban: Jelenits István és Ritoók Zsigmond
10.04 / Kossuth rádió
Református istentisztelet közvetítése a debreceni Nagytemplomból. Igét hirdet: Bölcskei Gusztáv püspök
10.30 / m1
Metodista magazin
10.55 / m1
Evangélikus ifjúsági műsor
12.05 / Duna Tv
Élő egyház
(vallási híradó)
16.05 / m1
Erkel
(magyar film, 1952) (108')

HÉTFŐ

10.00 / Torony Rádió (Békés)
Lelki szósz
(evangélikus félóra)
12.00 / MR4 – Nemzetiségi adások
Déli harangszó a tótkomlósi evangélikus templomból
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk!
Az evangélikus egyház félórája
19.42 / Kossuth rádió
Weöres Sándor versei Sebő Ferenc megzenésítésében
19.35 / Bartók rádió
A zene városa: Pécs, Európa kulturális fővárosa
Lickl György egyházi műveinek bemutató koncertje a pécsi bazilikában
20.45 / Duna II. Autonómia
Péter és János
(francia filmdráma, 2004)

KEDD

11.55 / TV2
Távol Afrikától
(amerikai dráma, 1985) (155')
13.00 / PAX
Felekezetközi zsoltárolvasás
Nemeshegyi Péter jezsuita szerzetes, Schweitzer József nyugalmazott főrabbi és Hafenscher Károly evangélikus lelkész beszélgetése
14.05 / Kossuth rádió
Arcvonások
Rudolf Mihály építész
15.25 / Duna Tv
Mikor a fal leomlott – A Schabowski-irat (német dokumentumfilm, 2008) (52')
19.35 / Bartók rádió
A zene városa: Pécs, Európa kulturális fővárosa
21.35 / m1
Berlin felett az ég (német–francia filmdráma, 1987) (130')

SZERDA

5.20 / m1
Hajnali gondolatok
12.10 / PAX
Anyuka (portréfilm) A Zákeus Médiacentrum műsora
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
A református egyház félórája
14.00 / M. Katolikus Rádió
„Valaki ír a kezeddel...”
A zene hatása a magyar költészetre
19.35 / Bartók rádió
A zene városa: Pécs, Európa kulturális fővárosa
Szamosi Szabolcs orgonahangversenye
19.40 / M. Katolikus rádió
Gospelkrónika
21.05 / Duna II. Autonómia
Bátraké a győzelem (amerikai filmdráma, 2008) (105')

CSÜTÖRTÖK

14.05 / Kossuth rádió
Arcvonások
Gyurta Dániel világbajnok úszó
14.10 / m2
Sírjaik hol domborulnak?
14.55 / Duna Tv
Fejezetek Magyarország közlekedéstörténetéből
A gőzhajózás története 18/4. rész
15.04 / Bartók rádió
Muzsikáló délután
15.25 / Duna Tv
Magyar elsők
Az első magyar nyomda
15.40 / Duna Tv
Krisztus szolgája: Szent Márton
19.35 / Bartók rádió
A zene városa: Pécs, Európa kulturális fővárosa
A Pécsi Vasutas koncertfúvószenekar hangversenye

PÉNTEK

11.05 / Kossuth rádió
A Hely
(riportműsor)
13.45 / m2
Az irodalom nyelve
Berzsenyi Dániel
14.00 / Bartók rádió
A hét zeneszerzője: Giovanni Battista Pergolesi
Benne: Stabat Mater
15.06 / Hír Tv
Az elfelejtett katona
(magyar dokumentumfilm, 2010) (64')
18.00 / Bartók rádió
35 éves a kecskeméti Kodály-intézet
20.30 / Duna Tv
Giuseppe Verdi: Traviata
(magyar operafilm, 2010) (115')
21.15 / Bartók rádió
Hang-fogó
Via Crucis – a L'Arpeggiata hangszeregyüttes lemezéről

SZOMBAT

12.05 / Duna Tv
Isten kezében (26')
13.00 / Lánchíd Rádió (Budapest)
Hittel és gitárral
Keresztény kortárs zenék
15.40 / Duna Tv
Balatoni utazás (magyar ismeretterjesztő sorozat)
A felvilágosodás kora
19.35 / Bartók rádió
Puccini: Pillangókisasszony (háromfelvonásos opera)
20.04 / Kossuth rádió
Rádiószínház
Az 1956-os magyar forradalom a korabeli amerikai sajtóban, 2/1. rész
21.00 / m1
Aviátor (amerikai filmdráma, 2004) (163')
21.45 / m1
Twist Olivér (angol–cseh–francia film, 2005) (125')

VASÁRNAP

6.03 / M. Katolikus Rádió
Orgonamuzsika
10.20 / m1
Református magazin
10.45 / m1
Református ifjúsági műsor
11.20 / m1
Evangélikus templomok
10.45 / Bartók rádió
Vivaldi: A-dúr concerto RV. 532.
12.05 / Duna Tv
Élő egyház
(vallási híradó)
15.00 / m2
Az Árpád-kor templomai
Tarnaszentmária
15.40 / Duna Tv
Kisenciklopédia
Claude Monet: A napkelte impressziója
16.04 / Kossuth rádió
Disputa
Korok, emberek, történetek

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Szenved-e valaki közületek? Imádkozzék! Öröme van-e valakinek? Énekeljen dicséretet! Jak 5,13 (Ézs 42,10; Lk 17,20–24/25–30/; Róm 14,7–9; Zsolt 39) Magasság és mélység. Isten mindkettőben jelenvaló valóság. A szenvedés idején bénultság vesz rajtunk erőt, úgy érezzük, semmit sem tudunk tenni. Minden lépés, szó, tett végtelen teher. Ez lehet mégis az az idő, amikor átélhetjük Isten hatalmas erejét, ahogyan megszólítva őt, közelségében gyógyulnak a sebek, enyhül a fájdalom. Azokon a napokon pedig, amikor örömünk lehet, megsokszorozza azt az Ajándékozó felé kimondott hála szava. Mert Isten megszólítható; magasságban és mélységben, bárhol vagyunk is éppen, nekünk szól a biztatás!

Hétfő

Hatalma kiterjed a föld határáig. Mik 5,3b (Jel 12,10; Mk 4,1–9/10–12/; Jel 11,1–2) Hogyan jelenik meg Isten hatalma ebben a világban? Emberi tragédiák, természeti katasztrófák hírei vagy fájó megtapasztalása után szinte kikerülhetetlen a kérdés: hol van Isten? Hogyan engedheti meg mindezeket? Ez a kérdésfeltevés – bár jogosnak érezhetjük – gyakran zsákutcába vezet. Nem a megoldás felé indít el, sokkal inkább az indulatokat táplálja. A másik irány, ha arra kérdezünk, hogyan, merre formálják, alakítják ezek az események az életet. Semmi nem történhet velünk Isten tudtán kívül, s hatalma van arra is, hogy az új utakat, új irányokat megértsük, s elindulhassunk a számunkra elkészített jövő felé.

Kedd

Az Úr tudja, milyen hiábavalók az ember gondolatai. Zsolt 94,11 (Gal 6,3; Mk 13,9–20; Jel 11,3–14) Több ezer éves története során az emberiség rengeteg ismeretet, információt halmozott fel. Mégis gyakran tanácstalanok vagyunk, nem találjuk meg azt, ami segíthet. Isten ismerete a bölcsesség kezdete. Ő megmutatja, mi az, ami az adott helyzetben a legjobb döntés, és mi az, ami jónak tűnik, mégsem vezet el a célhoz. Az élet nagy pillanataiban érdemes „feladni” egy magasabb szintre, Isten kezébe épp aktuális ügyeinket. Ez nem azt jelenti, hogy nincs más lehetőség, mint hogy tétlen várjunk, de vannak olyan helyzetetek, amikor – miután megtettük a magunk részét – engednünk kell, hogy Isten is hozzátegye azt, ami az övé.

Szerda

Istent soha senki sem látta: az egyszülött Isten, aki az Atya kebelén van, az jelentette ki őt. Jn 1,18 (Ézs 45,15; Zsid 13,1–9b; Jel 11,15–19) Gyermekként belénk vésődnek azok a családi minták, amelyeket később önkéntelenül is magunkkal viszünk saját családunkba. Az, amit láttunk a szüleinktől – ahogyan ők kezelték a problémákat, vagy ahogyan viszonyultak egymáshoz, az őket körülvevő szűkebb, tágabb környezethez –, részévé válik az életünknek, gondolkodásunknak. Isten személyéhez is úgy jutunk igazán közel, ha figyeljük, hogyan élt Jézus ebben a világban. Mert személyes példája, szavai és cselekedetei – de leginkább keresztútja és a feltámadás valósága mutatja meg nekünk, kicsoda is valójában az Isten, és hogyan ment el Atyaként a legvégső határig, odaadva értünk egyszülött Fiát.

Csütörtök

A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk; mert hű az, aki ígéretet tett. Zsid 10,23b (Jóel 2,21; 1Jn 2,18–26/27–29/; Jel 20,1–6) Isten Atyaként kötelezte el önmagát irántunk – és legfontosabb jelként Jézus Krisztust adta. Benne teljesült az *Ószövetség* lapjain tett ígéret. Ő megtartotta szavát. Ezért nincs kétség, hűsége nem változik, a mindenkori ember hűtlensége ellenére sem. Ez az alapja reménységünknek, amely nem ingatag, bizonytalan talajon áll, hanem a hűséges Isten szilárd ígéretén.

Péntek

Péter ezt mondta: „Nem személyválogató az Isten, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt és igazságot cselekszik.” (ApCsel 10,34–35) Néhány másodpercnyi idő elég számunkra ahhoz, hogy valakit megítéljünk első benyomásaink alapján. Ha ugyanez fordítva történik, és úgy gondoljuk, mások igazságtalanul „beskatulyáznak” minket, mélyen megbántva érezzük magunkat. Felháborodunk, hogy azt gondolják, minimális tények alapján véleményt alkothatnak rólunk. Isten ismer, és nem „pletykák” alapján, hanem a tények teljes ismeretében ítélhetne el. Mégsem teszi. Irgalma és szeretete végtelen. Ezzel a végtelen szeretettel és irgalommal keres, szólít meg bennünket, és így vehet új irányt az életünk.

Szombat

Gyönyörködj az Úrban, és megadja szíved kéréseit! Zsolt 37,4 (2Kor 9,8; Mk 13,30–37; Jel 20,11–15) Szívünk szerint fordítva tennénk. Isten előbb adja meg szívünk kéréseit, azután majd gyönyörködünk benne. De ha így történne, nem benne gyönyörködnénk, nem abban, aki ő valójában. Csak eszközként látnánk őt, hogy úgy legyen minden, ahogyan szeretnénk. Nem őt ünnepelnénk igazán, hanem vágyaink beteljesülését. Aztán vágy vágyat követne, kérés kérést, mégsem éreznénk soha, hogy elégedettek vagyunk. Nem is lehetnénk, hiszen vágyakozásaink uralma alatt élnénk szüntelen. Istenben gyönyörködni a megelégedettség kezdete, innen kiindulva már minden csak ráadás. Ajándékba kapott szépség vagy ideig tartó próba.

■ Túri Krisztina

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő**: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők**: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.